

A LOT OF
PROBLEMS
IN THE WORLD
WOULD
DISAPPEAR
IF WE TALK
TO EACH OTHER
INSTEAD OF
ABOUT EACH OTHER

Conflictoplossing op de speelplaats aan de
hand van peer mediation

De Kouter-basis Zele

Jana Vincke

Academiejaar 2017 – 2018

Bachelor Lager Onderwijs

Promotor: Elke Van Nieuwenhuyze

Vaklector: Katrien Van Hauwermeiren

VOORWOORD

Deze bachelorproef heeft als doel een antwoord te vinden op volgende vragen: ‘Wat is peer mediation en hoe gaat deze vorm van conflicthantering in zijn werk?’, ‘Hoe krijgt peer mediation vorm op mijn ankerschool?’, ‘Hoe ervaren de leerlingen en de leerkrachten de huidige manier van werken?’, ‘Hoe staan leerkrachten tegenover een oplossingsmethode waarbij de leerlingen zelf in de rol van bemiddelaar stappen en oplossingen zoeken?’, ‘Wat vinden de leerkrachten van het product?’ en ‘Wat vinden de leerlingen en leerkrachten van vestiging Kapelhof van het effect van de nieuwe conflictoplossingsmethode?’

Graag wil ik enkele mensen bedanken voor alle versterkte kennis, steun en geduld gedurende de uitvoering van mijn bachelorproef. Ik bedank onder andere: mevrouw Elke Van Nieuwenhuyze (promotor), mevrouw Katrien Van Hauwermeiren (vaklektor), meneer Freddy Baeyens (directeur van de ankerschool), meneer Hans Van Lysebettens (klasleerkracht 5A), mevrouw Martine D’Hooghe (zorgcoördinator van de ankerschool) en alle andere leerkrachten en scholen die me bijstonden.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Inleiding	3
Probleemstelling	3
Onderzoeksvragen	4
Aanpak onderzoeksvraag 1	4
Resultaten onderzoeksvraag 1	5
Aanpak onderzoeksvraag 2	6
Resultaten onderzoeksvraag 2	7
Aanpak onderzoeksvraag 3	9
Resultaten onderzoeksvraag 3	9
Conclusie	10
Evaluatie en vooruitblik	10
Bibliografie	11
Bijlagen	12
Onderzoeksplan	12
Brainstorm associatiwoorden bij de term ‘conflicten’	14
Artikel ‘De Redactie’ omtrent peer mediation	15
5 opdrachten voor een katholieke basisschool in Vlaanderen	17
ZILL-doelen bij project peer mediation	20
Enquêtes team De Kouter basis alvorens peer mediation uit te testen op vestiging Kapelhof	22
Interview leerlingen 5A i.v.m. conflicten	37
Interview met juf Afra en juf Griet van de Sint-Laurens basisschool in Wachtebeke	38
Peer mediation op vestiging Kapelhof van de Kouter basis in Zele	41
Literatuurstudie	46
Evaluatieformulieren product (hele team)	54
Evaluatieformulieren peer mediation op vestiging kapelhof (leerkrachten kapelhof)	58
Evaluatieformulieren peer mediation op vestiging kapelhof (leerlingen Kapelhof)	61
Feedbackdocument De Conflifiers	68
Het product van mijn bachelorproef	69

INLEIDING

Ik vertrok voor mijn onderzoek vanuit de noden van het team van de Kouter-basis in Zele. Tijdens de personeelsvergadering op 14 november 2017 bleek dat de leerkrachten nood hadden aan een manier van omgaan met conflicten. Er zijn veel conflicten op de speelplaatsen van beide vestigingen. Aan de ene kant heb je de vestiging 'Koevliet', waar het eerste, tweede en zesde leerjaar zit. Aan de andere kant heb je vestiging 'Kapelhof', waar het derde, vierde en vijfde leerjaar zit. In beide vestigingen hadden de leerkrachten de handen vol, tijdens een toezicht was je doorlopend bezig met het oplossen van conflicten tussen leerlingen. Het leerkrachtenteam wilde meer rust op de speelplaats. In het concretiseren van het onderwerp kreeg ik vrijheid.

De conflicten uit de weg gaan is onmogelijk. Conflicten zijn dan ook volkomen normaal, ze horen bij het leven en iedereen heeft wel eens een conflict. Belangrijk is de manier waarop je met conflicten omgaat en hoe je ze oplost. Ik ging in mijn bachelorproef dus op zoek naar een manier van conflictoplossing die rust schept op de speelplaats, zowel voor leerlingen als voor de leerkrachten.

Als kind in de lagere school kwam ik wel vaker zelf terecht in een conflict. Vaak werden de conflicten heel snel opgelost door de leerkrachten door een hand te laten geven en ons weer verder te laten spelen. Meestal bleef ik na een conflict ontevreden achter, voor mij was het niet opgelost. De leerkrachten leken het belang van onze discussies niet te begrijpen.

Uit enkele gesprekken die ik tot dan toe had met de directeur van de Kouter-basis, Freddy Baeyens, bleek dat het op de school hoog in het vaandel gedragen wordt om de kinderen zo veel mogelijk te betrekken en inspraak te geven. We werken namelijk met kinderen en niet enkel voor kinderen. Bovendien begrijpen kinderen elkaar vaak beter dan wij dat doen. Ik besloot om dit als vertrekpunt te nemen voor mijn bachelorproef: een manier vinden om kinderen zelf conflicten te laten oplossen.

PROBLEEMSTELLING

Spelen is belangrijk voor de sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van kinderen. Spelenderwijs leren kinderen veel bij over hun eigen mogelijkheden, ze doen aan motorische ontwikkeling.¹ Ze leren ook hoe andere kinderen kunnen reageren op gedrag dat ze uitoefenen. Daar waar kinderen even alles zouden moeten vergeten, loopt het vaak mis. Zoals ik in de inleiding schreef, zou ik een conflictoplossingsmethode uitwerken waarbij kinderen zelf de conflicten op de speelplaats oplossen. Ten eerste moest ik nagaan wat een conflict precies is en wat de meest voorkomende oorzaken zijn. Vanuit mijn literatuurstudie kan ik volgende definitie stellen:

"Een proces dat begint wanneer een individu of een groep ervaart dat een ander individu of een andere groep iets doet of (na)laat of zal gaan doen of (na)laten wat negatieve gevolgen heeft voor de eigen belangen, opvattingen of waarden en normen."² - *De Dreu, C.K.W. (2005)*

In een schoolse omgeving komen conflicten meestal voor tussen: leerlingen onderling, leerkrachten en leerlingen, ouders en de school (leerkrachten en/of directie), leerkrachten onderling of leerkrachten en directie. In deze bachelorproef leg ik de focus op de conflicten tussen leerlingen onderling. Meer concreet de conflicten die zich voordoen op de speelplaats.

Het was nodig om af te toetsen waar de oorzaak van conflicten tussen leerlingen vaak ligt. Uit eigen ondervinding, enquêtes die ik afnam bij de leerkrachten (**bijlage p.22-36**), een interview met de kinderen van 5A (**bijlage p.37**) en een brochure van Pax Christi rond peer mediation³ blijkt het meestal te gaan over volgende oorzaken: gebroken vriendschappen, roddelen, niet nakomen van afspraken tijdens een spel, discussie over de verdeling van de voetbalploegen, uitsluiten, fysieke contacten zoals een duw en discussie over materiaal om mee te spelen. Op speelplaatsen is er ook soms sprake van geweld of pestgedrag. Dan spreken we echter niet meer over een conflict en moeten verdere stappen ondernomen worden.

Toen ik bezig was met mijn verkennend onderzoek merkte ik dat er verrassend weinig concrete informatie terug te vinden is over manieren van conflictoplossing op speelplaatsen. Uiteindelijk kwam ik terecht bij een internetartikel van De Redactie⁴. U kan dit artikel, dat heel bepalend was voor de richting van mijn onderzoek, terugvinden **in de bijlagen op p.15**. Het artikel gaat over peer mediation, een vorm van conflictbemiddeling waarbij neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld worden om te bemiddelen bij conflicten. Ze ondersteunen de conflictpartijen in hun zoektocht naar

¹ Z.a. (2016). *Maak van je school een Goedgevoel school!?*. Temse: School Zonder Pesten Vzw B

² De Dreu, C.K.W. (2005). *Bang voor conflict? De psychologie van conflicten in organisaties*. Koninklijke van Gorcum B.V. (Oostersingel)

³ Van der Vloet, M. *Kies voor peer mediation*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: https://www.paxchristi.be/sites/default/files/brochure-peer-mediation_NOM_0.pdf

⁴ Fiers, D. (2015) *Wanneer leerlingen zelf het conflict oplossen*. Geraadpleegd op 5 maart 2018 via: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/regio/limburg/1.2524919#>

oplossingen die goed zijn voor alle betrokkenen. Zo kunnen beide partijen weer met een goed gevoel verder. Ik had nog nooit eerder gehoord van deze conflictoplossingsmethode. Volgens het artikel is peer mediation een vorm van conflictoplossing waar onze huidige minister van onderwijs Hilde Crevits sterk in gelooft. Dat gegeven bracht me op de website van Onderwijs Vlaanderen bij de brochure⁵ 'Werken aan een verbindend schoolklimaat', heel hoofdstuk 6 van de brochure gaat over peer mediation.

Deze conflictoplossingsmethode leek me heel sterk: leerlingen leren op een vlotte manier probleemoplossend denken en werken aan sociale- en onderhandelingsvaardigheden. Stuk voor stuk vaardigheden die heel breed bruikbaar zijn tijdens de rest van hun leven. Vanuit de brochure van Onderwijs Vlaanderen stelde ik mijn **onderzoeksvragen** op. Om antwoord te vinden op al mijn vragen heb ik meerdere bronnen geraadpleegd, enquêtes afgenomen bij de leerkrachten van de Kouter basis, een interview afgenomen bij een groepje leerlingen van de ankerschool en verder kon ik voor een meer concreet beeld en een interview met ervaren leerkrachten op het vlak van peer mediation terecht op de Sint-Laurens basisschool te Wachtebeke. Zij doen al 6 jaar aan deze vorm van conflicthantering.

Het doel van mijn project was het volgende: ik wilde het team een concreet en duidelijk product aanbieden waarmee ze jaar op jaar aan het werk kunnen. Daarom ontwikkelde ik een handleiding boordevol actieve werkvormen voor leerkrachten om leerlingen van de derde graad op te leiden tot bemiddelaars. Eens de bemiddelaars na de opleiding aan het werk zijn kunnen leerlingen met een conflict op vrijwillige basis bij hen terecht aan een afgebakende, herkenbare zone op de speelplaats. De conflictpartijen moeten zich begrepen voelen en er moet een oplossing gevonden worden voor het conflict waarmee alle partijen kunnen leven. Die oplossing komt uit de conflictpartijen zelf, de bemiddelaars sturen het gesprek op een positieve manier.

ONDERZOEKSVRAGEN

1. Wat is peer mediation en hoe gaat deze vorm van conflicthantering in zijn werk?
2. Hoe krijgt peer mediation vorm op mijn ankerschool?
 - o Hoe ervaren de leerlingen en de leerkrachten de huidige manier van werken?
 - o Hoe staan leerkrachten tegenover een oplossingsmethode waarbij de leerlingen zelf in de rol van bemiddelaar stappen en oplossingen zoeken?
3. Wat vinden de leerkrachten van het product?
 - o Wat vinden de leerlingen en leerkrachten van vestiging Kapelhof van het effect van de nieuwe conflictoplossingsmethode?

Om aan de slag te gaan stelde ik eerst een onderzoeksplan op. Hierin dacht ik na over de stappen die ik moest zetten. Mijn onderzoeksplan is terug te vinden **in bijlage op p12**.

AANPAK ONDERZOEKSVRAAG 1

Om antwoord te kunnen geven op deze vraag heb ik gebruik gemaakt van een literatuurstudie. Verder observeerde ik een dag in een school die aan peer mediation doet en nam ik een interview af bij de leerkrachten die hun schouders al zes jaar lang onder dit project zetten.

Een sterke bron was 'Werken aan een verbindend schoolklimaat'⁷. Dit document werd gepubliceerd op de website 'www.onderwijs.vlaanderen.be', de officiële website van de Vlaamse overheid. Het gaat heel breed over het pestbeleid van scholen. Peer mediation komt in de brochure aan bod als pestpreventie. Heel hoofdstuk 6 van de brochure is gewijd aan peer mediation.

Een andere interessante bron was de brochure¹⁰ van Pax Christi. In deze brochure wordt goed beschreven wat peer mediation is. Echter, als je de conflictoplossingsmethode nooit in zijn werk hebt zien gaan blijft de informatie wel vaag.

Daarom bezocht ik de Sint-Laurens basisschool te Wachtebeke. Zij begonnen zes jaar geleden met deze vorm van bemiddeling, na een vorming van acht dagen bij Erwin Vermesen. Op deze school kon ik echt eens zien hoe de

⁵ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.44-50

leerlingenbemiddeling in zijn werk gaat. Verder kon ik daar de leerkrachten interviewen⁶ de verantwoordelijk zijn voor het project. Via hen kreeg ik mijn belangrijkste bron bij het uitwerken van mijn product in handen, een syllabus die gebruikt wordt bij de bijscholing door Erwin Vermesen: 'Bemiddeling - een bouwsteen in de geweldpreventie'.⁷ In deze uitgebreide cursus focuste ik op deel 2. Dat deel gaat concreet op in hoe je een opstart kan geven aan een project peer mediation op school.

RESULTATEN ONDERZOEKSVRAAG 1

Letterlijk vertaald, betekent 'mediatie' bemiddeling. Vanuit de brochure van Onderwijs Vlaanderen⁸ kan ik volgende definitie stellen voor de term 'peer mediation': "Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken." - *Departement Onderwijs en Vorming (2015)*

Volgens verschillende bronnen^{8 9 10} kan peer mediation breed ingezet worden. Het is een geschikte manier van werken voor het oplossen van: conflicten over vriendschappen, beledigingen, roddels, vooroordelen, korte uitsluitingen bij een spel of bij het uitvoeren van een taak, akkefietjes tijdens het spelen, misverstanden of grappen die uit de hand lopen, spullen die afgepakt of geleend en niet teruggegeven worden en het niet nakomen van afspraken. Peer mediation is geen goede aanpak bij pesten, geweld en strafbare feiten.

Uit literatuur⁷ kan ik opmaken dat peer mediation enkele sleutelkenmerken heeft:

- Alle bij het conflict betrokken partijen nemen deel aan deze bemiddelingsmethode.
- De bemiddelaar moet door iedereen worden geaccepteerd.
- De deelname is vrijwillig en enkel zinvol als iedereen wil meewerken.
- Het doel van de bemiddeling is dat de betrokkenen op eigen verantwoordelijkheid gemeenschappelijke oplossingen ontwikkelen.
- De bemiddelaar ondersteunt de conflictpartijen om tot een oplossing te komen waarmee alle betrokkenen het eens kunnen zijn en die door iedereen aanvaard wordt. Niemand mag als verliezer uit de onderhandelingen komen.
- Het is niet aan de bemiddelaars om een oordeel uit te spreken. Zij zijn eerder voor de vooruitgang van het proces bevoegd en niet voor de inhoudelijke oplossing.
- Op het einde worden de afgehandelde resultaten genoteerd in een schriftelijke overeenkomst die door iedereen wordt ondertekend.
- We houden rekening met het ijsbergmodel: Bij bemiddeling moet je mensen begeleiden naar hun achterliggende gevoelens. Die komen enkel te boven als er vertrouwen is.
- Een bemiddelaar zorgt voor rust en komt tot de kern. Communicatieve vaardigheden zijn zeer belangrijk.

⁶ Mariën, G., Haemelynck, A. (leerkrachten). Mondelinge communicatie op 28 maart 2018. Sint-Laurens Persynplein, Wachtebeke

⁷ Vermesen, E., Guido, M. *Bemiddeling - een bouwsteen in de geweldpreventie*. Genk: CMGJ vzw

⁸ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.44

⁹ Deboes, T. (2016). *Conflicten aanpakken met leerlingenbemiddeling*. Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: <https://www.klasse.be/35575/conflicten-aanpakken-met-leerlingenbemiddeling/>

¹⁰ Van der Vloet, M. *Kies voor peer mediation*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: https://www.paxchristi.be/sites/default/files/brochure-peer-mediation_NOM_0.pdf

Volgens de brochure van Onderwijs Vlaanderen werken de bemiddelaars volgens een beurtenrol en gaan bemiddelingen bij voorkeur steeds op een vaste en herkenbare plaats door. Eens de bemiddelaars en de conflictpartijen zich op die plaats bevinden, verloopt het gesprek volgens vijf stappen^{11 12 13}. Die gaan als volgt:

1. Het gesprek inleiden: bemiddelaars lichten hun rol en de gespreksregels toe;
2. De verschillende standpunten verduidelijken: beide partijen vertellen hun versie van het verhaal, bemiddelaars vatten samen;
3. Conflictverduidelijking: bemiddelaars leggen de focus op gevoelens en zoeken naar begrip tussen de twee conflictpartijen;
4. Samen zoeken naar oplossingen: conflictpartijen bedenken oplossingen, bemiddelaars toetsen af welke oplossingen goed zijn. Oplossingsvoorstellen herhalen;
5. Overeenkomst en afsluiting: komen tot een gemeenschappelijke oplossing en overeenkomst op papier zetten.

Verder vindt u in **bijlage op p.38-40** mijn interview¹⁴ terug met juf Afra en juf Griet van de Sint-Laurens basisschool te Wachtebeke, een school die al zes jaar peer mediation toepast. Bij hen haalde ik veel inzichten en ideeën voor de uiteindelijke uitwerking van mijn product. Ten eerste moet je gemotiveerde leerlingen zoeken, het heeft geen zin om kinderen in de rol van bemiddelaar te dwingen. Ten tweede is het belangrijk om binnen het team te communiceren over de conflictoplossingsmethode, het project op je eentje dragen is onmogelijk. Ook is het belangrijk om de opleiding voor leerlingen aantrekkelijk, afwisselend en actief te maken. Verder moet je de focus op de juiste zaken leggen: actief luisteren, samenvatten, doorvragen, onpartijdig zijn, wat te doen bij een moeilijke situatie. Ook de plaats waar de bemiddelingen doorgaan ook doorslaggevend.

AANPAK ONDERZOEKSVRAAG 2

Om een antwoord te vinden op deze vraag voerde ik gesprekken met de directeur, zorgcoördinator en de leerkrachten van de ankerschool. Ik nam een enquête¹⁵ af bij de leerkrachten en interviewde¹⁶ de leerlingen van 5A om een beter beeld te krijgen op de ervaringen bij de huidige manier van werken. Ook nam ik tijdens mijn didactische stage alle momenten van toezicht over van mijn mentor om meer zicht te krijgen met de huidige manier van werken.

Uit enquêtes en gesprekken met leerkrachten en directie van de Kouter-basis bleek dat veel belang gehecht wordt aan de ontwikkeling van probleemoplossend denken en van sociale vaardigheden die die peer mediation met zich meebrengt.

Ik ontwikkelde een handleiding voor leerkrachten om leerlingen van de derde graad op te leiden tot bemiddelaars. Op aanraden van de directeur van de Kouter-basis en van juf Afra en juf Griet van de Sint-Laurens basisschool te Wachtebeke zal ik ook op de speelplaats van vestiging 'Kapelhof' een vaste plaats voorzien waar kinderen die een conflict hebben terecht kunnen om met de bemiddelaars te praten.

Verder probeerde ik het leerkrachtenteam op verschillende manieren te betrekken: door mijn handleiding te bezorgen aan iedereen en open te staan voor tips en verbeteringen, door gesprekken te voeren met leerkrachten die de handleiding al doorgenomen hadden en door een brief door te sturen naar alle leerkrachten waarin ik de basisprincipes van peer mediation uitlegde. Ook gaf ik op de personeelsvergadering op 22 mei, na het geven van de opleiding aan kinderen en de opstart op de speelplaats, een presentatie over mijn onderzoek.

¹¹ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.50

¹² Vermesen, E., Guido, M. *Bemiddeling - een bouwsteen in de geweldpreventie*. Genk: CMGJ vzw p.89

¹³ Deboes, T. (2016). *Conflicten aanpakken met leerlingbemiddeling*. Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: <https://www.klasse.be/35575/conflicten-aanpakken-met-leerlingbemiddeling/>

¹⁴ Mariën, G., Haemelynck, A. (leerkrachten). Mondelinge communicatie op 28 maart 2018. Sint-Laurens Persynplein, Wachtebeke

¹⁵ Leerkrachten van de Kouter-basis (2018). Enquête opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 26 maart 2018. De Kouter-basis, Zele

¹⁶ Leerlingen van 5A (2018). Mondelinge communicatie op 26 maart 2018. De Kouter-basis, Zele

RESULTATEN ONDERZOEKSVRAAG 2

HUIDIGE MANIER VAN WERKEN

Hoe de leerkrachten de huidige manier van werken ervaren en hoe ze tegenover peer mediation staan, kunt u lezen in de enquêtes¹⁷ (**bijlage p.22-36**). Uit de enquête kan ik besluiten dat de meest voorkomende redenen voor conflicten op de speelplaats van de Kouter-basis de volgende zijn: afpakken van speelgoed, niet volgen van de spelregels, uitsluiten, kwetsende opmerkingen, duw tijdens het spel, misverstanden, kwetsende woorden, verdelen van de voetbalploegen en verschillende interesses. De meerderheid van de leerkrachten lost conflicten momenteel als volgt op: naar beide partijen luisteren en tegen elkaar laten zeggen wat ze niet fijn vinden. Vervolgens de leerlingen zelf aan het werk zetten om een oplossing te vinden door ze af te zonderen. Wanneer ze te boos of agressief zijn worden ze gescheiden. Soms wordt de raad gegeven om elkaar met rust te laten. Uit het interview¹⁸ met de leerlingen blijkt dat ze zich niet altijd geholpen voelen door de leerkracht. Het interview met de leerlingen kunt u raadplegen in de **bijlagen op p.37**.

Momenteel hebben de leerkrachten dus zelf het grootste aandeel in het oplossen van het conflict. Ik polste naar voor- en nadelen van deze manier van conflictoplossing. Uit de enquête blijkt dat:

VOORDELEN HUIDIGE MANIER VAN WERKEN:

- Je speelt als leerkracht kort op de bal;
- Wanneer de leerlingen het uiteindelijk zelf kunnen oplossen werken ze aan hun zelfregulerend vermogen;
- Door het luisteren naar beide partijen voelen ze zich beiden gehoord;
- Je kunt als leerkracht goed de grenzen stellen van wat kan en niet kan;
- Meestal is er snel een oplossing en verliezen de kinderen weinig speel-tijd;
- De leerlingen blijven onthouden wie de baas is, ook op de speelplaats.

NADELEN HUIDIGE MANIER VAN WERKEN:

- Problemen blijven zich vaak herhalen;
- Soms zijn conflicten te groot om snel op te lossen. Als je daar dan mee bezig bent ontglippen je andere zaken;
- Jonge leerlingen kunnen vaak zelf geen oplossing bedenken;
- Ouders komen klagen als hun kind op straf moest staan;
- Kinderen komen soms onbenulligheden vertellen;
- Sommige kinderen liegen over hoe het conflict gelopen is;
- Tijdsinvestering van de leerkracht;
- Kinderen komen soms helemaal niet tot een oplossing of de oplossing komt niet uit henzelf;
- De drempel is groter om naar een volwassene te stappen;
- Het 'weer goedmaken' gebeurt niet steeds oprecht. Vaak voelen ze zich gedwongen door de leerkracht;
- Als leerkracht gaan we eerder straffen. We belonen niet.

PEER MEDIATION

Tijdens mijn didactische stage in het 6^e leerjaar, vanaf 19 februari 2018 tot en met 2 maart 2018, nam ik alle momenten van toezicht over van mijn mentor. Samengeteld hield ik in die periode van 2 weken 12 keer toezicht: vier keer 15 minuten, zes keer 20 minuten en twee keer 30 minuten. Tijdens mijn observaties en toezicht doorliep ik al vaak eens stap 1 tot en met 4 van een bemiddelingsgesprek met ruziënde leerlingen. Ik merkte dat kinderen vaak mits een klein beetje hulp zelf tot oplossingen komen, dat was voor mij een interessant gegeven.

Veertien van de zestien bevroegde leerkrachten had nog nooit van peer mediation gehoord. Na een korte definiëring van de term vroeg ik hen naar enkele mogelijk voor- en nadelen van deze nieuwe manier van werken.

“Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.” - *Departement Onderwijs en Vorming (2015)*

¹⁷ Leerkrachten van de Kouter-basis (2018). Enquête opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 26 maart 2018. De Kouter-basis, Zele

¹⁸ Leerlingen van 5A (2018). Mondelinge communicatie op 26 maart 2018. De Kouter-basis, Zele

MOGELIJKE VOORDELEN VAN PEER MEDIATION:

- o Leerlingen krijgen meer inzicht in hun eigen gedrag;
- o Je bevordert de relatie tussen de verschillende graden;
- o Het is duidelijk bij wie de leerlingen terecht kunnen indien ze een conflict hebben;
- o Er komt voor de leerkracht veel tijd vrij om zich bezig te houden met gekwetste leerlingen, bezoekers of om zelf eens mee te spelen;
- o Kinderen leren zelf hun conflicten op te lossen en komen onderling tot goede afspraken;
- o Bemiddelaars leren vaardigheden die hun vaak ten goede zullen komen in de rest van hun leven;
- o Leerlingen durven sneller naar een ander kind gaan dan naar een leerkracht;
- o Het goedmaken gebeurt oprechter;
- o Op termijn minder conflicten: leerlingen krijgen steeds meer vaardigheden;

MOGELIJKE NADELEN VAN PEER MEDIATION:

- o Bemiddelaars verliezen tijd om zelf te spelen;
- o Leerlingen zullen te snel bij de bemiddelaars gaan, vaak om aandacht te zoeken;
- o Leerkrachten begrijpen de kern van het probleem niet;
- o Reactie van ouders wanneer ze horen dat 11/12-jarige kinderen conflicten oplossen;
- o Bemiddelaars kunnen niet neutraal blijven;
- o Bemiddelaars worden niet aanvaard door de ruziënde kinderen;
- o Vraagt veel empathie en taalvaardigheid van de bemiddelaars.

Met de goedkeuring van het gehele team was het aan mij om peer mediation uit te testen op de Kouter-basis. Na het bezoek aan de Sint-Laurens basisschool en het doornemen van de syllabus van Erwin Vermesen begon ik met het uitwerken van mijn product: een handleiding en bijhorende leerlingencursus om vrijwillige, gemotiveerde leerlingen uit de derde graad op te leiden tot bemiddelaars. Ook een vaste plaats om bemiddelingen door te laten gaan werd voorzien.

Omdat onze school uit twee vestigingen bestaat, moest er een keuze gemaakt worden. Op vestiging 'de Koevliet' hebben we het eerste, tweede en zesde leerjaar. Op vestiging 'Kapelhof' hebben we het derde, vierde en vijfde leerjaar. Om meerdere redenen werd, in overleg met de directeur, voor de testfase gekozen om te werken met slechts 1 klas. De leerlingen van 5A. Enerzijds is het de klas waar ik mijn inclusiestage deed, ik ken de leerlingen en meester Hans heel goed. Anderzijds kan de ankerschool op die manier volgend schooljaar al terugvallen op leerlingen die ervaring hebben binnen het project.

Ik verwijs naar mijn product: 'Peer mediation – Handleiding voor de leerkracht'. In mijn handleiding vindt u veel actieve werkvormen en technieken terug. Aan de hand van de handleiding werden leerlingen van 5A, op een speelse en afwisselende manier, opgeleid om de 5 stappen van een bemiddelingsgesprek te doorlopen. Mijn product kunt u terugvinden in **bijlage vanaf p.69**. Tijdens mijn testperiode stelden zich zeventien leerlingen kandidaat voor de opleiding. Ze schreven allemaal een motivatiebrief en hun ouders vulden een toestemmingsbrief in. Uiteindelijk zijn veertien gemotiveerde leerlingen aan een opleiding van drie namiddagen gestart. Ze slaagden allemaal voor de opleiding en ontvingen een diploma in het bijzijn van de hele school en meneer directeur. Aan de hand van een rollenspel stelden de bemiddelaars zich voor aan alle klassen van vestiging Kapelhof. Na de opleiding en voorstelling selecteerde ik zes bemiddelaars voor een intensieve testfase van twee weken op de speelplaats. Op die manier kregen ze veel leerkansen en was er op korte tijd al een effect te zien. Ze gingen aan de slag onder de naam: 'de conflixers.' Na die testfase waren alle bemiddelaars om de beurt per twee van dienst tijdens de maand juni.

In de **bijlagen op p.41-45** deel ik mijn eigen ervaringen mee. Dit doe ik aan de hand van een beschrijving van het verloop van de opleiding en een beschrijving van het verloop van de testfase op de speelplaats van vestiging Kapelhof. Bij de beschrijving zorgen foto's voor een concreter beeld.

Een tweede deel van mijn product is een vaste plaats op de speelplaats waar de bemiddelingen doorgaan: de conflixbank. De bemiddelaars van dienst moeten die plaats in het oog kunnen houden tijdens hun eigen spel. Ze gaan naar daar wanneer ze leerlingen met een conflict zien opduiken. De plek heeft een vrolijke inrichting en er hangen geheugensteuntjes en hulpmiddelen voor de bemiddelaars omhoog. Meer informatie over de conflixbank is terug te vinden in **bijlage op p.69**.

AANPAK ONDERZOEKSVRAAG 3

Om een antwoord te formuleren op deze onderzoeksvraag moest ik mijn handleiding bij de directie en het hele schoolteam presenteren en verduidelijken. De leerkrachten van beide vestigingen kregen een evaluatiedocument over de handleiding. Op die manier kom ik te weten of alles duidelijk is en of ik hun noden ingevuld heb.

Verder evalueerde ik bij de leerkrachten van vestiging Kapelhof. Zij hebben het project twee weken zien lopen op de speelplaats en kregen een extra evaluatiedocument i.v.m. de praktische uitwerking.

Ook de leerlingen werden niet vergeten bij het evalueren. Ik sprak de conflictpartijen vaak aan na een bemiddeling om te luisteren hoe het gelopen was. Omdat niet elk kind een conflict had gedurende de twee testweken op de speelplaats, werd een klassikaal feedbackdocument opgemaakt. De klasleerkrachten gingen aan de hand van de vragen op het formulier een klasgesprek aan en noteerden de indrukken van de klasgroep. Ten slotte vulden de zes conflixers, die tijdens de intensieve testfase van dienst waren, een evaluatiedocument in.

RESULTATEN ONDERZOEKSVRAAG 3

Voor ik de handleiding aan het team presenteerde, stelde ik ze voor aan de directeur. Hij vond het meteen en sterk product. Op termijn wil de directeur met goedkeuring en draagkracht van het hele schoolteam zorgen voor een verankering. Daarom wou ik aantonen dat het project perfect past binnen het leerplan ZILL en binnen de opdrachten voor het katholiek basisonderwijs in Vlaanderen. Ik ging op zoek naar de raakpunten binnen deze twee belangrijke documenten. De raakvlakken met de opdrachten voor katholiek basisonderwijs in Vlaanderen kan u raadplegen in de **bijlagen op p.17-19**. De ZILL-doelen voor dit project kan u raadplegen in de **bijlagen op p.20-21**.

Na de goedkeuring van de directeur, gaf ik elke leerkracht een kopie van de handleiding. Alle leerkrachten namen de handleiding grondig door. Er was steeds ruimte voor feedback, bedenkingen en aanpassingen. Er kwam op die manier al snel bijsturing uit het team. Normaal wordt bij stap 5 van peer mediation telkens een schriftelijke overeenkomst opgesteld, een contract als het ware. Het wordt opgesteld door de bemiddelaars samen met de conflictpartijen. Het leerkrachtenteam had daar twijfels bij omdat leerlingen op die manier veel tijd verliezen om te spelen. Uit het leerkrachtenteam werd voorgesteld om het contract te laten wegvallen en een logboek op te stellen als alternatief. Het logboek wordt ingevuld door de bemiddelaars en is compact. Op die manier gaat er niet veel tijd verloren en blijven we als leerkrachten zicht hebben op de conflicten. Na mijn presentatie op de personeelsvergadering kreeg elke leerkracht een feedbackdocument¹⁹ dat ze individueel of per leerjaar mochten invullen. Deze feedbackdocumenten gaan over het product zelf en kunt u raadplegen in de **bijlagen op p.54-57**.

Ook de testperiode was intussen van start gegaan. In totaal duurde de testperiode vier weken. Tijdens de eerste twee weken van de testperiode selecteerde ik de bemiddelaars en gaf de opleiding aan de veertien kinderen. In de volgende twee weken selecteerde ik zes leerlingen voor een intensieve testfase op de speelplaats. De zes leerlingen waren per twee van dienst voor een hele schooldag in de periode van 14 mei tot en met 25 mei. Zo kregen deze zes veel oefenkansen en was er al snel een evolutie te zien. Vanaf 28 mei gingen alle veertien de bemiddelaars aan het werk in een beurtenrol per twee. De leerkrachten van vestiging Kapelhof kregen een extra feedbackdocument²⁰ i.v.m. de uitwerking van het project op hun speelplaats. Deze feedbackdocumenten kan u raadplegen in de **bijlagen op p.58-60**.

Ook de leerlingen werden niet vergeten bij het evalueren. Ik sprak hen vaak aan na een bemiddeling om te vragen hoe het gelopen was. Vaak kreeg ik positieve antwoorden: 'Ze hebben ons goed geholpen door de stappen te volgen', 'Ze bleven rustig en stelden veel vragen over onze gevoelens', 'Ze luisterden goed en begrepen ons', 'Ik durfde de waarheid vertellen want ik had geen schrik voor straf.' Omdat niet elk kind een conflict had gedurende de twee testweken op de speelplaats, werd een klassikaal feedbackdocument²¹ opgemaakt. De klasleerkrachten gingen aan de hand van de vragen op het formulier een klasgesprek aan en noteerden de indrukken van de klasgroep. Deze formulieren kunt u raadplegen in de **bijlagen op p.61-67**. Ten slotte had ik een gesprek met de zes conflixers, die de intensieve testfase van dienst waren, in samenspraak met hen werd een feedbackdocument²² ingevuld. Het feedbackdocument van de conflixers kan u terugvinden in de **bijlagen op p.68**.

¹⁹ Leerkrachten van de Kouter-basis (2018). Feedbackdocument opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 25 mei 2018. De Kouter-basis, Zele

²⁰ Leerkrachten van de Kouter-basis, vestiging Kapelhof (2018). Feedbackdocument opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 25 mei 2018. De Kouter-basis, Zele

²¹ Leerlingen van de Kouter-basis, vestiging Kapelhof (2018). Feedbackdocument opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 25 mei 2018. De Kouter-basis, Zele

²² Conflixers testfase, vestiging Kapelhof (2018). Feedbackdocument opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 25 mei 2018. De Kouter-basis, Zele

Over het algemeen kan ik stellen dat de leerkrachten wel kansen zien in het project. Mogelijke nadelen die door de leerkrachten werden benoemd in de eerste enquête bleken vaak vooroordelen te zijn en vielen weg na de testperiode. De meerderheid is overtuigd om het project verder te zetten komend schooljaar. Toch stellen enkelen van hen zich afwachtend op: 'Zal het project genoeg draagkracht kennen?', 'Zal het project even goed lopen als de conflictpartijen uit de eerste graad komen?'

Ook de meerderheid van de leerlingen vindt dit project zinvol. Enkele positieve punten die ze aanhaalden zijn: 'Het is altijd duidelijk door wie je geholpen zal worden dankzij de foto's', 'Soms is de leerkracht te druk bezig met andere kinderen om ons verder te helpen', 'Confixers begrijpen ons beter', 'Bij de leerkracht heb ik meer schrik voor straf', 'Je moet nu echt zelf naar oplossingen zoeken' en 'Ruzies worden goed opgelost door de stapjes te volgen.' Ook gaven de leerlingen enkele werkpunten aan: 'Een van de bemiddelaars praat soms onbeleefd en trekt partij voor zijn eigen klas' en 'Soms moet je even wachten omdat de conflixers niet dicht bij het bankje zijn.'

De conflixers zelf evalueerden het project positief. Uit de evaluatieformulieren blijkt dat ze het fijn vinden als ze merken dat ze echt kunnen helpen. Ze vinden het fijn om te zien dat kinderen na een ruzie weer samen spelen. Verder hebben de kinderen het soms wel moeilijk wanneer er te veel kinderen rond de bank komen staan of wanneer de ruziemakers door elkaar blijven praten. Zelf zag ik tijdens de testperiode wel al veel vooruitgang. De conflixers durfden steeds meer om 'getuigen' weg te sturen. Ook bij hevige discussies werden de conflictpartijen steeds meer gerustgesteld of met de rug naar elkaar gedraaid om te kalmeren.

CONCLUSIE

Vanuit mijn onderzoek kan ik stellen dat peer mediation een conflictoplossingsmethode is waar het departement voor Onderwijs en Vorming sterk achter staat. Uit de enquêtes die ik afnam, bleek echter dat het een eerder onbekende term is voor leerkrachten.

Zelf merkte ik tijdens de opleiding en de testfase het belang van gemotiveerde bemiddelaars sterk op. Voor hen is het geen opgave om hun spel even stil te leggen om te helpen. Het project rond peer mediation is een project dat veel voordelen met zich meebrengt. Het kan volgens mij een succesverhaal worden, op voorwaarde dat er voldoende draagkracht is van het hele team.

De conflixers konden vaak een conflict zelfstandig oplossen dankzij de vaardigheden die ze aanleerden tijdens de opleiding. Ook de meerderheid van de leerlingen die geholpen werden door de conflixers bleken tevreden. Natuurlijk zijn er nog leerpunten: 'Wat als een bemiddelaar toch partijdig blijkt te zijn?', 'Wat als we echt niet tot oplossingen komen?'

Na de uitwerking van het product op vestiging Kapelhof is het team bereid om komende jaren verder aan de slag te gaan met de handleiding op voorwaarde dat het project door voldoende mensen gedragen wordt. Leerkrachten hadden het gevoel dat ze effectief minder aangesproken werden tijdens de speeltijden. Verder moeten er voor enkele punten nog duidelijke afspraken gesteld worden. Enkele punten zijn: 'Wat als een conflict zich aan het einde van de speeltijd voordoet en er dus niet voldoende tijd is om het op te lossen?', 'Wanneer starten we het project?', 'Wie zal voor de opleiding zorgen?' Vestiging Koevliet is nieuwsgierig hoe het project zal lopen met bemiddelaars uit het zesde leerjaar en conflictpartijen uit de eerste graad.

EVALUATIE EN VOORUITBLIK

De meeste leerkrachten van de Kouter-basis hadden bij aanvang van het project nog nooit gehoord van peer mediation. Uit de feedbackdocumenten kan ik stellen dat het ondertussen duidelijk is wat het project inhoudt. De meerderheid van het team en de leerlingen staan positief tegenover een verderzetting van het project.

Tijdens de uitvoering van mijn bachelorproef werkte ik op één vestiging en met slechts één klas. In de toekomst is het wel de bedoeling dat op beide vestigingen uit alle klassen van het vijfde en het zesde leerjaar de opleiding gegeven wordt aan kandidaat-bemiddelaars. Per vestiging zullen er dan ongeveer 20 leerlingen in een beurtrol per twee verantwoordelijk zijn voor de speeltijden van een schooldag.

Graag zou ik na volgend schooljaar nog even samenzitten met de leerkrachten. Zijn ze verder aan de slag gegaan met peer mediation? Was de handleiding bruikbaar? Hoe hebben ze het project ervaren tijdens dat schooljaar?

BIBLIOGRAFIE

- Z.a. (2016). *Maak van je school een Goedgevoel school!?*. Temse: School Zonder Pesten Vzw B
- De Dreu, C.K.W. (2005). *Bang voor conflict? De psychologie van conflicten in organisaties*. Koninklijke van Gorcum B.V. (Oostersingel)
- Van der Vloet, M. *Kies voor peer mediation*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via:
https://www.paxchristi.be/sites/default/files/brochure-peer-mediation_NOM_0.pdf
- Fiers, D. (2015) *Wanneer leerlingen zelf het conflict oplossen*. Geraadpleegd op 5 maart 2018 via:
<http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/regio/limburg/1.2524919#>
- Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via:
https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf
- Vermesen, E., Guido, M. *Bemiddeling - een bouwsteen in de geweldpreventie*. Genk: CMGJ vzw
- Deboes, T. (2016). *Conflicten aanpakken met leerlingenbemiddeling*. Geraadpleegd op 12 maart 2018 via:
<https://www.klasse.be/35575/conflicten-aanpakken-met-leerlingbemiddeling/>
- Van Waeyenberge, H. (2014). *Peer mediation in de praktijk: hoe het verschil maken?*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via:
<http://www.deconflixers.be/files/Downloads/2018-dvdc-peer-mediation-in-de-praktijk-hoe-het-verschil-maken-hanne-van-waeyenberge.pdf>
- ZILL katholiek onderwijs Vlaanderen (2016). ZILL-selector. Geraadpleegd op 3 mei 2018 via
<https://zill.katholiekonderwijs.vlaanderen/#!/leerinhoud/IV/ds>.
- VCOC. (2016). *Peer mediation*. Geraadpleegd op 12 april 2018 via:
<http://vcov.fb.mi.addemar.com/c735/e1416537/hacbf0/index.html#effect>
- Meijer, S. (2010). *Handboek leerlingenbemiddeling: het instrument in de praktijk*. Utrecht: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.
- Mariën, G., Haemelynck, A. (leerkrachten). Mondelinge communicatie op 28 maart 2018. Sint-Laurens Persynplein, Wachtebeke
- Leerkrachten van de Kouter-basis (2018). Enquête opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 26 maart 2018. De Kouter-basis, Zele
- Leerlingen van 5A (2018). Mondelinge communicatie op 26 maart 2018. De Kouter-basis, Zele
- Leerkrachten van de Kouter-basis, vestiging Kapelhof (2018). Feedbackdocument opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 25 mei 2018. De Kouter-basis, Zele
- Leerlingen van de Kouter-basis, vestiging Kapelhof (2018). Feedbackdocument opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 25 mei 2018. De Kouter-basis, Zele
- Conflixers testfase, vestiging Kapelhof (2018). Feedbackdocument opgesteld door Jana Vincke afgenomen op 25 mei 2018. De Kouter-basis, Zele
- Vlaams Verbond van het katholiek basisonderwijs. (2014). *Opdrachten voor het katholiek basisonderwijs in Vlaanderen*. Brussel: DOKO vzw.
- Lybeert, L. Begeleider pastoraal op school. Mondelinge bron op 29 mei 2018

BIJLAGEN
ONDERZOEKSPAN

fase	datum	methode	doel
oriënteren	14 november 2017	gesprek	Op de personeelsvergadering werd mijn onderwerp in samenspraak met de leerkrachten van DKB bepaald: waar heeft de school nood aan? ⇒ Heel veel conflicten op de speelplaats. Wat kan er gedaan worden?
richten en verzamelen	november 2017	brainstorm	Brainstorm rond conflicten op de speelplaats
	december 2017	literatuurstudie	Wat zijn de oorzaken van speelplaatsconflicten? Ik vertrek vanuit het feit dat leerlingen op deze school zo vaak mogelijk betrokken worden en actief worden ingezet. Met welke conflictoplossingsmethode kunnen we kinderen zelf conflicten laten oplossen? In deze fase ga ik op zoek naar antwoorden op een hele reeks vragen die bij dit thema spontaan bij mij naar boven kwamen.
	maart 2018	enquête team	Bevraging van het team van DKB. Wat zijn de meest voorkomende oorzaken van conflicten op onze speelplaatsen? Hoe reageren ze op de conflicten? Wat vinden de leerkrachten ervan om de leerlingen van het 5 ^e en 6 ^e leerjaar in de toekomst te laten optreden als conflictbemiddelaars?
	maart 2018	interview leerlingen 5A	Bevraging van de leerlingen van 5A. Hoe ervaren zij de speeltijden? Wat zijn de oorzaken van conflicten waarin zij terecht komen? Wat vinden de leerlingen van het 5 ^e en 6 ^e leerjaar ervan om in de toekomst op te treden als conflictbemiddelaars?
	april 2018	bezoek aan Sint-Laurens Wachtebeke	Deze school doet al 6 jaar aan peer mediation. Peer mediation is de conflictoplossingsmethode die ik graag zou uitwerken op DKB. Leerlingen helpen andere leerlingen conflicten oplossen. Een interview met de twee leerkrachten die dit project hebben opgestart, juf Griet Mariën en juf Afra Haemelynck, zou heel verrijkend zijn voor mijn bachelorproef.
richten	18 april 2018	gesprek directie	Na de paasvakantie was mijn product klaar en ging ik in overleg met de directeur. We doorliepen samen mijn hele ontwerp. Vervolgens werd beslist dat ik mijn product kon uittesten op de school. Ik moest enkel nog op zoek naar een klas.
	19 april 2018	gesprek zorgcoördinator	De directeur zit op vestiging Koevliet. Mijn product zou worden getest op vestiging Kapelhof. Op het Kapelhof heeft de zorgco tot nu toe vaak opgetreden als bemiddelaar bij grotere conflicten. Zij deed ook al erg veel om de sfeer op de speelplaats te verbeteren. Ook met haar liep ik het hele product door.
	19 april 2018	gesprek meester Hans (5A)	Ik besprak met meester Hans het verloop van de testfase van mijn product. Daarna kon ik er echt aan beginnen
verzamelen	19 april 2018	kandidaten verzamelen	Voorstelling van het project aan de kinderen van 5A. Ze kunnen zich kandidaat stellen en kunnen ook stemmen op elkaar.
	26 april 2018	opleiding leerlingen	Deel 1 van de opleiding tot bemiddelaar. (hele namiddag)
	27 april 2018	opleiding leerlingen	Deel 2 van de opleiding tot bemiddelaar. (60 minuten)

	4 mei 2018	opleiding leerlingen	Deel 3 van de opleiding tot bemiddelaar. (hele namiddag)
	8 mei 2018	opleiding leerlingen	Herhalen van de stappen van een bemiddeling
	9 mei 2018 en 14 mei 2018	voorstelling project klassen	De bemiddelaars stellen zichzelf voor aan de hand van een kort rollenspel in elke klas.
	14 mei 2018 tot en met 25 mei 2018	opstart op de speelplaats	De bemiddelaars gaan aan de slag op de speelplaats. Voor een korte, intensieve testfase gebruik ik 6 bemiddelaars.
analyseren	maart 2018	enquête	Enquête van leerkrachten en leerlingen van DKB analyseren.
	23 april 2018	motivatiebrieven analyseren	De kinderen die zich kandidaat stelden voor het project schreven een motivatiebrief tegen ten laatste 23 april. Er werd in overleg beslist aan de slag te gaan met alle gemotiveerde leerlingen.
	26 april 2018	analyseren evaluatiefiches	Verschillende evaluatiefiches analyseren.
ontwerpen	maart-april 2018	ontwerpen	Nadenken over het ontwerp van mijn product en hoe dat tot uiting zal komen.
	18 april 2018	feedback directie	Voorleggen van mijn product bij de directie. Hier is nog ruimte voor eventuele bijsturing of tips. We doorliepen samen mijn hele ontwerp. Vervolgens werd beslist dat ik mijn product kon uittesten op de school. Ik moest enkel nog op zoek naar een klas.
presenteren	14 mei 2018	handleiding beschikbaar	Alle leden van het schoolteam van DKB ontvangen een kopie van mijn product. Een handleiding om leerlingen van de derde graad op te leiden tot bemiddelaars.
	22 mei 2018	presentatie	Presentatie van mijn product aan het team van DKB.

BRAINSTORM ASSOCIATIEWOORDEN BIJ DE TERM 'CONFLICTEN'

speelplaats
schelden
gedrag
pesten
helpen empathie
moeilijk
ruzie bemiddelen
vragen sfeer
vrienden
oplossingen
kinderen praten geweld
escaleren gevoelens
roepen verwoorden rust
klasgenoten
lichaamstaal negatief

Wanneer leerlingen zelf het conflict oplossen: "Ons vertrouwen ze meer"

Woensdag 16/12/2015 - 16:26 Dominique Fiers

Ruzie of pesten, elke leerling krijgt er wel eens mee te maken. Liever dan bestraffend op te treden vindt minister van Onderwijs Hilde Crevits (CD&V) dat scholen beter de leerlingen zelf laten bemiddelen bij het oplossen van conflicten. Peer mediation, zoals dat in vaktermen heet. Het Sint-Jan Berchmanscollege in Genk past deze vorm van conflicthantering al jaren toe. Met succes, zo blijkt.

Peer mediation gaat eigenlijk verder op de "no blame"-methode. Ook die vertrouwt op het vermogen van de leerlingen om zelf (in groep) problemen op te lossen.

Paul Van Thienen is godsdienstleraar en leerlingenbegeleider in het Genkse Sint-Jan Berchmanscollege (SJB), een school met ruim 1.100 leerlingen en een brede waaier aan aso-, tso- en bso-studierichtingen. Hij kreeg een aantal jaren geleden de kans om de opleiding van coach-bemiddelaar te volgen en was onmiddellijk overtuigd.

"Peer mediation gaat eigenlijk verder op de "no blame"-methode die we daarvoor al in onze school toepasten. In een conflictsituatie focusten we niet alleen op de dader en het slachtoffer, over wie de schuld droeg, maar op een brede groep leerlingen die samen de verantwoordelijkheid deelden om het conflict op te lossen. De methode vertrouwt op het vermogen van de leerlingen om zelf (in groep) problemen op te lossen."

Het peer mediationproject in het Genkse Sint-Jan Berchmanscollege loopt intussen zeven jaar. Van Thienen en zijn collega zijn op dit ogenblik bezig met de opleiding van een nieuwe, achtste groep van 16 vijfdejaars die volgend schooljaar als bemiddelaar aan de slag zullen gaan. "Dat gebeurt nu enkel in de eerste graad. De bedoeling is om de bemiddeling op termijn ook in de hogere graden aan te bieden."

Zorgvuldige selectie

Het enthousiasme bij de leerlingen om de opleiding te volgen neemt gestaag toe. Maar niet iedereen wordt aanvaard. De kandidaat-bemiddelaars worden onderworpen aan een heuse sollicitatieprocedure. De selectie gebeurt zorgvuldig. "De leerlingen moeten gemotiveerd zijn en ook goede punten hebben. In de opleiding en het bemiddelen zelf kruipt veel tijd, we willen niet dat hun schoolresultaten eronder lijden."

²³ Fiers, D. (2015) *Wanneer leerlingen zelf het conflict oplossen*. Geraadpleegd op 5 maart 2018 via: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/regio/limburg/1.2524919#>

"Het zijn daarom ook niet allemaal de braafste leerlingen", aldus nog Van Thienen. "Soms worden stropers de beste boswachters. We willen niet dat de peer mediators op school overkomen als een select groepje dat vooral bestaat uit zogenoemde "watjes"."

Oefenen en nog eens oefenen

Eens de groep is samengesteld volgt een opleiding van drie halve lesdagen en een tweedaagse buiten de school. De bemiddelaars in spe krijgen de essentie van de theorie en vooral heel veel praktische communicatietraining. Rollenspellen dus. Maar dat schrikt hen niet af.

"In het begin voelde dat wel wat onwennig aan", vertelt Lieselotte Goovaerts, voorzitter van de huidige groep bemiddelaars. "Maar eens we het allemaal eens hadden gedaan, wilden we eigenlijk niets anders meer doen. Gewoon, omdat je het zo het beste leert. En het was soms ook wel grappig om te zien hoe hevig iemand in zijn rol opging."

Na een inlooperperiode in het derde trimester, gaan de nieuwe bemiddelaars in het zesde jaar zelf van start. Ze werken altijd per twee -in een speciaal daarvoor voorzien lokaal- en in alle discretie. De twee ruziënde partijen, die in de meeste gevallen werden doorverwezen door een leerkracht of leerlingenbegeleider, zijn alleen. Het is niet de bedoeling dat ze hun supportersaanhang meebrengen.

Elke zaak is anders

Lieselotte en haar collega's behandelden dit schooljaar al 22 zaken, dat zijn er meer dan de vorige jaren. Vijf daarvan leidde ze zelf in goede banen. Heeft ze het gevoel dat ze zelf ook gegroeid is in haar rol? "Ja, zeker", antwoordt ze beslist. "Je merkt dat je er beter in wordt."

"Maar elke zaak is anders. Sommige gaan over domme ruzies, vaak gebaseerd op misverstanden. Of er ontstaat een ruzie omdat iemand anders iets gezegd heeft. Die zaken zijn in vijf minuten opgelost. In andere gevallen moeten de twee partijen soms nog een tweede keer komen."

"De meeste leerlingen zijn wel meteen bereid om te komen. Ze zijn achteraf ook heel dankbaar, komen je een hand geven omdat je de ruzie hebt mee helpen oplossen."

Na afloop ondertekenen de conflictpartijen en de bemiddelaars een geschreven akkoord waarin ze plechtig beloven geen kwetsende of beledigende opmerkingen meer te zullen maken.

Vertrouwen

Het grote verschil tussen bemiddeling door leerlingen en het opleggen van een straf door een derde, zoals bijvoorbeeld een leerkracht of directeur, is het vertrouwen, vindt Lieselotte. "De leerlingen vertrouwen ons meer. Ze hebben minder het gevoel dat ze gestraft worden. Wij staan op hetzelfde niveau als zij."

Peer mediation is goed voor de sfeer op school, zeggen waarnemers. En ook de bemiddelaars zelf merken dat de ervaring hen veranderd heeft. "Ik ben misschien wat verantwoordelijker geworden. Doordat ik nu zelf weet hoe een conflict ontstaat, ga ik het sneller ontmijnen en vaker gewoon ook vermijden."

Probleem is het probleem

"Peer mediation is zeker een zeer opbouwende manier om met conflicten als kleine schermutselingen, scheldpartijen, ruzietjes en pesterijen om te gaan", verduidelijkt ook Van Thienen. "De bedoeling is altijd om tot een oplossing te komen die voor beide partijen bevredigend is. Niemand krijgt gelijk. Niemand wordt benadeeld en iedereen wordt au sérieux genomen."

"Het probleem is het probleem. De partijen zelf zijn niet het probleem. En dus moet geen van beiden veranderen, wel de manier waarop ze met elkaar omgaan."

Zorgzaam omgaan met elkaar (tijdens conflictsituaties) op de speelplaats

Opdracht 1: Werken aan een schooleigen, christelijke identiteit.

1.1 “Ik zal er zijn voor jou.”

- ⇒ Elke leerling is uniek.
- ⇒ Specifieke talenten en beperkingen die hij gaandeweg ontdekt.
- ⇒ Om zelfstandige, verantwoordelijke en gelukkige volwassenen te kunnen worden, hebben leerlingen nood aan gerichte ondersteuning van elkaar, van leerkrachten, ouders en andere opvoeders.
- ⇒ Ondersteuning gebeurt vanuit een bepaald mensbeeld. Het belang dat we aan opvoeding en onderwijs hechten, en hoe die vorm krijgen, hangt daar nauw mee samen.

1.3 “Doe jij voortaan net zo.”

- ⇒ Gericht op het verantwoordelijk samenleven met anderen.
- ⇒ Een open houding aannemen: iemands naaste zijn.
- ⇒ Liefde in navolging van Jezus zichtbaar in volgende waarden:
 - Respect voor de eigenheid van elke mens;
 - Solidariteit;
 - Vergeving schenken en ontvangen;
 - Zorgzame nabijheid en troost.

Opdracht 2: Werken aan een geïntegreerd onderwijsinhoudelijk aanbod.

1. De harmonische ontwikkeling van de hele persoon.

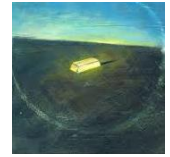
- ⇒ Investeren in de ontwikkeling van verschillende competenties die kinderen nodig hebben om te functioneren in de hen omringende wereld;
- ⇒ De leerkracht als gids.

3. Gericht op integratie in de persoon.

- ⇒ We geloven rotsvast in de groei- en ontwikkelingsmogelijkheden van elke leerling;
- ⇒ Draagt bij tot zelfredzaamheid en welzijn;
- ⇒ Het geleerde aanwenden in levensechte, onvoorspelbare situaties.

²⁴ Vlaams Verbond van het katholiek basisonderwijs. (2014). *Opdrachten voor het katholiek basisonderwijs in Vlaanderen*. Brussel: DOKO vzw.

²⁵ Lybeert, L. Begeleider pastoraal op school. Mondelinge bron op 29 mei 2018

Opdracht 3: Werken aan een stimulerend opvoedingsklimaat en een doeltreffende didactische aanpak.

1. Een positief en veilig leerklimaat.

- ⇒ Als leerkrachten werken we aan een warm relationeel school- en klasklimaat dat bijdraagt tot het welbevinden en de betrokkenheid van alle leerlingen;
- ⇒ Leerlingen ontwikkelen realistisch en positief zelfbeeld: “Ik weet wat ik kan en nog kan leren, en ik geloof in persoonlijke groei.”
- ⇒ Investeren in interpersoonlijke relaties;
- ⇒ De school als een coöperatieve leef- en leergemeenschap;
- ⇒ Fouten maken mag;
- ⇒ Elkaar respecteren en ondersteunen.

2. Werkelijkheidsnabij onderwijs gericht op betekenisvol leren.

- ⇒ Leerlingen voorbereiden op een zelfredzaam en gelukkig leven binnen én buiten de school;
- ⇒ Werkelijkheidsnabije en relevante leercontexten;
- ⇒ Kansen tot impliciet leren.

4. Rijke ondersteuning in interactie.

- ⇒ Leren is een interactief en communicatief gebeuren dat gebaat is bij een sterke interactie tussen teamleden en leerlingen en tussen leerlingen onderling;
- ⇒ Reflectie op het leren.

5. Benutten van ‘leer-kracht’ van leerlingen en leerkrachten.

- ⇒ Kinderen uitnodigen om hun competenties te tonen en in te zetten.

Opdracht 4: Werken aan de ontplooiing van ieder kind vanuit brede zorg.

1. Omgaan met verschillen tussen kinderen.

- ⇒ Werken aan een veilig en positief leerklimaat, waardoor leerlingen zich goed voelen op school en tot leren kunnen komen.

2. Het creëren van gelijke onderwijskansen voor alle kinderen.

- ⇒ Elke leerling krijgt gelijke kansen.

Opdracht 5: Werken aan de school als gemeenschap en organisatie.

2.2. De school streeft naar een hoge betrokkenheid van haar verschillende geledingen en naar sterk leiderschap.

- ⇒ Professioneel en persoonlijk engagement van de leerkrachten waarbij beroep gedaan wordt op hun kennis, vaardigheden en attitudes.
- ⇒ Leerlingen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid.
 - Zoeken naar kansen om leerlingen te laten meedenken, meepraten, meebeslissen en meedoen;
 - Zo werkt het team aan verbondenheid en toont dat de school respectvol en open met leerlingen wil omgaan.

2.4 Op school kan en wil men samenwerken

- ⇒ Veelzijdigheid aan talenten, deskundigheid en vaardigheden van de groep benutten;
- ⇒ Ouders betrekken via goede en open communicatie;

2.6 De school heeft de capaciteit om over haar werking te reflecteren en om haar werking bij te sturen en haar aanbod te verrijken.

ZILL-DOELEN BIJ PROJECT PEER MEDIATION²⁶

“Peer mediation maakt geen deel uit van het lessenpakket maar sluit er naadloos bij aan. Het draagt bij tot de doelstellingen om het welbevinden van leerlingen te verhogen.”²⁷ – *Departement Onderwijs en Vorming (2015)*

het project ‘peer mediation’ kan uiteraard gekoppeld worden aan het nieuwe leerplan van het Katholiek onderwijs in Vlaanderen: [Zin in leren!](#) [Zin in leven!](#)

Onderstaande doelen zijn van tel voor de leerlingen die conflicter worden.

SErv2	De verscheidenheid van mensen als een rijkdom ervaren en deze benutten
SErv3	Samenwerken met anderen en zo bijdragen aan het realiseren van een gemeenschappelijk doel
SErv4	Bewust sociale rollen opnemen die zowel het individueel als het groepsbelang ten goede komen in diverse situaties en contexten <ul style="list-style-type: none"> • Hulp bieden • Zich openstellen voor een ander • Zich kritisch opstellen ten opzichte van zichzelf en de ander
SEgb1	Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken
SEgb3	Zoeken naar mogelijkheden om, in respect voor zichzelf en de ander, aan eigen behoeften en die van anderen tegemoet te komen
SEiv1	Zich inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen
SEiv3	In het eigen gedrag rekening houden met de gevoelens en de behoeften van anderen zonder zichzelf te verliezen
IKwn2	Gewetensvol en verantwoord handelen
IKvk4	Situaties die als moeilijk ervaren worden en frustraties ombuigen door te zoeken naar mogelijkheden om er bevrijdend mee om te gaan
IVzv4	Specifieke strategieën inzetten om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken
IVds3	Bijdragen aan een zinvolle samenleving waar een plaats is voor iedereen en respectvol omgaan met en zorgen voor de kwetsbare ander
OWsa1	Ervaren, onderzoeken, vaststellen en illustreren hoe mensen op verschillende manieren samenleven en groepen vormen
OWsa7	Het nut en het belang ervaren, onderzoeken en illustreren van instellingen, organisaties en verenigingen die de kwaliteit van het samenleven bevorderen <ul style="list-style-type: none"> • 4 - 7 Ervaren hoe mensen uit de eigen omgeving zorg dragen voor elkaar en zich kunnen verenigen - weten dat er in elke samenleving mensen zijn die toezicht houden op het naleven van de regels in de samenleving

²⁶ ZILL katholiek onderwijs Vlaanderen (2016). ZILL-selector. Geraadpleegd op 3 mei 2018 via <https://zill.katholiekonderwijs.vlaanderen/#/leerinhoud/IV/ds>.

²⁷ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.45-46

TOmn3

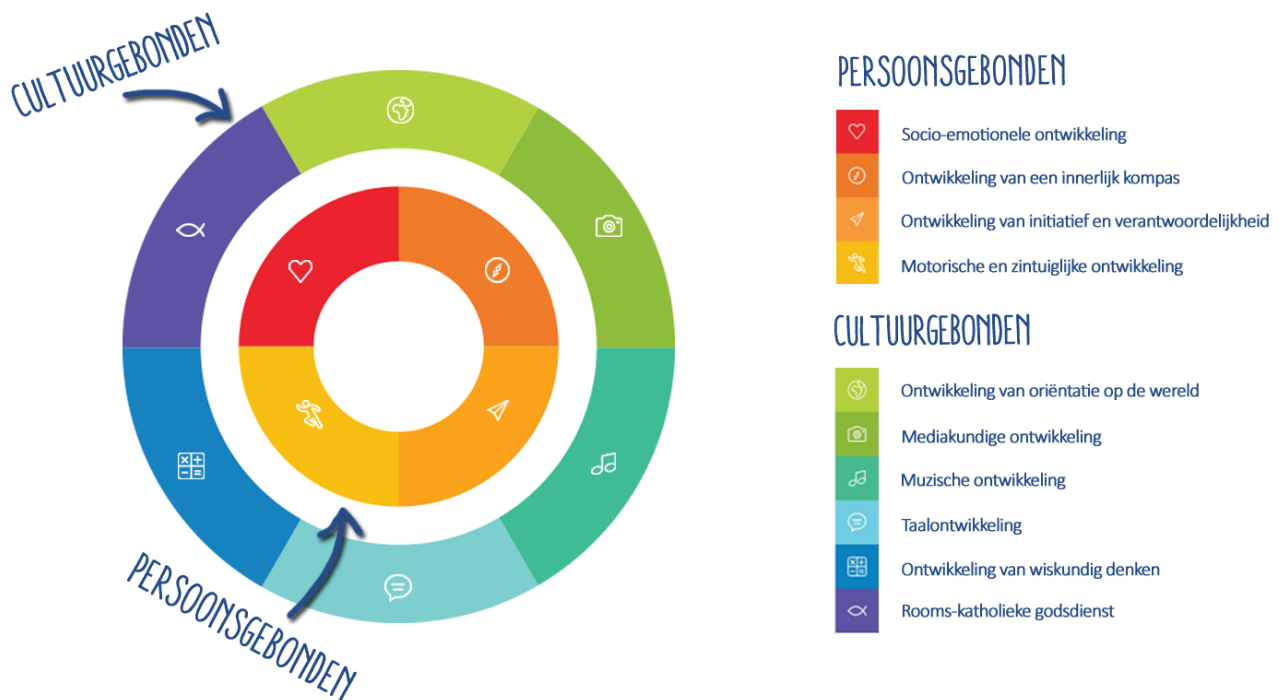
Actief deelnemen aan een gesprek

- Gesprek in kleine kring of groep
- 9 - 12 Gesprekken voeren en discussiëren met leeftijdsgenoten en bekende volwassenen over onderwerpen uit de leefwereld, over abstractere schoolse onderwerpen, over bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving:
 - Eigen mening vergelijken met die van anderen, onderscheid maken tussen mening en feit, een eigen mening naar voor brengen, kritisch reageren, passende argumenten naar voor brengen ...
 - Zelf gespreksbeurten verdelen, een gesprek inleiden en afronden, oplossingen zoeken als een gesprek vastloopt, de inbreng van alle gesprekspartners respecteren ...
 - Het gesprek samenvatten in eigen woorden

RKgk1

Zich aangesproken weten om goed te doen. Gewetensvol in het leven staan en zich hierbij mogelijk laten inspireren door mensen die God ontdekken in de kwetsbare ander

- Derde cyclus: verantwoordelijkheid, engagement > Verschillende vormen van engagement in hun eigen leefwereld en in de grote wereld verkennen

ENQUÊTES TEAM DE KOUTER BASIS ALVORENS PEER MEDIATION UIT TE TESTEN OP VESTIGING KAPELHOF

Deze enquête heeft als doel antwoord te geven op de deelvragen van mijn tweede onderzoeksvraag:

2. Hoe krijgt de nieuwe methode vorm op mijn ankerschool?

- o Hoe ervaren de leerlingen en de leerkrachten de huidige manier van werken?
- o Hoe staan leerkrachten tegenover een oplossingsmethode waarbij de leerlingen zelf in de rol van bemiddelaar stappen en oplossingen zoeken?

De makkelijkste manier om het hele team te bereiken was via een enquête. Uiteindelijk vulden 16 leerkrachten de enquête in, sommigen deden dat in overleg met elkaar.

- 4 leerkrachten van het eerste leerjaar
- 3 leerkrachten van het tweede leerjaar
- 1 leerkracht van het derde leerjaar
- 4 leerkrachten van het vierde leerjaar
- 1 leerkracht van het vijfde leerjaar
- 3 leerkrachten van het zesde leerjaar

VRAGEN

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat ze de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?

BESLUIT ENQUÊTE

Uit de enquête kan ik besluiten dat de meest voorkomende redenen voor conflicten op de speelplaats van de Kouter basis de volgende zijn: afpakken van speelgoed, niet volgen van de spelregels, uitsluiten, kwetsende opmerkingen, duw tijdens het spel, misverstanden, kwetsende woorden, verdelen van de voetbalploegen en verschillende interesses.

De meerderheid van de leerkrachten lost conflicten momenteel als volgt op: naar beide partijen luisteren en tegen elkaar laten zeggen wat ze niet fijn vinden. De leerlingen zelf aan het werk zetten om een oplossing te vinden door ze af te zonderen. Wanneer ze te boos of agressief zijn worden ze gescheiden. Soms wordt de raad gegeven om elkaar met rust te laten.

Momenteel hebben de leerkrachten dus zelf het grootste aandeel in het oplossen van het conflict. Ik polste naar voor- en nadelen van deze manier van conflictoplossing. Uit de enquête blijkt dat:

Voordelen huidige manier van werken:

- Je speelt als leerkracht kort op de bal;
- Wanneer de leerlingen het uiteindelijk zelf kunnen oplossen werken ze aan hun zelfregulerend vermogen;
- Door het luisteren naar beide partijen voelen ze zich beiden gehoord;
- Je kan als leerkracht goed de grenzen stellen van wat kan en niet kan;
- Meestal is er snel een oplossing en verliezen de kinderen weinig speel-tijd;
- De leerlingen blijven onthouden wie de baas is, ook op de speelplaats.

Nadelen huidige manier van werken:

- Problemen blijven zich vaak herhalen;
- Soms zijn conflicten te groot om snel op te lossen. Als je daar dan mee bezig bent ontglippen je andere zaken;
- Jonge leerlingen kunnen vaak zelf geen oplossing bedenken;
- Ouders komen klagen als hun kind op straf moest staan;
- Kinderen komen soms onbenulligheden vertellen;
- Kinderen komen soms helemaal niet tot een oplossing;
- Sommige kinderen liegen over hoe het conflict gelopen is;
- Tijdsinvestering van de leerkracht;
- Oplossing komt vaak niet uit henzelf;
- De drempel is groter om naar een volwassene te stappen;
- Het 'weer goedmaken' gebeurt niet steeds oprecht. Vaak voelen ze zich gedwongen door de leerkracht;
- Als leerkracht gaan we eerder straffen. We belonen niet.

Veertien van de zestien bevroegde leerkrachten hoorde nog niet van peer mediation. Na een korte definiëring van de term vroeg ik hen naar enkele mogelijk voor- en nadelen van deze nieuwe manier van werken.

Mogelijke voordelen van peer mediation:

- Leerlingen krijgen meer inzicht in hun eigen gedrag;
- Je bevordert de relatie tussen de verschillende graden;
- Het is duidelijk bij wie de leerlingen terecht kunnen indien ze een conflict hebben;
- Er komt voor de leerkracht veel tijd vrij om zich bezig te houden met gekwetste leerlingen, bezoekers of om zelf eens mee te spelen;
- Kinderen leren zelf hun conflicten op te lossen en komen onderling tot goede afspraken;
- Bemiddelaars leren vaardigheden die hun vaak ten goede zullen komen in de rest van hun leven;
- Leerlingen durven sneller naar een ander kind gaan dan naar een leerkracht;
- Het goedmaken gebeurt oprechter;
- Op termijn minder conflicten: leerlingen krijgen steeds meer vaardigheden;

Mogelijke nadelen van peer mediation:

- Bemiddelaars verliezen tijd om zelf te spelen;
- Leerlingen zullen te snel bij de bemiddelaars gaan, vaak om aandacht te zoeken;
- Leerkrachten begrijpen de kern van het probleem niet;
- Reactie van ouders wanneer ze horen dat 11/12-jarige kinderen conflicten oplossen;
- Bemiddelaars kunnen niet neutraal blijven;
- Bemiddelaars worden niet aanvaard door de ruziënde kinderen;
- Vraag veel empathie en taalvaardigheid van de bemiddelaars.

TEAM 1

JUF LINDA, JUF ANN, JUF ANNELIES EN JUF LIEVE

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - o Verveling
 - o Meningsverschillen/ interesse
 - o Leeftijdverschillen
 - o Gedrag/ "zijn" van een leerling

2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - o Kinderen komen bij de leerkracht uitpraten, even aan de kant afzonderen/time out, afleiden, ...

3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - o Snel en adequaat handelen.

4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - o Probleem blijft zich soms herhalen.
 - o Soms is conflict te groot om snel op te lossen.

5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - o Neen, nu via jouw opdracht.

6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken. Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - o Positief, echter wel een bedenking of dit blijvend kan zijn. Wat als" het nieuwe er af" is?
 - o Hoe reageren ze op bemiddeling bij leeftijdsgenoten/ vrienden?

7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - o Meer inzicht in eigen gedrag.

8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - o Zie vraag 6

9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - o Ja.

TEAM 2

JUF KAREN

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - De bal die wordt afgenomen of weggetrapt.
 - Conflicten tussen de jongere en de oudere kinderen.
 - Weinig fair play.

2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Door eerst te luisteren naar beide betrokken partijen zodat ieder zijn eigen kant van het verhaal kan vertellen. Daarna wil ik dat ze zelf een oplossing proberen bedenken of wat ze van mij verwachten. Als ze er niet uitkomen adviseer ik om een met een ander vriendje te spelen. Ze geven elkaar de hand en doen verder of gaan elk hun eigen ding doen. Als het echt serieus is en beide partijen zijn echt in fout, moeten ze een tiental minuten tegen de muur staan om na te denken over hun fouten.

3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Aanspreken van het zelfregulerend vermogen van kinderen, zodat ze conflicten zelf leren oplossen.

4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Dat de kleinsten meestal zelf nog geen oplossing kunnen bedenken.
 - Ouders die komen klagen als ze horen dat hun kind op straf moest staan.

5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Nog niet van gehoord.

6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - Dit lijkt mij een goed idee, als dit verantwoordelijke en plichtsbewuste kinderen zijn die respectvol kunnen omgaan met iedereen en hun taak serieus opnemen.

7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Goede relatie tussen eerste en derde graad bevorderen.
 - Dat kinderen bij een conflict weten bij wie ze terecht kunnen.

8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - Dat kinderen veel te snel bij deze leerlingen zullen gaan, om op te vallen.

9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - Absoluut!

JUF MIET

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Zich vervelen, gebrek aan sociale vaardigheden
2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Beide partijen beluisteren, een oplossing samen met hen bedenken, hen daarna het zelf laten oplossen.
3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Beide partijen voelen zich gehoord en krijgen een beter gevoel. Samen een oplossing aanreiken die voor beide partijen haalbaar is. Hen toch de kans geven om het zelf verder op te lossen en zo een stapje te zetten naar zelfstandigheid.
4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Het duurt soms lang, wanneer je alleen op de speelplaats staat ontglippen je zo andere conflicten.
5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Neen
6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.

Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?

 - Positief. Ik denk dat het dan ook goed is wanneer de leerlingen van de derde de oplossing komt melden.
7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Er komt meer tijd vrij om je bv. bezig te houden gewonde lln. of vechtende lln. Of om bezoekers de weg te wijzen naar het secretariaat.
8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - Dat de leerlingen van de derde graag nog maar weinig rust kennen. Dat de leerkrachten de kern van het probleem niet meer begrijpen. Dat ouders zullen vinden dat een 11/12-jarig kind geen conflict kan helpen oplossen.
9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - Zeker!

JUF CYNTHIA

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Ruzie door het spel, kwetsende opmerkingen, baas spelen

2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Luisteren naar beide partijen. Duidelijke schuldige: verwittiging of aan de kant. Beide schuldig: beide sanctie. Geen duidelijke schuldige: verwittiging.
 - Neigt het meer naar overdragen of een onschuldig conflict: zelf oplossen, 'ga ergens anders spelen'

3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Leerkrachten spelen kort op de bal.

4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Kinderen komen alles vertellen.

5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Neen.

6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - Lijkt me niet gemakkelijk. Bij grote of terugkerende problemen zal een leerkracht nodig zijn.

7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Kinderen komen niet alles aan de leerkracht zeggen. Ze leren zelf oplossen. Leerlingen van het 6e leren hier ook heel wat van.

8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - Kunnen leerlingen van het 6e deze manier aan? Ze hebben het zelf moeilijk op de speelplaats en zorgen voor conflicten.

9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - Uittesten mag zeker!

TEAM 3

MEESTER WILLEM

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Kinderen worden uitgedaagd, iemand uitsluiten, jaloezie, iemand uitlachen, iemand kwetsen met woorden, duwen en/of trekken tijdens het spel of in de rij, het spel storen, plaag- of pestgedrag.
2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Naar beide partijen luisteren en proberen via praten tot een oplossing te komen.
 - Een time-out invoeren voor één of meerdere kinderen.
 - Een tijdje uit elkaars buurt blijven.
 - Een speeltijd niet mogen spelen (hangt af van de ernst).
 - Afspraken maken om ruzies te voorkomen.
3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Er worden grenzen gesteld: kinderen moeten weten wat kan en wat niet kan.
 - Kinderen krijgen de kans om hun versie te geven en om tot een oplossing te komen.
4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Soms zijn we uitgebabbeld als steeds weer hetzelfde conflict tussen dezelfde kinderen terugkeert. Dan past een straf als maatregel: b.v. een speeltijd niet mogen spelen, een bepaalde spelactiviteit tijdelijk niet meer mogen doen.
 - Kinderen houden zich niet aan de afspraak.
 - Soms komen we helemaal niet tot een oplossing.
5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Neen.
6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.

Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?

 - Misschien kan dat een oplossing bieden.
7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Dat kinderen onder elkaar conflicten kunnen oplossen en zo tot goede afspraken kunnen komen.
8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - Een of meerdere neutraal opgeleide kinderen doen het niet goed of worden niet aanvaard door de medeleerlingen om tussenbeide te komen. Het kan zo tot conflicten komen tussen de opgeleide kinderen en de kinderen die ruziën.
9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - Het mag uitgetest worden.

TEAM 4

JUF ROMANIE

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Ruzie om het speelgoed: “Ik speelde daar eerst mee” / “Ik wil die bal” ...
 - Conflicten tijdens de voetbal: scores worden niet goed bijgehouden, een duw tijdens het spel, oneerlijke ploegen, ...
 - Miscommunicatie: iemand zegt iets en komt bij de ander verkeerd over (vaak bij meisjes)
 - Scheldwoorden tijdens een spel

2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Ik vind dit niet altijd even gemakkelijk. Meestal luister ik naar de verschillende partijen die betrokken zijn in het conflict. Ik probeer zo te onderzoeken wat er precies gebeurd is. Soms worden er dan ook ‘getuigen’ bijgehaald. Ik probeer dan te zoeken wat er precies is fout gegaan (misschien is het wel een communicatiefout). Samen proberen we dan naar een oplossing te zoeken, maar dit lukt niet altijd. Wanneer het een ruzie is tussen (bv. Een paar meisjes van mijn klas) en waarvan ik weet dat ze wel snel hun ruzie kunnen oplossen, dan moeten ze het eerst zelf proberen oplossen. Dit door met elkaar te praten. Dit mag, van mij, ook tijdens de lessen (dan gaan ze eventjes in de gang babbelen met elkaar). Ik ga dan na een 10 minuutjes eens kijken. Is het opgelost, super. Lukt het niet om er uit te geraken dan neem ik de groep (of de personen om wie het gaat) tijdens een speeltijd bij mij en laat ik weer beide partijen aan het woord.

3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Ik vind het goed dat ik naar beide partijen luister.
 - Het is ook goed dat de kinderen naar een leerkracht gaan.

4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Soms komen kinderen snel naar de leerkracht in plaats van zelf eerst tot een oplossing te komen.
 - Ik vind het zelf ook moeilijk om altijd een oplossing aan te bieden. Soms is het het ene woord tegen het andere en weet ik niet altijd wie ik moet geloven, want sommigen durven liegen. Dat vind ik jammer!

5. Heeft u al gehoord van ‘peer mediation’? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Neen, nog niet.

6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
 Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - Ik denk dat dit zeker kan werken! Ik vind het goed, want zo leren ze zelf hoe ze problemen moet aanpakken en proberen op te lossen.

7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Leerlingen leren zelf oplossingen bedenken.
 - Sommige kinderen gaan misschien sneller naar een ander kind durven gaan dan naar een leerkracht.

8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - Misschien dat er sneller partij wordt gekozen omdat de kinderen elkaar kennen. Bv. Leerling 1 en 2 en hebben een conflict met elkaar en gaan naar een leerling van het 5e leerjaar om hun conflict te vertellen. Leerling 1 is een hele goede vriend van de leerling van het 5e leerjaar. Misschien gaat de

leerling van 5e leerjaar sneller partij kiezen voor zijn goede vriend. Dit weet ik natuurlijk niet, maar was iets waaraan ik dacht.

9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
- Ja, we kunnen het proberen! Hopelijk een positief resultaat.

JUF LUTGARDE

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Iln willen een spel beginnen, maar geraken moeilijk uit de beginfase (vb verdelen van ploegjes voor het voetballen).
 - Kinderen ontdekken 'zwakkere' kinderen en betrekken hen niet bij een spel, maar dagen ze uit. Ze laten de zwakkere kinderen ook niet toe in een vriendengroepje.
 - Kinderen houden weinig rekening met elkaar, zijn vooral bezig met eigen interesses en eigen amusement.
 - Wie ruimt het speelgoed op? Sommige kinderen stoppen net voor het einde van de speeltijd met het materiaal, moeten die dan ook opruimen?

2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Beide partijen doen hun verhaal, om de beurt (alle nieuwsgierige toeschouwers moeten vertrekken, enkel de betrokken partijen staan binnen gehoorsafstand). Ze luisteren naar elkaar. Ik probeer om het onderlinge begrip te vergroten, standpunten van de partijen aan elkaar verduidelijken.
 - Ik leg nooit de schuld bij 1 partij, ik probeer aan te tonen dat elk zijn aandeel had en dat het met enkele kleine aanpassingen van beide kanten wel kan lukken.
 - Leerlingen worden uitgenodigd om actief mee te denken, en zelf ook voorstellen te doen om de situatie te verbeteren.

3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Alle partijen voelen zich gehoord. Dit geeft vertrouwen, kinderen voelen zich gewaardeerd.
 - De leerkracht dicteert niet van bovenaf wat de oplossing moet zijn, leerlingen zijn meer gemotiveerd om de gemaakte afspraken na te komen, omdat ze zelf in verschillende fases hun verhaal mochten doen, en eigen ideeën mochten formuleren.
 - De banden leerkracht-leerling en leerlingen onderling worden versterkt.
 - Leerlingen leren bij om conflicten op te lossen: wat is de situatie, hoe pakken we het aan. Ik zie evolutie en veel openheid om erover te praten.

4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Weinig, behalve de tijdsinvestering. Maar dat loont wel, Iln zijn rustiger achteraf en leren bij over oplossingen zoeken.

5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Ja, bepaalde kinderen steunen andere kinderen om conflicten op te lossen.

6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
 Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - Een goed idee, vrijwillige deelname is zeker belangrijk (je kan zoiets niet opdringen).

7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Iln leren van elkaar en de situatie van de leerlingengroep is stabiel.

8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - De Iln van de derde graad krijgen een bepaalde verantwoordelijkheid die zwaarder kan uitvallen dan eerst gedacht. Zullen ze dit wel aangeven indien de taak voor hen te zwaar blijkt te zijn?
 - Lk rn volgen minder de onderlinge relaties en verhoudingen van de Iln. Wanneer er een ernstig probleem tevoorschijn komt, kunnen ze de situatie minder goed in kaart brengen.

9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)? Ja.

JUF HILDE

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Kinderen krijgen vaak ruzie bij het voetbalspel: de ploegen eerlijk verdelen loopt moeilijk, de uitslag wordt vaak betwist, Iln durven ook schelden of duwen tijdens dit spel.
 - Soms klagen kinderen over uitgesloten worden of net over alleen met een vriend /vriendin willen spelen.
 - Spelmateriaal delen kan ook wel eens moeilijk lopen.

2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Ik probeer geregeld kinderen zelf aan de slag te zetten maar help hen daarbij veel op weg. Hoe kan je het oplossen...(bv bij spelmateriaal: kijk op de klok en na vijf minuutjes is het aan jou.)
 - Als ze erg boos of agressief zijn en er gevaar dreigt grijp ik zelf in, scheid de partijen en ga ze beluisteren om dan maatregelen te treffen.
 - Op het voetbalplein is het vaak al heel doeltreffend om te staan kijken (preventief) en als ze opnieuw moeten verdelen kies ik wel eens de twee kiezers.

3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Ze kunnen rap weer aan de slag, kunnen nog wat verder spelen, kunnen er (hopelijk) een systeem uit leren dat ze zelfstandig kunnen toepassen.

4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Het komt niet uit henzelf, ze zijn afhankelijk van de lkr en kunnen niet steeds meteen daarvoor bij mij terecht (bv als ik een gekwetst kind aan het verzorgen ben of elders aan het bemiddelen ben). Ik ken ook niet alle kinderen en zal niet steeds passend reageren. De drempel is nog steeds groter om naar een volwassene te stappen.

5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Ik las erover in de Bond, toen werd beschreven hoe op een school een aantal kinderen op een vaste plaats op de speelplaats als bemiddelaars fungeerden. Dat systeem werkte heel goed. De bemiddelaars kregen een goede 'opleiding', waren behoorlijk streng maar werden door de andere kinderen erg gerespecteerd in deze rol.

6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
 Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - Ik vind dit een interessante optie, die zeker wel wat tijd en energie vraagt en ook een groeiproces is, maar gezien de vele zorgkinderen op onze school en de gezamenlijke speelmomenten zou ik het graag een kans geven! Ik merkte zelf al hoe snel het soms kan gaan als de verantwoordelijkheid bij de kinderen wordt gelegd! Het 'weer goedmaken' gebeurt dan ook oprechter, bij de lkr is de obligate handshake of sorry niet steeds gemeend.

7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Zie hierboven!

8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - Het vraagt heel wat empathie en ook wel talig vermogen bij de bemiddelaars, bovendien moeten ze er vooraf en tijdens ook tijd willen insteken...en dat terwijl ze zelf ook kind zijn en willen spelen. Dit moeten we bewaken, maar misschien is een beurtsysteem daarvoor bruikbaar?

9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - Ja!

MEESTER GUY

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Ruzie bij het voetbal
 - Onhebbelijkheden bij de klassen die niet mogen voetballen
 - Ruzie rond BFF (best friend forever) bij de meisjes
 - Leerlingen met een vrij zware stoornis
2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Bij voetbalruzie wordt er uitgepraat
 - Als echter dezelfde opmerking steeds tegen dezelfde leerlingen moet worden gezegd, volgt er wel een sanctie. Dat kan zijn:
 - Tegen de muur voor een speeltijd of een deel van de speeltijd
 - Even verwijderd worden van de desbetreffende speelplaats. Er zijn andere ruimten genoeg (voorbeeld: weg van het voetbalplein)
 - Ruzie rond vriendschappen bij meisjes is niet meteen op te lossen. Dat kan een hele poos aanslepen. Daar bemoei ik mij best niet mee.
3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - De lln weten meteen wie er de baas is op de speelplaats. Je wordt bij bewaking constant in het oog gehouden, zeker op een speelplaats als de onze, waar veel te veel hoeken en kanten zijn
4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Er wordt meestal gestraft en niet beloond
5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Neen
6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - In theorie lijkt mij dit mooi, maar in praktijk haast niet uit te voeren. Ik zie niet meteen hoe dit kan werken en wie zich bereid gaat stellen om als vrijwilliger op de speelplaats rond te lopen.
7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Ik zie niet meteen voordelen, eerder nadelen
8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - Je verliest als leerkracht een stuk de controle over de speelplaats
 - Ik zie nog meer ruzies ontstaan, want de meeste kinderen zijn niet meteen vatbaar voor rede, laat staan dat ze er al vatbaar voor zijn.
 - Wie gaat zijn eigen spel stilleggen om een ander zijn problemen op te lossen?
 - Uiteindelijk dient de leerkracht toch geraadpleegd te worden om de uit de hand lopende conflicten op te lossen/ aan te pakken.
9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?

TEAM 5

MEESTER HANS

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Voetbalregels, ploegen verdelen
 - Niet mogen meespelen

2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Betrokken kinderen erbij roepen, luisteren wat kinderen zeggen, hoe kunnen ze verder spelen, bij verschillend verhaal: beide kinderen afzonderen en met elkaar laten spreken en met = verhaal bij mij terugkomen

3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - De kinderen lossen zelf het probleem op door te luisteren

4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Als kinderen niet echt luisteren naar elkaar, gaan ze uit elkaar, maar is de ruzie niet opgelost

5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Neen

6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
 Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - Als we dat kunnen verwezenlijken zou dat een grote stap zijn in het oplossen van conflicten, zonder tussenkomst van een volwassene

7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Minder conflicten
 - Kinderen denken eerst zelf beter na voor ze bij lkr. komen
 - Meer speel-tijd voor kinderen die niet in 3de graad zitten
 - Kinderen worden vaardiger in luisteren naar anderen en conflicthantering
 - Meer respect voor een ander
 - Lkr. van toezicht krijgt meer tijd om mee te spelen

8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - Kinderen komen te vlug bij 3de graad?
 - Kinderen gebruiken ruwe taal?
 - Geschikte ruimte vinden?
 - Lkr. van toezicht onderschat een bepaalde kritieke situatie?
 - Speel-tijd van 3de graadskinderen wordt beperkt?

9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - Uiteraard

TEAM 6

JUF LIESBETH EN JUF JANA

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Jaloezie
 - Elkaar uitdagen in het negatieve
 - Elkaar willen overtreffen

2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Eerst op voorhand laten nadenken a.d.h.v. een werkblad over hun positie in het conflict. Hierbij hen alternatieven en oplossingen laten bedenken.
 - De leerlingen samen laten zitten en het hen zelf proberen laten uitklaren.

3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Ze leren zelf nadenken over de beste oplossing

4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Leerkracht heeft er minder zicht op.

5. Heeft u al gehoord van 'peer mediation'? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Neen.

6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - Zeker haalbaar voor een 6de leerjaar.

7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - Nog beter nadenken om zelf een oplossing te zoeken.

8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - De leerkracht speelt er minder een rol in, minder zicht.

9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - Zeker weten, het proberen waard!

JUF LIESELOT

1. Wat zijn de meest voorkomende redenen voor conflicten op onze speelplaats?
 - Ruzies met de vriendinnen, gevechten op het voetbalveld, uitgesloten worden, geduwd worden, kinderen die elkaar volgen...
2. Hoe lost u momenteel een conflict op?
 - Laat elkaar met rust, lIn sameroepen om erover te praten – tegen elkaar leren zeggen wat ze niet fijn vinden.
3. Wat zijn de voordelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - Het is snel, vooral bij de kleintjes gaat die vaak snel over. Bij de grote heeft het praten als voordeel dat het een volgend conflict langer uitstelt of ze zelf naar de “Ik vind het niet fijn dat...” zin teruggrijpen en zo hun conflict kunnen oplossen.
4. Wat zijn de nadelen van de huidige manier waarop u conflicten oplost?
 - lIn komen zeer vaak over dezelfde dingen klagen.
5. Heeft u al gehoord van ‘peer mediation’? Indien ja, wat weet u er al over?
 - Neen.
6. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.
Hoe staat u tegenover een conflictoplossingsmethode waarbij een aantal vrijwillige leerlingen van de derde graad conflicten oplossen op de speelplaats?
 - Goed, maar hoe doen ze dit dan als ze zelf ruzie hebben?
7. Wat kunnen volgens u de voordelen van deze methode zijn?
 - lIn leren zelf na te denken en ruzies op te lossen. Minder ‘overdragen’ bij de lkr.
8. Wat kunnen volgens u de nadelen/struikelpunten van deze methode zijn?
 - lIn van de derde graad spelen ook graag zelf eens, ze zullen volgens mij niet altijd zin hebben om steeds weer dezelfde conflicten op te lossen.
9. Bent u akkoord met het uittesten van deze manier van conflictoplossing op onze speelplaats(en)?
 - Na de paasvakantie beginnen de hormonen te werken en zijn de lIn vaak uit de lagere school aan het ‘barsten’. Er zullen wel enkele vrijwilligers zijn.

INTERVIEW LEERLINGEN 5A I.V.M. CONFLICTEN

Jongens en meisjes, ik heb van mijn school een belangrijke opdracht gekregen. Ik moet iets doen om de juffen en meesters van onze school te helpen met een probleem. Ze vertelden me dat er vaak ruzies zijn op de speelplaats en dat ik daar misschien iets aan kan doen.

Vinden jullie dat er veel ruzies zijn op de speelplaats?

T: Ja, er zijn er wel veel. Bij de jongens veel over voetbal en bij meisjes dan over meisjesdingen.

Vertel eens wat duidelijker over wat de ruzies dan precies gaan?

D: Bij de jongens gaat het veel over de verdeling van de voetbalploegen of over wie er aan de beurt is om op het voetbalpleintje te spelen. Bij de meisjes is het veel omdat ze geen vriendinnen meer willen zijn.

Zijn er nog dingen waar vaak ruzie over is?

M: Ja, over speelgoed dat afgepakt wordt. Ook soms over iemand die tegen iemand botst en geen sorry wil zeggen.

Wat doen jullie als er ruzie is?

D: Dan gaan we naar de juf of meester.

Wat gebeurt er dan?

L: Meestal moeten we er dan het kind waar we ruzie mee hebben bij gaan halen. En de leerkracht luistert dan naar wat er gebeurd is. Ik heb dan al vaak een knuffel moeten geven om sorry te zeggen maar dan wou ik dat eigenlijk niet doen.

Lossen de leerkrachten jullie ruzies goed op?

Y: Sommigen wel, maar niet allemaal. Een keer gingen we met een probleem naar een leerkracht en toen zei de leerkracht gewoon: "Dat is mijn probleem niet."

Ik dacht dat wij als leerkrachten jullie misschien niet helemaal begrijpen. Wat voor jullie heel belangrijk is, is dat vaak voor ons niet. Ik denk dat jullie elkaar vaak beter begrijpen. Denken jullie dat ook?

Lachen en geroezemoes

L: Ik denk dat dat wel waar is.

Wat vinden jullie van het idee om kinderen van het vijfde leerjaar te leren helpen om anderen kinderen hun problemen op te lossen?

M: Ik denk dat dat een goed idee is, wij begrijpen elkaar heel goed.

Ik heb nog even tijd nodig om mijn idee verder af te werken, maar jullie gaan er zeker nog iets van horen.

INTERVIEW MET JUF AFRA EN JUF GRIET VAN DE SINT-LAURENS BASISSSCHOOL IN WACHTEBEKE

Voor het schoolteam en de leerlingen van de Sint-Laurens basisschool te Wachtebeke is peer mediation intussen de normaalste zaak van de wereld. Zes jaar geleden gingen juf Afra en juf Griet op intensieve bijscholing bij Erwin Vermesen, zelfstandig coach. Erwin Vermesen gaf hen een intensieve opleiding van 8 halve dagen waarin ze alles bijleerden over peer mediation in de lagere school. Juf Afra en juf Griet stemden in met een interview en bezorgden mij de belangrijkste bron bij de ontwikkeling van mijn product.

Interview:

Ik las al een en ander omtrent peer mediation, maar internetbronnen zijn vaak weinig concreet. Wat is peer mediation?

Peer mediation is een project waarmee wij zes jaar geleden gestart zijn. Het komt erop neer dat leerlingen van de derde graad conflicten van alle andere kinderen helpen oplossen. Ze kunnen dat natuurlijk niet zomaar, ze hebben daarvoor een intensieve opleiding van ons gekregen.

Waarom zijn jullie gestart met peer mediation? Hadden jullie een uitgesproken probleem op jullie speelplaats?

Nee, wij hadden geen zwaar probleem op onze speelplaats. We zijn er toevallig ingerold. Onze directie vroeg in de leraarskamer om twee vrijwillige leerkrachten die een opleiding wilden gaan volgen bij Erwin Vermesen. Wij hebben ons toen aangeboden terwijl we nog niet goed wisten wat het precies was.

Hoe zag die opleiding er voor jullie uit?

Het was een opleiding van 8 halve dagen waarbij we eerst leerden over conflicten, escalatiefasen en uiteindelijk ook over de stappen van peer mediation.

Wat was jullie eerste gedachte over die conflictoplossingsmethode?

Dat het onmogelijk was. Erwin liet ons een filmpje zien over leerlingen die een bemiddelingsgesprek voeren en het leek ons onmogelijk en te mooi om waar te zijn. Nu is het tegendeel ondertussen wel bewezen. De kinderen doen dat erg goed en krijgen ook veel gesprek van de andere kinderen. De jongere kinderen kijken er ook echt naar uit om ook bemiddelaar te worden.

Hoe gaat zo een bemiddelingsgesprek in zijn werk?

Kinderen die een conflict hebben gaan met hun tweetjes vrijwillig naar het VIP-huisje dat aan de rand van onze speelplaats staat. VIP betekent 'vrienden in problemen'. Wanneer onze bemiddelaars, die via een beurtrol per 2 van dienst zijn, hen daar opmerken leggen ze even hun eigen spel stil en gaan samen met hen het VIP-huisje binnen. Binnen in het tuinhuisje staat weinig materiaal: een tafel, vier stoelen, een balpen, enkele wandkaarten als geheugensteuntje voor de bemiddelaars en een map met contracten. De leerlingen leerden in hun opleiding om 5 stappen te doorlopen met de conflictpartijen en zo de ruzie op te lossen.

Geven de bemiddelaars dan een oplossing voor het probleem?

Nee, dat doen ze nooit. Ze zorgen ervoor dat het gesprek op een positieve manier verloopt en de gespreksregels gevolgd worden. Enkel wanneer de conflictpartijen echt niet tot een oplossing komen geven ze de simpele oplossing: 'Mijd elkaar even om af te koelen en kom later nog eens terug.'

Hoe kiezen jullie de bemiddelaars?

Ze kiezen zelf of ze in het verhaal stappen, als ze bemiddelaar willen worden moeten ze een motivatiebrief schrijven. Ze mogen ook stemmen op elkaar. Sommige kinderen zijn te verlegen om zichzelf kandidaat te stellen maar hebben er wel aanleg voor. Wanneer ze dan veel stemmen krijgen van andere kinderen kan dat een brug maken om toch mee te doen. Wanneer we alle motivatiebrieven binnen hebben begint het werk. We lezen alle motivatiebrieven en maken een selectie

van 20 leerlingen, soms 'foefelen' we wel eens... Wanneer een kind zich kandidaat stelt waarvan we weten dat hij of zij echt wel aanleg heeft maar de motivatiebrief is een beetje minder, kiezen we die leerlingen soms toch. Omgekeerd kan natuurlijk ook. Daarvoor gaan we wel in overleg.

En dan volgt de opleiding?

Inderdaad, en dat is niet op een paar uurtjes gepiept... Het is enorm veel werk. We hebben wel geluk dat we op de steun van onze collega's kunnen rekenen. Anders zou het onmogelijk zijn.

Het lijkt me inderdaad belangrijk dat het hele team achter jullie staat. Hoe gaat die opleiding in zijn werk dan?

We starten ongeveer half oktober met het verzamelen van de kandidaten, dan zijn de eerste drukke schoolweken achter de rug en hebben we weer even ademruimte. Ongeveer een week later zijn de bemiddelaars geselecteerd, ze krijgen dan een brief mee naar huis om goedkeuring te vragen van de ouders. Eens dat in orde is kunnen de kinderen beginnen aan de opleiding. Dat start met een woensdagnamiddag. Tijdens die namiddag werken we aan de groepsdynamiek, we leren bij over wat conflicten precies zijn en hebben het over onze eigen conflicten. Daarna gaan we op overnachting in de andere vestiging van onze school om verdere opleiding te geven. Die overnachting is echt iets waar de kinderen naar uitkijken. We blijven daar vanaf vrijdagmiddag tot zaterdag in de namiddag. Daar leren de kinderen hoe ze omgaan met anderen die in conflict zijn, ze leren wat bemiddelen is en leren de verschillende stappen van een bemiddelingsgesprek. Ze leren alles aan de hand van actieve werkvormen, rollenspel en af en toe natuurlijk even een stukje theorie. We zorgen dat alle bemiddelaars aan het einde van de opleiding een diploma ontvangen in het bijzijn van de hele school.

Waar ligt de focus van de opleiding?

We proberen de leerlingen aan te leren om zich in te leven in anderen. Ze leren ook goed om actief te luisteren en de juiste vragen te stellen om door te dringen tot de andere kinderen. Ze leren samenvatten om zo te polsen of ze alles goed begrepen hebben. Ze worden als het ware experts in het doorlopen van de 5 stappen. Verder leren ze dat het gesprek op een onpartijdige en rustige manier verloopt.

Wat zijn de voordelen van peer mediation?

De kinderen leren vaardigheden die ze de rest van hun leven kunnen gebruiken in een heleboel situaties, zowel thuis als op de werkvloer. Op lange termijn creëer je ook op school een positieve sfeer, vele leerlingen maken zich al veel van de technieken eigen door zelf in het VIP-huisje terecht te komen. Nog voor ze de opleiding kregen weten de jongere kinderen al een hoop technieken. We merken dan ook dat de bemiddelaars steeds minder werk hebben omdat het vaak al lukt om zelf iets uit te praten.

Zijn er ook nadelen?

We vinden niet echt dat er nadelen zijn. Het vraagt natuurlijk wel veel inspanning van ons als leerkrachten om de opleiding goed te geven, maar op termijn geeft het juist veel rust. Het is ook belangrijk dat de hele school achter het project staat.

Wat zijn ze de belangrijkste dingen waar ik moet op gaan letten als ik peer mediation ga uitvoeren op mijn ankerschool?

Zorg dat je er goed in verdiept bent. We geven je de cursus, die we van Erwin Vermesen kregen, mee naar huis. Verder moet je zorgen dat je gemotiveerde leerlingen vindt en hen niks opdringt, daar komt dan toch niks van. Zorg ook dat je op de speelplaats zorgt voor een plekje dat goed zichtbaar is. Zo kunnen de bemiddelaars ook spelen tot er dan een probleem opduikt. Maak het ook goed visueel wie aan de beurt is.

Hartelijk dank voor jullie tijd en alle bruikbare info!

Het VIP-huisje in Wachtebeke:

Foto: Tack, E. <https://www.nieuwsblad.be/cnt/jg3h72n1>

PEER MEDIATION OP VESTIGING KAPELHOF VAN DE KOUTER BASIS IN ZELE

Wanneer mijn product klaar was, was het eindelijk tijd om het product uit te testen. Ik werkte peer mediation uit op de Kouter basis. In samenspraak met de directie werd gekozen om leerlingen uit 1 klas van de derde graad op te leiden. Uiteindelijk kozen we voor leerlingen uit 5A. Er werd om twee redenen gekozen voor de leerlingen van de klas van meester Hans. Enerzijds omdat wanneer je werkt met leerlingen van het vijfde leerjaar je al terug kan vallen op leerlingen met enige ervaring. Anderzijds had ik in deze klas mijn inclusiestage gelopen, ik kende de kinderen dus al goed.

Bij de voorstelling van het project in 5A reageerden de leerlingen positief. Maar liefst 17 van de 23 leerlingen stelden zich kandidaat. Verder stemden ze ook op elkaar: wie beschikt over de kwaliteiten die een bemiddelaar nodig heeft? Natuurlijk kun je niet zomaar bemiddelaar worden. Ik wilde gemotiveerde kinderen uitkiezen. Daarom schreven de 17 leerlingen motivatiebrieven. Na het ontvangen van de ingevulde motivatiebrieven en het tellen van de stemmen ging ik aan de slag. Alvorens we echt konden starten met de opleiding kregen de leerlingen een toestemmingsbrief voor hun ouders mee naar huis. Uiteindelijk zou ik 14 bemiddelaars opleiden.

Meester Hans voorzag een alternatieve opdracht voor de 9 leerlingen die geen opleiding volgden. Zo konden de opleidingsmomenten gewoon doorgaan tijdens de schooluren. Ik kreeg drie namiddagen tijd om de leerlingen op te leiden. De focus tijdens de opleiding lag, net zoals voorgeschreven in de brochure van Onderwijs Vlaanderen, op verschillende vaardigheden die ze nodig hebben bij conflictbemiddeling zoals actief luisteren, letten op non-verbale communicatie, samenvatten, doorvragen, onpartijdig leren zijn en werken aan probleemoplossing. In mijn product, een handleiding boordevol actieve werkvormen om leerlingen van de derde graad op te leiden tot bemiddelaars, staan alle stappen van de opleiding uitgebreid beschreven.

De opleiding was dus vooral intensief en actief. We deden oefeningen om elkaar nog beter te leren kennen. Verder leerden we wat een conflict precies is. Ook belangrijk was gedrag aan gevoelens en behoeften leren koppelen en vooral dat niet iedereen behoefte heeft aan hetzelfde wanneer bepaald gedrag zich stelt. We leerden ook samenvatten, actief luisteren, duidelijk communiceren, brainstormen en nog veel meer. De rollenspelen liepen steeds vlotter en vlotter, na de opleiding konden de kinderen aan de slag op de speelplaats onder de naam: 'De conflixers'.

Uiteindelijk slaagden de 14 leerlingen met glans voor hun opleiding. Ze ontvingen een echt 'conflixerdiploma' in het bijzijn van alle leerlingen, leerkrachten, de zorgcoördinator, ikzelf en meneer directeur. Dat was een fijn moment. Sommigen straalden echt!

Tijdens de opleiding en de daar bijhorende rollenspelen, merkte ik al snel op dat sommigen echt sterk waren. Anderen hadden het soms talig moeilijk. Gelukkig werken bemiddelaars steeds per twee, dat biedt de kans om een sterke leerling te laten samenwerken met een minder sterke leerling. Zo leren ze van elkaar. Verder had ik ook een aantal opvliegende types in mijn groep. Die waren dan weer goed te combineren met kinderen die van nature rustiger zijn.

Echter, voor een testperiode van een dikke twee weken koos ik, samen met meester Hans, zes leerlingen uit. Op die manier kreeg dat groepje extra oefenkansen en zou er op korte termijn al meer effect te zien zijn. Ze werkten per twee in elke speeltijd van de dag. De volgende dag was het volgende groepje aan de beurt.

Samen met de zorgcoördinator werd een plekje ingericht op de speelplaats waar de bemiddelingen door zouden gaan. Het werd een kleurrijke, vrolijke plek waar ruziemakers rustig konden gaan zitten. Verder werd voor de bemiddelaars een en ander visueel gemaakt: de vijf stappen van een bemiddelingsgesprek, de conflictbrug, emotiekaarten en de foto's van de bemiddelaars van dienst.

Op 9 mei werd het project voorgesteld voor alle leerlingen in de klassen van vestiging Kapelhof. Dat werd gedaan door de conflictlers zelf. Ze vertelden wie ze zijn, waarom ze er zijn en op welke manier ze te werk gaan.

De eerste conflictlers gingen aan het werk vanaf maandag 14 mei 2018. De eerste reacties waren positief. Ik kon na een dikke week testfase volgende bevindingen noteren:

Indrukken conflictpartijen:

- Ze helpen ons goed, we durven de waarheid spreken.
- Geen schrik voor straf.
- Ze luisteren naar ons verhaal en onze gevoelens.
- Makkelijker dan het zonder hulp uitpraten.

Indrukken conflixers:

- Het is leuk als je de kinderen na een ruzie weer samen ziet spelen.
- Helpen geeft me een goed gevoel.
- Soms is het moeilijk, bijvoorbeeld als ze blijven praten.

Eigen indrukken:

- Ze doen dat goed => voldoening
- Terugkoppelmoment zou goed zijn => Herhaling wat te doen in moeilijke situaties?
- Wat bij een conflict dat zich voordoet aan het einde van de speeltijd?
- Loopt nog maar een korte tijd. Wel indruk dat er iets in kan zitten.

Op 18 mei stelde ik het project voor tijdens 'de Koutkring', dat is een maandelijkse samenkomst van de hele school en ouders. Er is dan steeds een toneel van een van de leerjaren, actuele zaken worden voorgesteld, ... Dit project paste hier dus perfect tussen. Ik lichtte toe waarom er gekozen werd voor peer mediation, de conflixers verduidelijkten hun rol en er werd een rollenspel gedaan door een aantal conflixers.

Op 22 mei stelde ik het project uitgebreider voor tijdens de personeelsvergadering. Volgende puntjes kwamen aan bod:

- Verkenning onderwerp
- Peer mediation, wat is het?
- Bezoek aan Sint-Laurens basisschool
- Opstart project op onze school
- Aan het werk: bevindingen in de praktijk

Na afloop van de presentatie waren er weinig vragen. De zorgcoördinator had wel opgemerkt dat een van de bemiddelaars soms ongepast taalgebruik hanteerde. Door vervangingen op de andere vestiging had ik niet elke speeltijd kunnen observeren en was dat mij ontgaan. De bemiddelaar in kwestie is wel aangesproken door mij over zijn gedrag en de voorbeeldfunctie die hij heeft.

Op de ankerschool bleef peer mediation een hot item. Zo verschijnt in juni een stukje over het project in de schoolkrant. Het stukje werd geschreven door Muriel, een van de conflixers.

Het gevolg voor het project ziet er veelbelovend uit.

LITERATUURSTUDIE

WAT IS EEN CONFLICT?

Uit literatuur vond ik een aantal definities voor de term conflict:

"Een proces dat begint wanneer een individu of een groep ervaart dat een ander individu of een andere groep iets doet of (na)laat of zal gaan doen of (na)laten wat negatieve gevolgen heeft voor de eigen belangen, opvattingen of waarden en normen."²⁸ – *De Dreu, C.K.W. (2005)*

"Een conflict is een onenigheid of meningsverschil tussen twee of meer mensen met een gelijkaardige sociale status. De betrokkenen kunnen het hevig oneens zijn en emoties lopen soms hoog op. Als er slecht mee wordt omgegaan, kan het uitmonden in een vorm van geweld. In een conflict zijn er twee kanten aan het verhaal, beide partijen kunnen de situatie beïnvloeden."²⁹ – *Departement Onderwijs en Vorming (2015)*

Een conflict ontstaat wanneer je verschilt van mening. Het kan gaan over veel verschillende dingen: roddelen, niet nakomen van afspraken tijdens een spel, ruzie bij het spelen, misverstanden, uit de hand gelopen grappen, afpakken van spullen, vooroordelen, plagerijen, uitsluiten en nog veel meer.

WAT IS CONFLICTOPLOSSING?

"Conflictoplossing gaat om het uit de wereld helpen van een conflict of verscheidene aan elkaar gerelateerde conflicten. Conflictoplossing kan geschieden door de conflicterende partijen onderling, door de conflicterende partijen met ondersteuning van derden (conflictcoaches, mediators, e.d.) of door derden (zoals leidinggevenden, arbiters en rechters)."³⁰ – *Kennisconsult (2012)*

WELKE CONFLICTOPLOSSINGSMETHODE BIEDT KINDEREN DE KANS OM ZELF CONFLICTEN AAN TE PAKKEN

Ik kwam terecht bij een internetartikel van De Redactie³¹. Dit artikel gaat over peer mediation, een vorm van conflictbemiddeling waarbij neutrale, opgeleide, leerlingen ingeschakeld worden om te bemiddelen bij conflicten. Ze ondersteunen de conflictpartijen in hun zoektocht naar oplossingen die goed zijn voor alle betrokkenen. Zo kunnen beide partijen weer met een goed gevoel verder. Iets waar ik voordien nog nooit van gehoord had. Volgens het artikel is peer mediation een vorm van conflictoplossing waar onze huidige minister van onderwijs Hilde Crevits sterk in gelooft. Dat bracht me op de website van Onderwijs Vlaanderen waar ik ook een en ander terug wist te vinden over peer mediation.

WAT IS PEER MEDIATION?

"Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten ze de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken." – *Departement Onderwijs en Vorming (2015)*

²⁸ C.K.W. de Dreu (2005). *Bang voor conflict? De psychologie van conflicten in organisaties*. Koninklijke van Gorcum B.V. (Oostersingel)

²⁹ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.44

³⁰ Kennisconsult. (2012). *Conflictoplossing*. Geraadpleegd op 8 december 2017 via: <http://www.kennisconsult.nl/begrippen/7138/>

³¹ Fiers, D. (2015) *Wanneer leerlingen zelf het conflict oplossen*. Geraadpleegd op 5 maart 2018 via: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/regio/limburg/1.2524919#>

IN WELKE GEVALLEN IS PEER MEDIATION INZETBAAR?

Uit verschillende internetbronnen^{32 33 34} kan ik het volgende concluderen

Peer mediation is bruikbaar bij conflicten over:

- Gebroken vriendschappen
- Roddelen
- Niet nakomen van afspraken
- Ruzie bij het spelen
- Misverstanden en uit de hand gelopen grappen
- Afpakken van spullen
- Vooroordelen
- Plagerijen
- Uitsluiten van klasgenoten

Peer mediation is geen goede methode bij:

- Geweld
- Ernstig pestgedrag
- Strafbare feiten

KENMERKEN PEER MEDIATION VOLGENS ERWIN VERMESEN³⁵

- Letterlijk vertaald, betekent ‘mediatie’ bemiddeling: bemiddeling bij conflicten door een onpartijdige derde.
- Alle bij het conflict betrokken partijen nemen deel aan deze bemiddelingsmethode.
- De bemiddelaar moet door iedereen worden geaccepteerd.
- De deelname is vrijwillig en enkel zinvol als iedereen wil meewerken.
- Het doel van de bemiddeling is dat de betrokkenen op eigen verantwoordelijkheid gemeenschappelijke oplossingen ontwikkelen.
- De bemiddelaar ondersteunt de conflictpartijen om tot een oplossing te komen waarmee alle betrokkenen het eens kunnen zijn en die door iedereen aanvaard wordt. Niemand mag als verliezer uit de onderhandelingen komen.
- Het is niet aan de bemiddelaars om een oordeel uit te spreken. Zij zijn eerder voor de vooruitgang van het proces bevoegd en niet voor de inhoudelijke oplossing.
- Op het einde worden de afgehandelde resultaten genoteerd in een schriftelijke overeenkomst die door iedereen wordt ondertekend.
- We houden rekening met het ijsbergmodel: Bij bemiddeling moet je mensen begeleiden naar hun achterliggende gevoelens. Die komen enkel te boven als er vertrouwen is.
- Een bemiddelaar zorgt voor rust en komt tot de kern. Communicatieve vaardigheden zijn zeer belangrijk.

³² Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.44

³³ Meijer, S. (2010). *Handboek leerlingenbemiddeling: het instrument in de praktijk*. Utrecht: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

³⁴ Van der Vloet, M. *Kies voor peer mediation*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: https://www.paxchristi.be/sites/default/files/brochure-peer-mediation_NOM_0.pdf

³⁵ Vermesen, E., Guido, M. *Bemiddeling - een bouwsteen in de geweldpreventie*. Genk: CMGJ vzw p.24

KENMERKEN PEER MEDIATION VOLGENS ONDERWIJS VLAANDEREN³⁶

- Bij voorkeur nemen twee bemiddelaars de bemiddeling van een concrete situatie op zich. Ze zijn liefst met twee omdat ze elkaar steunen, bijsturen, aanvullen ... tijdens de gesprekken met leerlingen. Bovendien krijgt partijdigheid minder kans.
- Alle partijen nemen vrijwillig deel aan peer mediation. Het is niet verplicht.
- De bemiddelaars zitten op dezelfde school als de leerlingen die ze begeleiden.
- De bemiddeling vindt zo snel mogelijk plaats. Het heeft geen zin om conflicten onnodig te laten aanslepen, zeker niet als voorkomen wil worden dat ze uitmonden in pesterijen.
- Peer mediation gaat door in de school zelf
- De bemiddelaars moeten betrouwbaar omgaan met de informatie die ze verkrijgen. Ze delen informatie alleen met de verantwoordelijke leerkracht. Als tijdens de bemiddeling zou blijken dat ernstige feiten aan de basis van het conflict liggen, dient de leerkracht wel verdere stappen te ondernemen.

WELKE KANSEN BIEDT PEER MEDIATION?

Volgens de brochure³⁷ van onderwijs Vlaanderen biedt peer mediation kansen voor verschillende partijen.

Kansen voor leerkrachten

- Bij aanvang van een project peer mediation worden extra inspanningen van leerkrachten gevraagd om te zorgen voor de nodige ondersteuning. Maar op lange termijn wordt er tijdswinst geboekt.
- Als leerlingen hun conflicten zelf oplossen, moeten leerkrachten alleen nog tussenkomen als dat echt nodig is.
- Leerkrachten ervaren minder stress. Het is voor leerkrachten erg belastend om voortdurend zelf tussen te komen bij conflicten tussen kinderen en jongeren. Dat hoeft niet meer bij peer mediation.

Kansen voor leerlingen

- Peer mediation biedt leerlingen een betrouwbare methode om met conflicten om te gaan. Het is een oplossing waarop ze steeds opnieuw kunnen terugvallen. Later, als ze volwassenen zijn, kunnen ze nog steeds verder met de vaardigheden die ze hier hebben opgedaan: gevoelens correct verwoorden, respectvol luisteren, een situatie objectief analyseren, kritisch denken en naar oplossingen zoeken.
- Wanneer kinderen en jongeren beschikken over de nodige vaardigheden en conflicten niet uit weg te gaan en ook niet laten escaleren, dan staan ze assertiever en met meer zelfvertrouwen in het leven.
- Het uiteindelijke doel van peer mediation is een oplossing vinden waarmee alle partijen tevreden zijn. Dat vraagt dat kinderen luisteren naar elkaar, empathie opbrengen voor de positie van de ander, ideeën uitwisselen en een gedeelde oplossing bedenken.
- Peer mediation helpt ook bij het positief omgaan met conflicten, niet alleen bij het oplossen van conflicten.
- Kinderen en jongeren leren dat het normaal is om soms negatieve gevoelens te hebben zoals: boos, ongelukkig of bang. Ze leren dat er geweldloze manieren zijn om die gevoelens uit te drukken.

Kansen voor leerkrachten en leerlingen

- Peer mediation bewijst dat – tenminste binnen schoolmuren – conflicten ook op een vreedzame en respectvolle manier kunnen worden besproken.
- Peer mediation maakt geen onderdeel uit van het lessenpakket, maar sluit er naadloos bij aan. Het draagt bij tot een hele reeks doelstellingen.
- Peer mediation zorgt op lange termijn voor minder conflicten op school of voor een daling van het aantal conflicten.

³⁶ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.45

³⁷ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.45-46

HOE GAAT PEER MEDIATION IN ZIJN WERK?

De rol van de bemiddelaars³⁸

- Ontvangen van ruziënde leerlingen
- Veilige, open sfeer garanderen
- Leiden het gesprek a.d.h.v. de 5 stappen
- Zorgen dat partijen elkaar beter begrijpen
- Bewaken dat de zelf gevonden oplossing goed is voor beide partijen.

Stappen van een bemiddeling^{39 40 41}

Het gaat om volgende stappen:

Stap 1: Verwelkomen van de partijen en afspreken van de regels.

Wanneer de bemiddeling snel na het begin van het conflict gebeurt, dan kan het nodig zijn om de deelnemers even te laten afkoelen. Daarna kunnen de bemiddelaars het verloop van het gesprek en de gespreksregels toelichten. De belangrijkste zijn:

- We laten elkaar uitspraken.
- We gebruiken geen scheldwoorden.
- Wat tijdens het gesprek wordt gezegd, blijft binnen het groepje.

Het is nodig dat alle deelnemers deze gespreksregels aanvaarden, pas daarna kan de bemiddeling beginnen.

Stap 2: ontdekken van de verhalen

De partijen die met elkaar in conflict zijn, vertellen hun verhaal elk om beurt. De bemiddelaars vragen aan de ruziemakers om niet alleen de feiten weer te geven, maar om ook hun gevoelens te benoemen. De bemiddelaars luisteren goed en vatten samen.

Stap 3: creëren van verbinding

Met gerichte vragen proberen de bemiddelaars de achtergrond van het conflict te achterhalen: wat gebeurde vooraf, de gevoelens en de behoeftes van de betrokkenen. De partijen kunnen hun eigen fouten in het conflict zien en (h)erkennen. Vooral dat laatste is erg belangrijk om een oplossing te vinden.

Stap 4: zoeken naar oplossingen

De bemiddelaars zetten alle op een rijtje. Op die manier wordt duidelijk welke punten onmiddellijk oplosbaar zijn en welke nog niet. Vervolgens gaan de deelnemers op zoek naar mogelijke oplossingen. De bemiddelaars stellen zich daarbij terughoudend op: ze begeleiden de brainstorm, maar stellen zelf geen oplossingen voor.

³⁸ Van Waeyenberge, H. (2014). *Peer mediation in de praktijk: hoe het verschil maken?*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: <http://www.deconflixers.be/files/Downloads/2018-dvdc-peer-mediation-in-de-praktijk-hoe-het-verschil-maken-hanne-van-waeyenberge.pdf> p.5

³⁹ Van der Vloet, M. *Kies voor peer mediation*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: https://www.paxchristi.be/sites/default/files/brochure-peer-mediation_NOM_0.pdf p.7

⁴⁰ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.50

⁴¹ Meijer, S. (2010). *Handboek leerlingenbemiddeling: het instrument in de praktijk*. Utrecht: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. p.13

Stap 5: samenvatten

De deelnemers wegen de oplossingen af en kiezen er die voor alle partijen aanvaardbaar is. Die overeenkomst wordt op papier gezet en door alle partijen ondertekend. De bemiddelaars wijzen alle partijen er nog eens op dat alles binnen het groepje blijft.

Eventueel: follow-up

Het is niet de verantwoordelijkheid van de bemiddelaar om nog op te volgen of de afspraken zijn nagekomen. Het zijn de partijen die de afspraken moeten naleven. Een follow-up gesprek komt er enkel als de partijen dat vragen.

Opleiding voor de leerlingen

Leerlingen kunnen niet zomaar ineens een conflict helpen oplossen. Daarvoor moeten ze een opleiding volgen met voldoende oefenkansen.

De opleiding focust op⁴²:

- Een open houding en onpartijdig zijn
- Actief luisteren en open vragen stellen
- Nauwkeurig waarnemen, ook van lichaamstaal
- Benoemen van gevoelens en behoeften
- Het gesprek leiden (samenvatten, naar de hoofdzaak brengen, bewaken, voortgang, ...)
- Het stappenplan leren
- Het aannemen van een coachende houding

Peer mediation in de praktijk⁴³

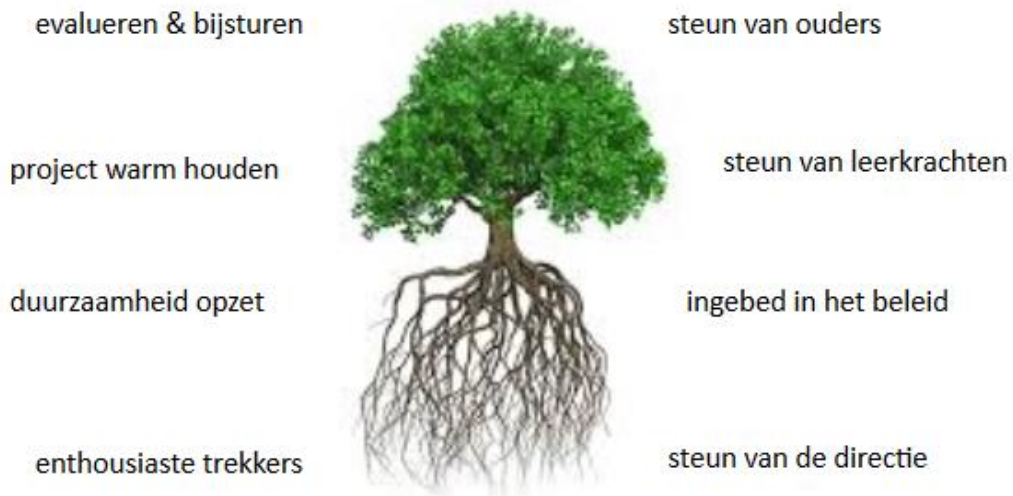
- Bemiddelen per 2 in een beurtrol
- Tijdens de speeltijd/ na de uren
- Herkenbaar & aanspreekbaar
- Opvolging door leerkrachten (logboek, vertrouwenspersoon, ...)

⁴² Van Waeyenberge, H. (2014). *Peer mediation in de praktijk: hoe het verschil maken?*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: <http://www.deconfixers.be/files/Downloads/2018-dvdc-peer-mediation-in-de-praktijk-hoe-het-verschil-maken-hanne-van-waeyenberge.pdf> p.7

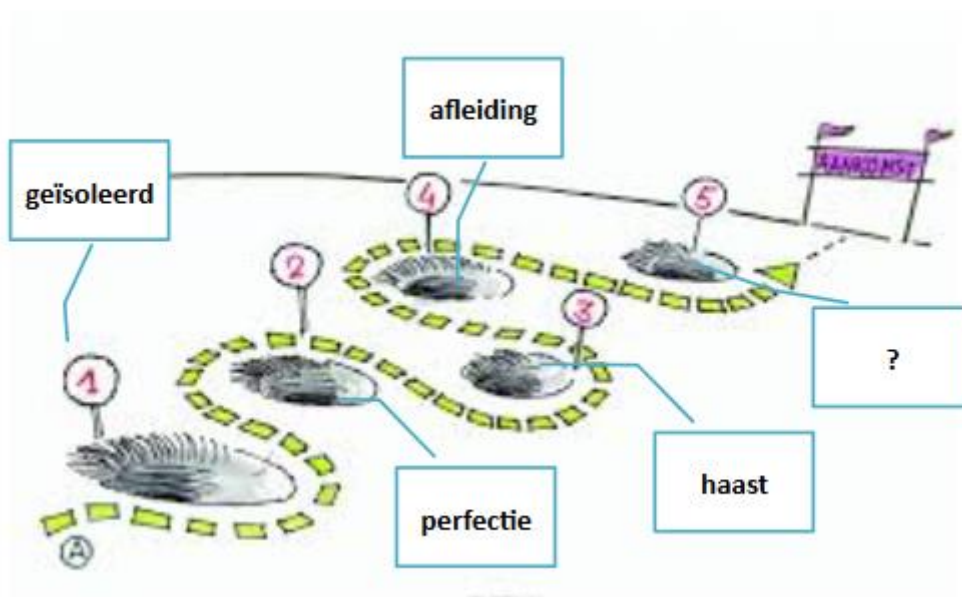
⁴³ Van Waeyenberge, H. (2014). *Peer mediation in de praktijk: hoe het verschil maken?*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: <http://www.deconfixers.be/files/Downloads/2018-dvdc-peer-mediation-in-de-praktijk-hoe-het-verschil-maken-hanne-van-waeyenberge.pdf> p.11-12

SUCCEFACTOREN EN VALKUILEN⁴⁴

Peer mediation succesvol maken

Valkuilen van peer mediation

⁴⁴ Van Waeyenberge, H. (2014). *Peer mediation in de praktijk: hoe het verschil maken?*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: <http://www.deconfixers.be/files/Downloads/2018-dvdc-peer-mediation-in-de-praktijk-hoe-het-verschil-maken-hanne-van-waeyenberge.pdf> p.12

WAT IS HET EFFECT VAN PEER MEDIATION?⁴⁵

Peer mediation zorgt op termijn voor minder conflicten op school. Het is een methodiek die een direct en indirect effect heeft op het welbevinden van leerlingen.

Direct effect

Leerlingen leren, met de hulp van opgeleide bemiddelaars, hoe ze hun conflicten op een geweldloze manier kunnen oplossen. Wanneer je een conflict snel oplost, kan het niet escaleren. De sfeer op school verbetert. Niemand voelt zich uitgesloten, leerkrachten en leerlingen zijn meer ontspannen. Peer mediation bewijst dat conflicten ook op een geweldloze en respectvolle manier opgelost kunnen worden.

Zoeken naar een oplossing waar iedereen tevreden mee is, vraagt van leerlingen een aantal vaardigheden: dat ze luisteren naar elkaar, empathisch zijn voor de positie van iemand anders, ideeën uitwisselen en een gedeelde oplossing uitwerken.

Leerlingen ontwikkelen via peer mediation een reeks vaardigheden die ze hun hele leven lang goed kunnen gebruiken, ook buiten conflictsituaties en buiten de schoolmuren. Ze leren hun gevoelens juist te verwoorden, respectvol en actief te luisteren, een situatie objectief te analyseren, kritisch te denken en samen naar oplossingen te zoeken.

Indirect effect

Wanneer kinderen en jongeren beschikken over manieren om conflicten aan te pakken, dan staan ze assertiever en met meer zelfvertrouwen in het leven.

Peer mediation dwingt leerlingen tot samenwerken om een oplossing te vinden. Op die manier draagt het onrechtstreeks ook bij tot het leren van gevoelens van anderen doorgronden, het doorbreken van stereotypen en toleranter zijn voor elkaars verschillen. Scholen worden steeds meer divers. Ook kinderen die 'anders' zijn, vinden er hun plaatsje. Tolerantie is dus een grote troef.

PEER MEDIATION ALS OPLOSSING TEGEN PESTEN?

"Peer mediation is een methodiek om op te treden bij ruzies of conflicten. Het is een vorm van conflictoplossing, geen aanpak van (ernstig) pestgedrag. Het is wel een onderdeel in het beleid van de school tegen pesten als preventief hulpmiddel. Het past in een geheel van maatregelen om een positief schoolklimaat te creëren.

Ook al is peer mediation geen pasklaar antwoord op pestsituaties, toch speelt peer mediation wel een rol in het voorkomen van pesten: soms escaleert een onschuldige ruzie of ontaardt een klein misverstand in pesterijen. Om dat te vermijden, is het goed dat het conflict meteen ontijdend wordt." – VCOC (2016)

⁴⁵ VCOC. (2016). *Peer mediation*. Geraadpleegd op 12 april 2018 via: <http://vcov.fb.mi.addemar.com/c735/e1416537/hacbf0/index.html#effect>

PEER MEDIATION IN STAND HOUDEN^{46 47}

Wanneer je een project omtrent peer mediation in stand wil houden, moet je er als school blijvend mee bezig zijn. Elk jaar zullen nieuwe bemiddelaars een opleiding moeten krijgen en moeten de bestaande bemiddelaars bijgeschoold worden. Het is dan ook van belang om regelmatig te evalueren. Wanneer je regelmatig evalueert, kan je op tijd bijsturen. Er wordt geadviseerd om minstens een keer per jaar te evalueren. Punten die zeker aan bod komen bij een evaluatie zijn:

- Aantal bemiddelingen;
- Resultaten van de bemiddelingen;
- Leeftijd van de conflictpartijen;
- Klas van de conflictpartijen;
- Conflicten of conflictpartijen die vaak terugkomen;
- Tijdsduur bemiddelingen;
- Ervaringen van de bemiddelaars, leerkrachten, leerlingen, overig personeel, ouders, ...

Om langdurig succes te garanderen, moeten de leerkrachten geloven dat de leerlingen in staat zijn om zelf hun conflicten op te lossen. Het project moet gedragen worden door het hele schoolteam en de verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij een aantal leerkrachten die het project verder willen bewaken.

Bemiddelaars zullen regelmatig moeten oefenen met bemiddelen en ook hun vaardigheden moeten regelmatig opgefrist worden.

Verder kan ook promotie aan bod komen. Er kunnen dan poster, artikels en andere promotiematerialen bedacht worden. Zo blijft peer mediation onder de aandacht van ouders, leerlingen en nieuwe leerkrachten.

⁴⁶ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.49-50

⁴⁷ Meijer, S. (2010). *Handboek leerlingenbemiddeling: het instrument in de praktijk*. Utrecht: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. p.26

EVALUATIEFORMULIEREN PRODUCT (HELE TEAM)

TEAM 1

JUF LINDA, JUF ANN, JUF ANNELIES EN JUF LIEVE

1. Is de handleiding duidelijk en voldoende concreet?
 - Zeker. Voldoende voorbeelden, stappen, ...
2. Is de handleiding vernieuwend?
 - Voor onze school is dit nieuw. Je hebt je gebaseerd op de syllabus van een expert en de werking van een school. Je bent met al deze info verder aan de slag gegaan.
3. Is het voor u duidelijk wat 'peer mediation' is?
 - Ja, duidelijk naar voor gebracht (zowel tijdens de voordracht, de Koutkring, als in je handleiding).
4. Had u het gevoel dat ik open stond voor feedback en veranderingen?
 - Zeker. Je stuurde ook zelf reeds bij.
5. Zou u volgend jaar graag verder werken met deze vorm van conflictbemiddeling?
 - Dit is iets wat we in team moeten beslissen. We staan er zeker voor open, maar zijn zeker nog een beetje afwachtend om dit ook op onze vestiging (1L/2L- 6L) in de praktijk te zien. De "conflixers" zijn reeds opgeleid, dus kunnen we dit zeker een jaartje verderzetten.
6. Dit wil ik nog kwijt:
 - Mooi eindwerk. Hier kunnen we zeker mee aan de slag. Doet ons nadenken over eigen handelen.

TEAM 2

JUF KAREN

1. Is de handleiding duidelijk en voldoende concreet?
 - Absoluut!
2. Is de handleiding vernieuwend?
 - Ja dat vind ik wel, aangezien ik nog nooit van peer mediation gehoord had.
3. Is het voor u duidelijk wat 'peer mediation' is?
 - Ja.
4. Had u het gevoel dat ik open stond voor feedback en veranderingen?
 - Ja!
5. Zou u volgend jaar graag verder werken met deze vorm van conflictbemiddeling?
 - Zeker weten, al lijkt het mij een zeer grote uitdaging om dit te doen met kinderen van het eerste leerjaar.
6. Dit wil ik nog kwijt:
 - Ik vond het heel knap hoe je jouw eindwerk hebt voorgesteld op onze personeelsvergadering. Je kan boeiend vertellen!

JUF MIET

1. Is de handleiding duidelijk en voldoende concreet?
 - Zeker
2. Is de handleiding vernieuwend?
 - Absoluut
3. Is het voor u duidelijk wat 'peer mediation' is?
 - Helemaal
4. Had u het gevoel dat ik open stond voor feedback en veranderingen?
 - Ja
5. Zou u volgend jaar graag verder werken met deze vorm van conflictbemiddeling?
 - Ja
6. Dit wil ik nog kwijt:
 - Knap gedaan – een project dat we jaar op jaar kunnen gebruiken

TEAM 3

MEESTER WILLEM

1. Is de handleiding duidelijk en voldoende concreet?
 - Toch wel. Voor de bijlage heb je een inhoudstafel voorzien. Goed zo. Dat ontbreekt voor het eerste deel van de handleiding. (blz. 1-39) Maar misschien was dat niet wenselijk of haalbaar.
2. Is de handleiding vernieuwend?
 - Ja, want het onderwerp is helemaal nieuw voor mij.
3. Is het voor u duidelijk wat 'peer mediation' is?
 - Ja
4. Had u het gevoel dat ik open stond voor feedback en veranderingen?
 - N.v.t.
5. Zou u volgend jaar graag verder werken met deze vorm van conflictbemiddeling?
 - Ik zie er toch brood in. De kinderen zijn er heel blij mee.
6. Dit wil ik nog kwijt:
 - Toen je dit project aankondigde, was ik voor het uitproberen, maar ik had toch enkele bedenkingen. Maar nu ik het in zijn werk heb gezien en met de kinderen erover gesproken heb, vind ik peer mediation zinvol.

TEAM 4

JUF LUT

1. Is de handleiding duidelijk en voldoende concreet?
 - Zeker. De oefeningen en voorbereidingen zijn kant-en-klaar.
 - 1 ding zou het voor mij gebruiksvriendelijker maken: een inhoudstafel. Maar dat heeft niets met het aanbod en de inhoud te maken.
2. Is de handleiding vernieuwend?
 - Ja, zeker.
3. Is het voor u duidelijk wat 'peer mediation' is?
 - Ja, door:
 - De handleiding
 - De informele gesprekken met Jana
 - De voorstelling in onze klas.
 - De visuele voorstelling aan het bankje op de speelplaats.
4. Had u het gevoel dat ik open stond voor feedback en veranderingen?
 - Zeker. Er was een grote drive om bij te leren, alles in een vorm en toepassing te gieten die interessant en nuttig kon zijn voor onze school.
5. Zou u volgend jaar graag verder werken met deze vorm van conflictbemiddeling?
 - Ja.
6. Dit wil ik nog kwijt:
 - Zoiets nieuws introduceren en implementeren is meestal een verhaal van veel vallen en opstaan. Ik heb weinig vallen gezien, vooral veel vooruitgang en veel deugddoende ervaringen voor alle kinderen. Dus knap gedaan.

JUF ROMANIE

1. Is de handleiding duidelijk en voldoende concreet?
 - Ik vind van wel. Je legt alles duidelijk uit.
2. Is de handleiding vernieuwend?
3. Is het voor u duidelijk wat 'peer mediation' is?
 - Duidelijk uitgelegd.
4. Had u het gevoel dat ik open stond voor feedback en veranderingen?
 - Zeker en vast! Je kwam steeds vragen hoe het verliep en of we tips hadden. Goed gedaan!
5. Zou u volgend jaar graag verder werken met deze vorm van conflictbemiddeling?
 - Ik denk het wel. Ik denk dat het voor de leerlingen ook erg leerrijk is.
6. Dit wil ik nog kwijt:
 - Ik vind dat je dat goed gedaan hebt. Het was niet altijd makkelijk (met vervangingen en dergelijke), maar denk dat heel wat conflixers ook wel wat zaken hebben bijgeleerd.

TEAM 6

JUF LIESELOT

1. Is de handleiding duidelijk en voldoende concreet?
 - o Ja, zeer duidelijke uitleg!
2. Is de handleiding vernieuwend?
 - o Door de vele concrete voorbeelden vind ik het wel verfrissend.
3. Is het voor u duidelijk wat 'peer mediation' is?
 - o Heel duidelijk.
4. Had u het gevoel dat ik open stond voor feedback en veranderingen?
 - o Zeker.
5. Zou u volgend jaar graag verder werken met deze vorm van conflictbemiddeling?
 - o Ja, mits een goed draagvlak onder de collega's. Iedereen moet hier zijn schouders onder zetten en niet enkel de lkr van de 3e graad.
6. Dit wil ik nog kwijt:
 - o /

TEAM BEWEGING

MEESTER KEVIN

1. Is de handleiding duidelijk en voldoende concreet?
 - o Voor mij zeer duidelijk en voldoende concreet verwoord. Goed zo.
2. Is de handleiding vernieuwend?
 - o Voor mij was het concept vernieuwend, De handleiding goed uitgewerkt.
3. Is het voor u duidelijk wat 'peer mediation' is?
 - o Nu op dit ogenblik wel.
4. Had u het gevoel dat ik open stond voor feedback en veranderingen?
 - o /
5. Zou u volgend jaar graag verder werken met deze vorm van conflictbemiddeling?
 - o Ik ben voorstander om dit de volgende schooljaren te blijven inzetten op 'peer mediation'.
6. Dit wil ik nog kwijt:
 - o De voorstelling op de personeelsvergadering is heel vlot verlopen, correct uitgelegd en je kan zien dat je dit goed beheerst. Veel zelfvertrouwen!

TEAM 3

MEESTER WILLEM

1. Wat waren uw indrukken tijdens de testfase van het product?
 - Een hele goede indruk. De conflixers nemen hun taak serieus en de kinderen in conflict voelen zich er heel goed bij.
 - Meerdere conflicten werden zonder tussenkomst van een leerkracht opgelost.
2. Wat waren de voordelen van de conflictbemiddeling in praktijk?
 - Dat de kinderen echt geholpen worden en dat er daarvoor voldoende tijd uitgetrokken wordt.
 - Als leerkracht kan ik kinderen in conflict voorstellen om naar de conflixers te gaan als nog een mogelijkheid om de ruzie op te lossen.
 - Het brengt meer rust op de speelplaats.
 - De kinderen voelen zich begrepen bij de conflixers.
3. Wat waren de nadelen van de conflictbemiddeling in praktijk?
4. Aan welke aanpassingen denkt u voor de toekomst?
 - Wat bij regenweer?
5. Andere opmerkingen?
 - De leerkrachten zijn natuurlijk niet ontslagen van bemiddeling tijdens conflicten. Wij kunnen ook nog steeds ons steentje bijdragen.
 - Ernstige(re) conflicten zijn niet bestemd voor de conflixers, maar de conflixers kunnen ons dat wel signaleren.

TEAM 4

JUF LUT

1. Wat waren uw indrukken tijdens de testfase van het product?
 - Conflixers waren er op gebrand om conflicten te ontdekken en te helpen oplossen. Kinderen met conflict gingen vaak met een kleine aanmoediging naar het bankje om met steun van de conflixers een oplossing te vinden.
2. Wat waren de voordelen van de conflictbemiddeling in praktijk?
 - Kinderen zijn tevreden dat alle partijen hun verhaal kunnen doen, en dat er naar hen geluisterd wordt en tijdswinst voor de leerkrachten op de speelplaats.
 - Kinderen geraken bedreven in algemene omgangsvormen, is een voordeel voor nu maar ook in hun volwassen leven.
3. Wat waren de nadelen van de conflictbemiddeling in praktijk?
 - Sommige conflixers hebben het systeem snel te pakken, anderen hebben wat meer oefening of opvolging nodig. Maar ze starten allemaal samen, er moet nu eenmaal een startmoment zijn.
 - Leerkrachten hebben een beetje minder zicht op de onderlinge relaties van de kinderen doordat ze minder weet hebben van de verschillende conflicten.
4. Aan welke aanpassingen denkt u voor de toekomst?
 - Het systeem zelf mag blijven. Misschien enkele aanvullingen.
 - Een klein schriftje (of zo) waar een kleine neerslag van elk conflict in komt (misschien is het genoeg om de namen van de leerlingen te noteren, details hoeven niet).
 - Iets van opvolging of navorming voor de conflixers, een vorm van zelfevaluatie?
5. Andere opmerkingen?
 - Knap gewerkt, Jana.

JUF ROMANIE

1. Wat waren uw indrukken tijdens de testfase van het product?
 - Ik denk dat het wel goed verliep. Ik heb zelf maar één keer de conflictlers aan het werk gezien. Ze waren begaan met de leerlingen.
2. Wat waren de voordelen van de conflictbemiddeling in praktijk?
 - Sommige kinderen gaan sneller de stap durven zetten naar conflictlers omdat het ook kinderen zijn. De leerkracht heeft dan wat meer tijd voor andere, grotere conflicten.
3. Wat waren de nadelen van de conflictbemiddeling in praktijk?
 - Als leerkracht verlies je een beetje het overzicht van de onderlinge, sociale relaties tussen leerlingen: wie heeft er ruzie gehad met wie?
 - Sommige conflictlers gebruiken geen gepaste taal + trekken partij.
4. Aan welke aanpassingen denkt u voor de toekomst?
 - Ik denk dat het logboek wel een goede manier is om een beetje overzicht te houden van de onderlinge relaties tussen de kinderen.
5. Andere opmerkingen?
 - /

TEAM 5

MEESTER HANS

1. Wat waren uw indrukken tijdens de testfase van het product?
 - Kinderen waren enthousiast
 - Van de 3 leerjaren hadden kinderen vragen om te bemiddelen
 - Kinderen nemen de conflixers ernstig, de conflixers nemen eveneens hun taak ernstig
 - Conflixers zijn soepel in het overnemen van een taak
 - Jana, je hebt dit project knap voorbereid. Zowel op papier, de opleiding, het voorstellen aan de klassen, het voorstellen aan de kinderen van de vestiging en de uitwerking op de speelplaats.

2. Wat waren de voordelen van de conflictbemiddeling in praktijk?
 - Ik had de indruk dat ik tijdens toezichten minder werd bevroegd door kinderen
 - Het is knap de kinderen hun eigen problemen te zien oplossen
 - Goed, sfeervol en leuk hoekje
 - Door een logboek aan te leggen blijf je als lkr. op de hoogte van kleine en grote conflicten
 - Kinderen eindigen het gesprek met de conflixers met een voldoening, terwijl dat minder het geval is als een lkr. dat doet
 - Het zal bepaald pestgedrag voorkomen
 - Kinderen worden vooral vaardiger in echt luisteren naar elkaar en ook in emoties bepalen en kanaliseren

3. Wat waren de nadelen van de conflictbemiddeling in praktijk?
 - Vaak zijn er conflictjes op het einde van de speeltijden
 - Het logboek moet na de speeltijden nog aangevuld worden
 - De opleiding neemt toch een tweetal dagen in beslag

4. Aan welke aanpassingen denkt u voor de toekomst?
 - Hopelijk kunnen we volgend schooljaar met alle klassen van het 5de en 6de leerjaar aan de slag
 - Logboek: overzicht per week
 - Goede afspraken met de collega's i.v.m. het einde van de speeltijden en het oplossen van een conflict

5. Andere opmerkingen?
 - Hoe de opleiding van de conflixers volgend schooljaar organiseren? Iets voor de zorgco? Voor de Team+? Of toch beter door de klastitularis?
 - Wanneer precies van start gaan? Onmiddellijk bij de start van het schooljaar? Na enkele weken?
 - Kunnen de conflictgesprekken met de jongste kinderen (vestiging Koevliet) even vlot verlopen als bij het 3de, 4de en 5de leerjaar? (minder woordenschat, veel anderstalige kinderen die zich moeilijker kunnen uitdrukken, zeker als er emoties spelen...)

Jana, ik ben blij dat je dit project bij ons op school hebt geïntroduceerd. Ik zie alle kansen die je in eindwerk hebt geschreven echt zitten. Proficiat!

Veel succes in je loopbaan als veelbelovende onderwijzeres!

LEERLINGEN 3A

Klas: 3A Totaal aantal leerlingen in de klas: 26

Evaluatiefiche 'De Confixers'

Hoeveel leerlingen van de klas zijn al terecht gekomen op het Confixbankje?

12 leerlingen

Wat is het verschil tussen een conflict oplossen met een leerkracht en een conflict oplossen met de Confixers?

- je weet wie de Confixers zijn
- het is druk bezig met andere kinderen
- Confixers snappen kinderen beter, je kan meer kanser vasten plaats om een ruzie op te lossen
- er zijn goede afspraken
- de brug is het zicht helpt

Is er een veilig gevoel bij de Confixers?

ja

Waren jullie écht geholpen door de Confixers? M.a.w. was de ruzie echt uitgepraat? Hoe kwam dat?

meningen verdeelt tussen meestal er altijd de Confixers zeggen ervoor dat je elkaar gevoelens beter begrijpt

Krijgen jullie betere hulp door de Confixers dan door de leerkracht? Waarom (niet)?

meningen verdeelt.
meeste kinderen = ja
enkele kinderen = nee

Aantal leerlingen die komende jaren graag zou verdergaan met 'de Confixers':

22 leerlingen

Bedankt voor jullie hulp!

Klas: 3B Totaal aantal leerlingen in de klas: 25

Evaluatiefiche 'De Conflixers'

Hoeveel leerlingen van de klas zijn al terecht gekomen op het Conflixbankje?

2

Wat is het verschil tussen een conflict oplossen met een leerkracht en een conflict oplossen met de Conflixers?

- de conflixers stellen meer vragen
- de conflixers begrijpen de kinderen beter
- de kinderen spreken op hetzelfde niveau
- de kinderen hebben bij de lkr. meer schrik om straf te krijgen

Is er een veilig gevoel bij de Conflixers?

ja!

Waren jullie écht geholpen door de Conflixers? M.a.w. was de ruzie echt uitgesproken? Hoe kwam dat?

ja! ↓
Ze volgden het stappenplan

Krijgen jullie betere hulp door de Conflixers dan door de leerkracht? Waarom (niet)?

Aantal leerlingen die komende jaren graag zou verdergaan met 'de Conflixers':

23

Bedankt voor jullie hulp!

LEERLINGEN 4A

Klas: 4A Totaal aantal leerlingen in de klas: 19

Evaluatiefiche 'De Conflixers'

Hoeveel leerlingen van de klas zijn al terecht gekomen op het Conflixbankje?

99

Wat is het verschil tussen een conflict oplossen met een leerkracht en een conflict oplossen met de Conflixers?

lkr: soms krijg je straf, als je niet wil oplossen, soms leuker om tegen lkr te vertellen.
conflixer: rustig. lkr begrijpen ons goed.
conflixer geeft altijd klasgenoten gelijk, stuurt lkr weg, probeert onbeleefden ongepast'. (B)

Is er een veilig gevoel bij de Conflixers?

ja, behalve bij eentje die roept en scheld-woorden gebruikt + eigen klasgenoten bevoor- deelt. (B)

Waren jullie écht geholpen door de Conflixers? M.a.w. was de ruzie echt uitgepraat? Hoe kwam dat?

Ja. Uitgepraat door goed alle stappen te volgen.

Krijgen jullie betere hulp door de Conflixers dan door de leerkracht? Waarom (niet)?

a. Kinderen begrijpen ons beter, ze hebben soms zelf ook nog ruzie.

nee. lkrn doen en babbeltje geven gevolgen aan een situatie (vb straf) zodat iedereen er beter over nadenkt.

Aantal leerlingen die komende jaren graag zou verdergaan met 'de Conflixers':

14

Bedankt voor jullie hulp!

LEERLINGEN 4B

Klas: 4B Totaal aantal leerlingen in de klas: 20

Evaluatiefiche 'De Confixers'

Hoeveel leerlingen van de klas zijn al terecht gekomen op het Confixbankje?

2

Wat is het verschil tussen een conflict oplossen met een leerkracht en een conflict oplossen met de Confixers?

Is er een veilig gevoel bij de Confixers?

↳ ja

Waren jullie écht geholpen door de Confixers? M.a.w. was de ruzie echt uitgepraat? Hoe kwam dat?

↳ nog niet (te weinig tijd)

Krijgen jullie betere hulp door de Confixers dan door de leerkracht? Waarom (niet)?

↳ gewoon

Aantal leerlingen die komende jaren graag zou verdergaan met 'de Confixers':

11

Bedankt voor jullie hulp!

moelijk als er maar 2 kinderen op het bankje gezeten hebben ☹

Klas: 4C Totaal aantal leerlingen in de klas: 42 19

Evaluatiefiche 'De Conflixers'

Hoeveel leerlingen van de klas zijn al terecht gekomen op het Conflixbankje?

7

Wat is het verschil tussen een conflict oplossen met een leerkracht en een conflict oplossen met de Conflixers?

- Conflixers doen het goed, want begrijpen de lls'en
 - Je zoekt zelf maar een oplossing, bij de lkr krijg je een oplossing
 - De leerkracht is er altijd (Conflixers soms niet in de luist v. bankje)
 - Bij juf & meester schrik van straf
- Is er een veilig gevoel bij de Conflixers?

Ja, soms wat verlegen
Vertrouwen is er bij conflixers die ze kennen

Waren jullie écht geholpen door de Conflixers? M.a.w. was de ruzie echt uitgepraat? Hoe kwam dat?

ja / Omdat
kinderen elkaar beter begrijpen
- Stellen veel vragen over gevoelens
- Ze luisteren naar je

Krijgen jullie betere hulp door de Conflixers dan door de leerkracht? Waarom (niet)?

Ja; stellen meer vragen / lkr straft niet

Soms; "getuigen" is weggestuurd, bij lkr niet

Aantal leerlingen die komende jaren graag zou verdergaan met 'de Conflixers':

15

Bedankt voor jullie hulp!

Klas: 5A Totaal aantal leerlingen in de klas: 17/23

Evaluatiefiche 'De Confixers'

Hoeveel leerlingen van de klas zijn al terecht gekomen op het Confixbankje?

8 (5+3 confixers van dienst)

Wat is het verschil tussen een conflict oplossen met een leerkracht en een conflict oplossen met de Confixers?

- LKR: begrijpt in hoe belangrijk het is voor deugd
- schrik voor straf

- confixers: begrijpt beter
- confixers leren iets
- zijn schrik voor straf

Is er een veilig gevoel bij de Confixers?

- ja, omwille van geen straf

Waren jullie écht geholpen door de Confixers? M.a.w. was de ruzie echt uitgesproken? Hoe kwam dat?

bijlt van de 5

- ja, ruzie echt opgelost. Konnen beter helpen dan lkr. lkr begrijpen beter wat problemen echt zijn

12005

- nee, want iemand was in komen op de bank, maar volgende speeltijd was het dan toch gelukt op het bankje

Krijgen jullie betere hulp door de Confixers dan door de leerkracht? Waarom (niet)?

- Betere hulp (zie hierboven)

Allerlei: - jongens begrijpen beter het conflict

Aantal leerlingen die komende jaren graag zou verdergaan met 'de Confixers':

11/15

17/23 (de nee-deggers het neemt tijd van de speeltijd weg)

Bedankt voor jullie hulp!

LEERLINGEN 5B

Klas: 5B Totaal aantal leerlingen in de klas: 23

Evaluatiefiche 'De Confixers'

Hoeveel leerlingen van de klas zijn al terecht gekomen op het Confixbankje?

11

Wat is het verschil tussen een conflict oplossen met een leerkracht en een conflict oplossen met de Confixers? - Je kan het vertellen 'onder vrienden'.

- De Confixers begrijpen je beter
- leerkrachten zijn strenger en straffen je meer, zijn strenger
- De Confixers stellen meer vragen over je geschied
- De regels bij de Confixers vinden we wel goed.
- Je schaamt je meer t.o.v een leerkracht
- Bij de leerkracht heeft er vaak maar 1 iemand gelijk

Is er een veilig gevoel bij de Confixers?

- Ja, kinderen van je eigen leeftijd
- Ja, door de gespreksregels
- Ja, ze houden het voor zich en vertellen het niet verder
- Nee, ze zeggen wel dat ze het niet verder vertellen maar je weet het toch niet zeker

Waren jullie écht geholpen door de Confixers? M.a.w. was de ruzie echt uitgepraat? Hoe kwam dat?

- Nee, we hebben het zelf nog moeten uitpraten. De Confixers kochten wat met onze ruzie
- Ja, het was opgelost. De ruzie was uitgepraat. In namen onze ruzie nieuw

Krijgen jullie betere hulp door de Confixers dan door de leerkracht? Waarom (niet)?

- De Confixers nemen meer tijd. Bij de leerkracht moet alles op 1, 2, 3 opgelost zijn
- Niet echt, bij sommige ruzies heb je wel een leerkracht nodig om het op te lossen. Juffen en meesters hebben veel meer ervaring in het oplossen van grote ruzies

Aantal leerlingen die komende jaren graag zou verdergaan met 'de Confixers': 18 lln.

Wie wil er graag een Confixer zijn in het 6de leerjaar? 14

Bedankt voor jullie hulp!

Naam: 6 conflixer samen

Evaluatiefiche 'de Conflixers'

1. Wat is fijn aan Conflixer zijn?

helpen
maakt kinderen → gedrag
je leert ook iets bij → nieuwe contacten

2. Wat is moeilijk aan Conflixer zijn?

Als ze met veel zijn en ze willen niet weg
Als ze tussendoor praten / Als ze niet samen zijn
Als ze andere taal praten
Als de bel gaat

3. Wat was leuk aan de opleiding om Conflixer te worden?

spelletjes
zien en zien hoe anderen het doen
↳ van elkaar leren

4. Wat kan beter aan de opleiding om Conflixer te worden?

Beste meer tijd en dichtbij of elkaar
↳ v.p.v 3 dagen gespreid over 2
weken 3 dagen na elkaar of
in 1 week.

5. Vind je 'de Conflixers' iets goeds op onze school? Waarom?

Ja we leren dingen op. We begrijpen ze
goed en kunnen naar hun gevoelens

6. Heb je het gevoel dat ruziemakers echt geholpen zijn door jullie? Waarom?

Ja, de meeste gingen na een week weer
als vrienden weg. Als dat nog niet zo
was deden we de volgende spellijid verder

7. Als je zou moeten kiezen, zou je volgend jaar dan weer Conflixer willen zijn?

Als we minder van bad komen zeken wel. Nu
was het soms 2 3 dagen per week

Bedankt voor je hulp!

HET PRODUCT VAN MIJN BACHELORPROEF

Het product van mijn bachelorproef bestaat uit twee delen:

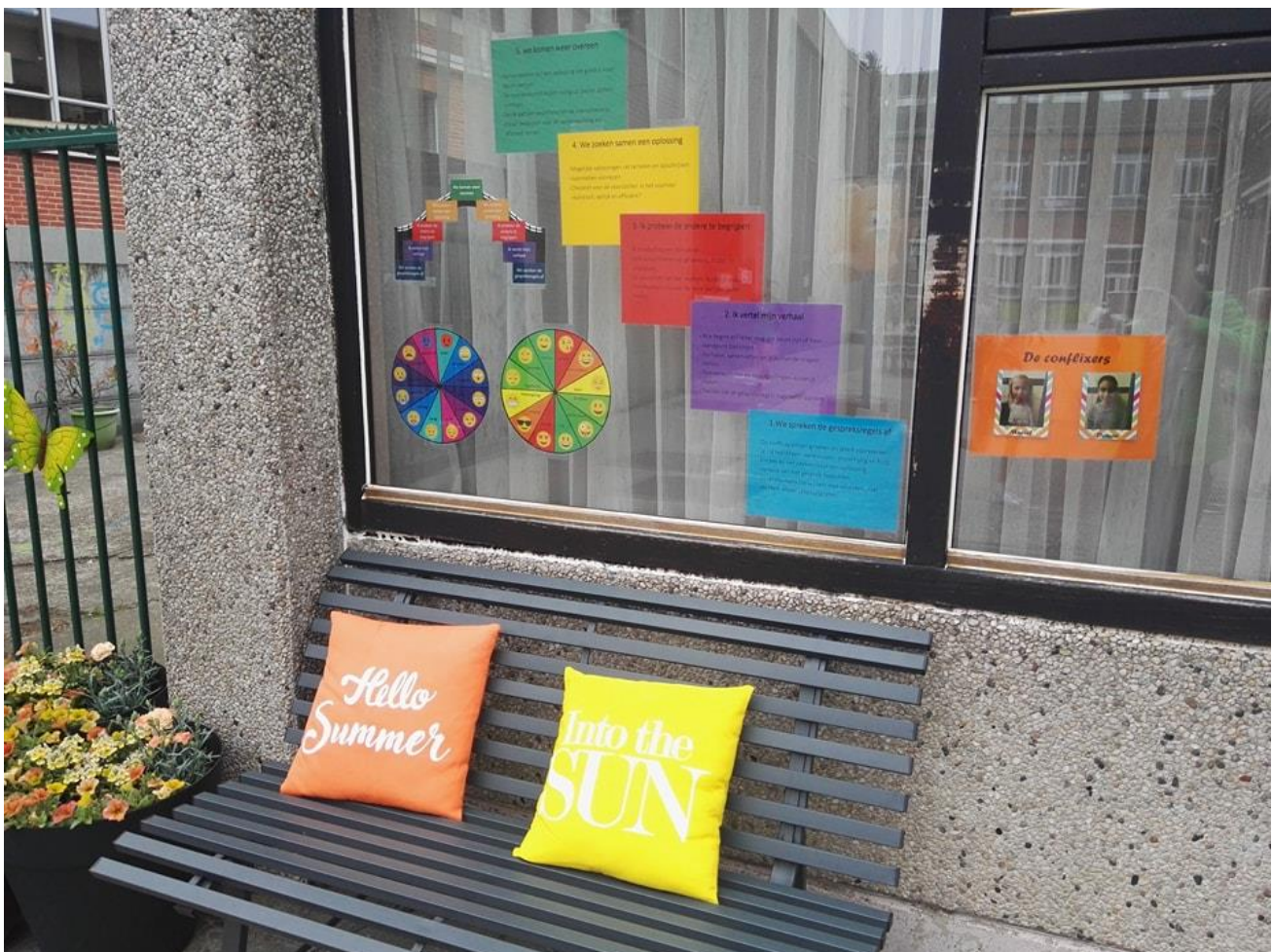
1. Het conflixbankje: een herkenbare en zichtbare plaats op de speelplaats waar de bemiddelingen doorgaan.
2. Peer mediation – handleiding voor de leerkracht: een handleiding boordevol actieve werkvormen om leerlingen van de derde graad op te leiden tot onpartijdige bemiddelaars.

HET CONFLIXBANKJE

Volgens de brochure van Onderwijs Vlaanderen werken de bemiddelaars volgens een beurtenrol en gaan bemiddelingen bij voorkeur steeds op een vaste en herkenbare plaats door. Ook juf Afra en juf Griet van Sint-Laurens gaven mij de raad om de bemiddelingen steeds op dezelfde plaats te laten doorgaan. Op die manier moeten de bemiddelaars hun spel pas stilleggen als ze daar iemand in de buurt zien. Ook kwam de tip om het steeds visueel te maken welke bemiddelaars van dienst zijn.

Samen met de zorgcoördinator en meester Hans ging ik op zoek naar het ideale plekje voor de conflixbank. Het moest een zichtbare plaats zijn en er moest mogelijkheid zijn tot omhoog hangen van enkele geheugensteuntjes. Na een tijdje vonden we het ideale plekje.

De plaats is makkelijk zichtbaar vanaf de hele speelplaats. Enkele dingen zijn visueel gemaakt. De conflictbrug en de stapjes van de conflictbrug met iets meer uitleg. Ook de gevoelscirkels voor kinderen die hun gevoelens minder goed kunnen verwoorden mochten niet ontbreken. Ten slotte kan je op de foto's zien wie de conflixers van dienst zijn voor die dag.

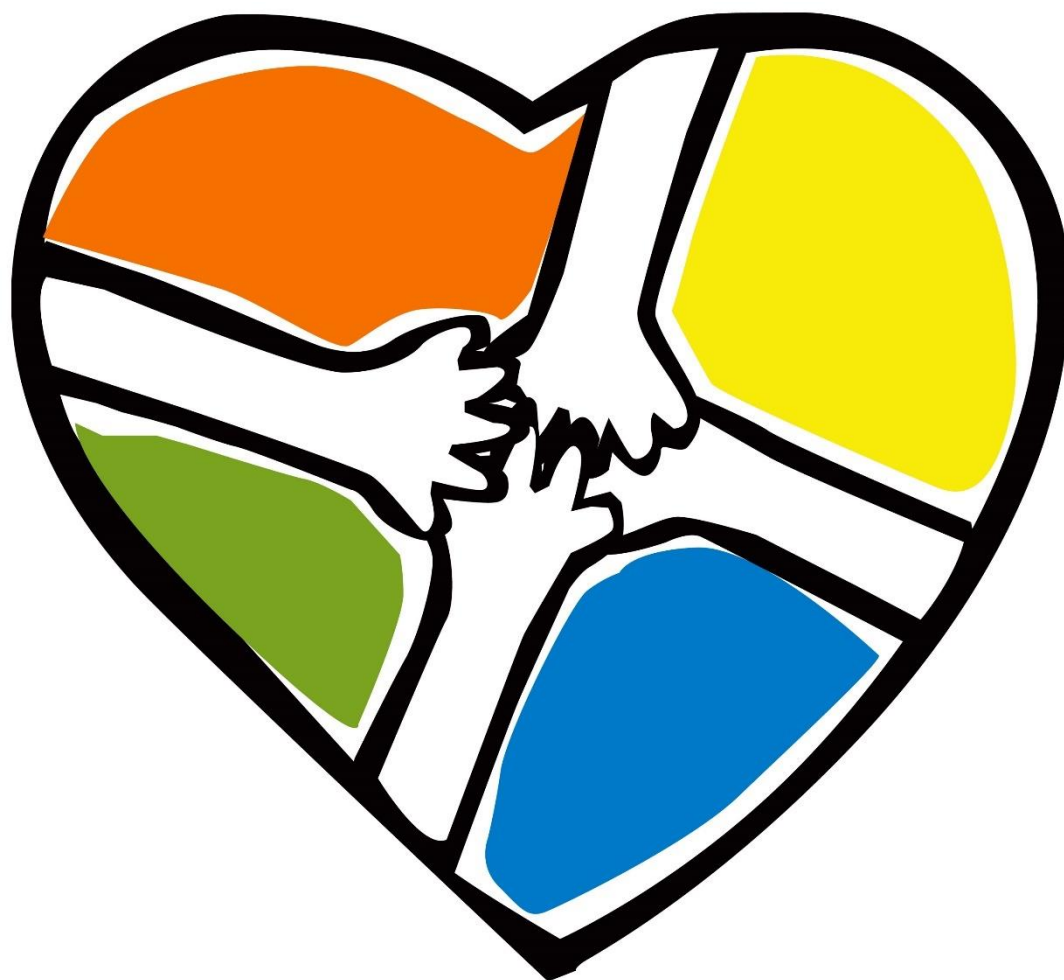
PEER MEDIATION – HANDLEIDING VOOR DE LEERKRACHT

De handleiding bevat:

- Onmisbare achtergrondkennis
- Kansen die peer mediation biedt voor leerkrachten en voor leerlingen
- Suggesties om het project voor te stellen op de school
- Voorbereidende stappen:
 - Kandidaat stellen
 - Motivatiebrief schrijven
 - Toestemmingsbrieven ouders
- Geschatte tijdsbesteding
- De plaats in het nieuwe leerplan ZILL
- De opleiding tot bemiddelaar
- De conflixbank
- Het project in stand houden
- Bronnenlijst
- Bijlagen

De handleiding kan u terugvinden op de volgende pagina's. **Opgelet de paginanummering begint hier opnieuw.**

Peer mediation

Handleiding voor de leerkracht

Voorwoord

Beste leerkracht,

In deze handleiding vind je de complete opleiding tot bemiddelaar voor leerlingen van de 3^e graad. Je vindt hier het verloop van de opleiding met werkvormen, rollenspelen en veel meer. De cursus zoals leerlingen hem krijgen vind je bij **bijlage 1**, maar kan je ook hier terugvinden in de oranje kaders. Handige tips en extra uitleg vind je in de blauwe kaders. Rollenspel en actieve werkvormen vind je in de rode kaders. Veel succes!

Inleiding

Ik vertrek voor mijn onderzoek vanuit de noden van het team van de Kouter-basis. Tijdens de personeelsvergadering op 14 november 2017 bleek dat de leerkrachten nood hebben aan een manier van omgaan met conflicten. Er zijn erg veel conflicten op de speelplaatsen van beide vestigingen. Enerzijds heb je de vestiging 'Koevliet', waar het eerste, tweede en zesde leerjaar zit. Anderzijds heb je vestiging 'Kapelhof', waar het derde, vierde en vijfde leerjaar zit. In beide vestigingen hebben de leerkrachten de handen vol. Tijdens een toezicht ben je doorlopend bezig met het oplossen van conflicten tussen leerlingen. De leerkrachten willen meer rust op de speelplaats. In het concretiseren van het onderwerp kreeg ik vrijheid.

De conflicten uit de weg gaan is onmogelijk. Conflicten zijn dan ook volkomen normaal, ze horen bij het leven en iedereen heeft wel eens een conflict. Belangrijk is de manier waarop je met conflicten omgaat en hoe je ze oplost. Ik zal in mijn bachelorproef dus op zoek gaan naar een manier van conflictoplossing die rust schept op de speelplaats, zowel voor leerlingen als voor de leerkrachten.

Als kind in de lagere school kwam ik wel vaker zelf terecht in een conflict. Vaak werden de conflicten heel snel opgelost door de leerkrachten door een hand te laten geven en ons weer verder te laten spelen. Meestal bleef ik na een conflict ontevreden achter, voor mij was het niet opgelost. De leerkrachten leken het belang van onze discussies niet te begrijpen.

Uit enkele gesprekken die ik tot dan toe had met de directeur, Freddy Baeyens, bleek dat het hoog in het vaandel gedragen wordt om de kinderen zo veel mogelijk te betrekken en inspraak te geven. We werken immers met kinderen en niet enkel voor kinderen. Bovendien begrijpen kinderen elkaar vaak beter dan wij dat doen. Ik besloot om dit als vertrekpunt te nemen voor mijn bachelorproef: een manier vinden om kinderen zelf conflicten te laten oplossen.

Na een literatuurstudie kwam ik tot de methode **peer mediation**. Bij peer mediation worden neutrale, opgeleide leerlingen ingeschakeld om te bemiddelen bij conflicten zodat zij de communicatie tussen de in conflict zijnde leerlingen terug vlot laten verlopen. Daarbij laten zij de in conflict zijnde leerlingen zelf een oplossing zoeken.¹

¹ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.44

Peer mediation: kansen voor iedereen²

Volgens de brochure van onderwijs Vlaanderen biedt peer mediation kansen voor verschillende partijen.

Kansen voor leerkrachten

- Bij aanvang van een project peer mediation worden extra inspanningen van leerkrachten gevraagd om te zorgen voor de nodige ondersteuning. Maar op lange termijn wordt er tijdwinst geboekt.
- Als leerlingen hun conflicten zelf oplossen, moeten leerkrachten alleen nog tussenkomen als dat echt nodig is.
- Leerkrachten ervaren minder stress. Het is voor leerkrachten erg belastend om voortdurend zelf tussen te komen bij conflicten tussen kinderen en jongeren. Dat hoeft niet meer bij peer mediation.

Kansen voor leerlingen

- Peer mediation biedt leerlingen een betrouwbare methode om met conflicten om te gaan. Het is een oplossing waarop ze steeds opnieuw kunnen terugvallen. Later, als ze volwassenen zijn, kunnen ze nog steeds verder met de vaardigheden die ze hier hebben opgedaan: gevoelens correct verwoorden, respectvol luisteren, een situatie objectief analyseren, kritisch denken en naar oplossingen zoeken.
- Wanneer kinderen en jongeren beschikken over de nodige vaardigheden en conflicten niet uit weg te gaan en ook niet laten escaleren, dan staan ze assertiever en met meer zelfvertrouwen in het leven.
- Het uiteindelijke doel van peer mediation is een oplossing vinden waarmee alle partijen tevreden zijn. Dat vraagt dat kinderen luisteren naar elkaar, empathie opbrengen voor de positie van de ander, ideeën uitwisselen en een gedeelde oplossing bedenken.
- Peer mediation helpt ook bij het positief omgaan met conflicten, niet alleen bij het oplossen van conflicten.
- Kinderen en jongeren leren dat het normaal is om soms negatieve gevoelens te hebben zoals: boos, ongelukkig of bang. Ze leren dat er geweldloze manieren zijn om die gevoelens uit te drukken.

Kansen voor leerkrachten en leerlingen

- Peer mediation bewijst dat – tenminste binnen schoolmuren – conflicten ook op een vreedzame en respectvolle manier kunnen worden besproken.
- Peer mediation maakt geen onderdeel uit van het lessenpakket, maar sluit er naadloos bij aan. Het draagt bij tot een hele reeks doelstellingen.
- Peer mediation zorgt op lange termijn voor minder conflicten op school of voor een daling van het aantal conflicten.

² Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.45-46

Wanneer is peer mediation inzetbaar?^{3 4 5}

Peer mediation is bruikbaar bij conflicten over:

- Gebroken vriendschappen
- Roddelen
- Niet nakomen van afspraken
- Ruzie bij het spelen
- Misverstanden en uit de hand gelopen grappen
- Afpakken van spullen
- Vooroordelen
- Plagerijen
- Uitsluiten van klasgenoten

Peer mediation is geen goede methode bij:

- Geweld, ernstig pestgedrag en strafbare feiten

Kenmerken peer mediation volgens Erwin Vermesen⁶

- Letterlijk vertaald, betekent 'mediatie' bemiddeling: bemiddeling bij conflicten door een onpartijdige derde.
- Alle bij het conflict betrokken partijen nemen deel aan deze bemiddelingsmethode.
- De bemiddelaar moet door iedereen worden geaccepteerd.
- De deelname is vrijwillig en enkel zinvol als iedereen wil meewerken.
- De zin en reden van de bemiddeling is dat de betrokkenen op eigen verantwoordelijkheid gemeenschappelijke oplossingen ontwikkelen.
- De bemiddelaar ondersteunt de conflictpartijen om tot een billijke en eenduidige oplossing te komen waarmee alle betrokkenen het eens kunnen zijn en die door iedereen aanvaard wordt. Niemand mag als verliezer uit de onderhandelingen komen.
- Het is niet aan de bemiddelaars om een oordeel uit te spreken. Zij zijn eerder voor de vooruitgang van het proces bevoegd en niet voor de inhoudelijke oplossing.
- Op het einde worden de afgehandelde resultaten genoteerd in een schriftelijke overeenkomst die door iedereen wordt ondertekend.
- We houden rekening met het ijsbergmodel: Bij bemiddeling moet je mensen begeleiden naar hun achterliggende gevoelens. Die komen enkel te boven als er vertrouwen is.
- Een bemiddelaar zorgt voor rust en komt tot de kern. Communicatieve vaardigheden zijn zeer belangrijk.

³ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.44

⁴ Meijer, S. (2010). *Handboek leerlingenbemiddeling: het instrument in de praktijk*. Utrecht: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.

⁵ Van der Vloet, M. *Kies voor peer mediation*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via: https://www.paxchristi.be/sites/default/files/brochure-peer-mediation_NOM_0.pdf

⁶ Vermesen, E., Guido, M. *Bemiddeling - een bouwsteen in de geweldpreventie*. Genk: CMGJ vzw

Voorstelling van het project aan de kinderen

Bij het project rond peer mediation leiden we leerlingen van de 3^e graad op tot conflictbemiddelaars. Nog meer informatie rond wat peer mediation is kan je terugvinden in de literatuurstudie bij de paper. We gaan voor ongeveer 10 bemiddelaars voor elke vestiging. De bemiddelaars zijn altijd per 2 voor een volledige dag van dienst, er wordt een beurtrol uitgewerkt en visueel gemaakt op de speelplaats.

- ⇒ Het project kan worden voorgesteld aan de kinderen aan de hand van een toneeltje. Dat gaat als volgt. Twee leerkrachten verkleed als leerlingen maken ruzie om een stapel Pokémonkaarten die niet teruggegeven werd. Er ontstaat een heftige discussie, de 2 discussiërende leerlingen beslissen samen om naar de conflixbank te gaan. Al snel merken de twee bemiddelaars van dienst, gespeeld door twee andere leerkrachten, hen op. De bemiddelaars doen de bemiddeling volgens de vijf stappen.

Wanneer de bemiddeling gedaan is, stelt een leerkracht het project verder voor:

- Het is de bedoeling dat de leerlingen van de 3^e graad de taak van de bemiddelaars gaan uitvoeren.
- Om dat te kunnen doen heb je heel veel oefening nodig.
- Leerlingen van de derde graad kunnen zich binnenkort kandidaat stellen om bemiddelaar te worden. Je zal veel inzet moeten tonen om bemiddelaar te worden.
- Meer uitleg over hoe je je kandidaat kan stellen krijg je binnenkort in de klas. Denk al eens goed na of dit iets voor jou is.
- Er zullen maar een tiental jongens en meisjes echt bemiddelaar kunnen worden. Dus als je jezelf kandidaat stelt, is het nog niet zeker of je ook echt bemiddelaar wordt.
- De leerlingen die geselecteerd worden, zullen een opleiding krijgen. Als ze slagen ontvangen ze een echt diploma. Daarna kunnen ze aan de slag op de speelplaats.

Project verder voorstellen in de klas (3e graad)

Korte herhaling van de eerdere uitleg:

- Het is de bedoeling dat de leerlingen van de 3^e graad de taak van de bemiddelaars gaan uitvoeren.
- Om dat te kunnen doen heb je heel veel oefening nodig.
- Leerlingen van de derde graad kunnen zich binnenkort kandidaat stellen om bemiddelaar te worden. Je zal veel inzet moeten tonen om bemiddelaar te worden.
- Meer uitleg over hoe je je kandidaat kan stellen krijg je binnenkort in de klas. Denk al eens goed na of dit iets voor jou is.
- Er zullen maar een tiental jongens en meisjes echt bemiddelaar kunnen worden. Dus als je jezelf kandidaat stelt, is het nog niet zeker of je ook echt bemiddelaar wordt.
- De leerlingen die geselecteerd worden, zullen een opleiding krijgen. Als ze slagen ontvangen ze een echt diploma. Daarna kunnen ze aan de slag op de speelplaats.

Verdere uitleg:

- Je zal jezelf zo meteen kandidaat kunnen stellen aan de hand van dit formulier. **(Bijlage 2)**
- Je hebt twee opties:
 - ⇒ Je wil niet meedoen aan het project, je kruist het juiste vakje aan. Daarna schrijf je drie namen op van leerlingen waarvan je denkt dat ze al een beetje over de kwaliteiten beschikken van een goede bemiddelaar: goed kunnen luisteren, zich willen inzetten, tijd willen vrijmaken, te vertrouwen zijn, ...
 - ⇒ Je wil wel meedoen aan het project. Je kruist het juiste vakje aan. Daarna schrijf je ook drie namen van leerlingen waarvan je denkt dat ze al een beetje over de kwaliteiten beschikken van een goede bemiddelaar: goed kunnen luisteren, zich willen inzetten, tijd willen vrijmaken, te vertrouwen zijn, ...
 - Aangezien je jouw eigen naam hebt opgegeven als kandidaat-bemiddelaar zal je een motivatie moeten schrijven. Je legt daarin uit waarom je bemiddelaar wil worden en wat jouw belangrijkste talenten zijn.

Om leerlingen te selecteren worden alle kinderen die zichzelf kandidaat stelden opgeschreven. Dat zullen er veel meer zijn dan er echt nodig zijn. Daarom schrijven ze een motivatiebrief. **(Bijlage 3)**

Ook wordt gekeken naar het aantal stemmen die ze van anderen kregen. Indien een leerling heel veel stemmen kreeg, maar zichzelf niet kandidaat stelde, kan de leerling daarover worden aangesproken en als hij of zij dat dan graag wil, alsnog een motivatie indienen.

Goestemmingsbrieven

Eens de bemiddelaars gekozen zijn, worden toestemmingsbrieven meegegeven voor hun ouders. In de brief wordt kort uitgelegd wat het project is. Ook alle momenten waarop de opleiding gegeven wordt staan in de brief voor de ouders. De brief kan teruggevonden worden in **bijlage 4**. Eens dit in orde is, kan de opleiding echt starten.

Tuning

Voor de opleiding tot bemiddelaar zijn 3 namiddagen nodig.

Namiddag 1:

- Groepsdynamiek
- Brainstorm: Wat is een conflict?
- Contract in de leerlingencursus
- Kort herhalen
- Het ijsbergmodel van Sigmund Freud
- De talenten van een bemiddelaar
- De conflictbrug
- Een bemiddelingsgesprek: vijf stappen
- Stap 1: het gesprek inleiden

Namiddag 2:

- Herhaling vorige les
- Stap 2: de verschillende standpunten verduidelijken
- Stap 3: conflictverduidelijking
- Rollenspel stap 1 tot 3 oefenen

Namiddag 3:

- Herhalen vorige les
- Stap 4: Samen zoeken naar oplossingen
- Stap 5: overeenkomst en afsluiting
- Extra: omgaan met moeilijke situaties
- Rollenspel stap 1 tot 5 oefenen

Zin in leren! Zin in leven!

het project 'peer mediation' kan uiteraard gekoppeld worden aan het nieuwe leerplan van het Katholiek onderwijs in Vlaanderen: [Zin in leren!](#) [Zin in leven!](#)

Onderstaande doelen zijn van tel voor de leerlingen die conflicter worden.

SErv2	De verscheidenheid van mensen als een rijkdom ervaren en deze benutten
SErv3	Samenwerken met anderen en zo bijdragen aan het realiseren van een gemeenschappelijk doel
SErv4	Bewust sociale rollen opnemen die zowel het individueel als het groepsbelang ten goede komen in diverse situaties en contexten <ul style="list-style-type: none"> • Hulp bieden • Zich openstellen voor een ander • Zich kritisch opstellen ten opzichte van zichzelf en de ander
SEgb1	Gevoelens en behoeften bij zichzelf en anderen beleven, aanvaarden, herkennen en in taal uitdrukken
SEgb3	Zoeken naar mogelijkheden om, in respect voor zichzelf en de ander, aan eigen behoeften en die van anderen tegemoet te komen
SEiv1	Zich inleven in anderen, andere standpunten en situaties, zonder de eigen identiteit te verliezen
SEiv3	In het eigen gedrag rekening houden met de gevoelens en de behoeften van anderen zonder zichzelf te verliezen
IKwn2	Gewetensvol en verantwoord handelen
IKvk4	Situaties die als moeilijk ervaren worden en frustraties ombuigen door te zoeken naar mogelijkheden om er bevrijdend mee om te gaan
IVzv4	Specifieke strategieën inzetten om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken
IVds3	Bijdragen aan een zinvolle samenleving waar een plaats is voor iedereen en respectvol omgaan met en zorgen voor de kwetsbare ander
OWsa1	Ervaren, onderzoeken, vaststellen en illustreren hoe mensen op verschillende manieren samenleven en groepen vormen
OWsa7	Het nut en het belang ervaren, onderzoeken en illustreren van instellingen, organisaties en verenigingen die de kwaliteit van het samenleven bevorderen <ul style="list-style-type: none"> • 4 - 7 Ervaren hoe mensen uit de eigen omgeving zorg dragen voor elkaar en zich kunnen verenigen - weten dat er in elke samenleving mensen zijn die toezicht houden op het naleven van de regels in de samenleving

TOmn3

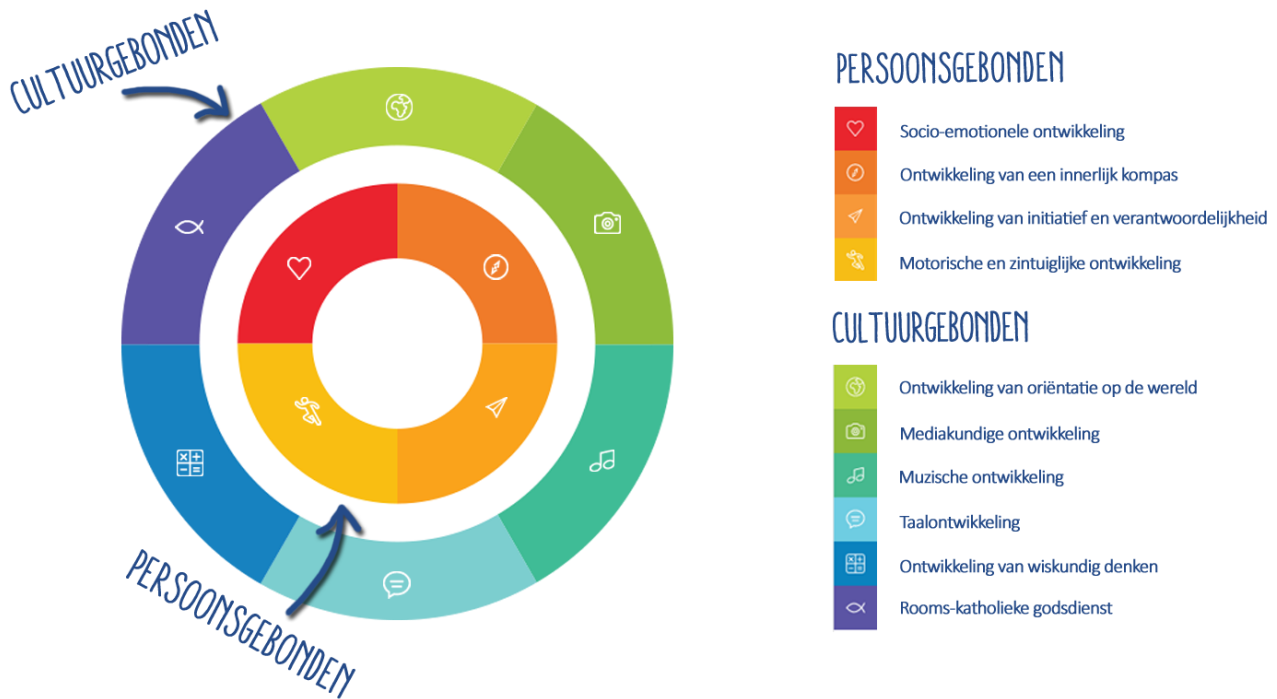
Actief deelnemen aan een gesprek

- Gesprek in kleine kring of groep
- 9 - 12 Gesprekken voeren en discussiëren met leeftijdsgenoten en bekende volwassenen over onderwerpen uit de leefwereld, over abstractere schoolse onderwerpen, over bekende of behandelde onderwerpen uit de ruimere omgeving:
 - Eigen mening vergelijken met die van anderen, onderscheid maken tussen mening en feit, een eigen mening naar voor brengen, kritisch reageren, passende argumenten naar voor brengen ...
 - Zelf gespreksbeurten verdelen, een gesprek inleiden en afronden, oplossingen zoeken als een gesprek vastloopt, de inbreng van alle gesprekspartners respecteren ...
 - Het gesprek samenvatten in eigen woorden

RKgk1

Zich aangesproken weten om goed te doen. Gewetensvol in het leven staan en zich hierbij mogelijk laten inspireren door mensen die God ontdekken in de kwetsbare ander

- Derde cyclus: verantwoordelijkheid, engagement > Verschillende vormen van engagement in hun eigen leefwereld en in de grote wereld verkennen

De opleiding tot bemiddelaar⁷

⁷ Vermesen, E., Guido, M. *Bemiddeling - een bouwsteen in de geweldpreventie*. Genk: CMGJ vzw

Spelletjes: groepodynamiek versterken

De leerlingen van de derde graad zullen elkaar wel al goed kennen. De spelletjes hebben hier een groter doel dan elkaars naam leren onthouden. Ze worden ingezet om de groep te leren samenwerken, een hechte band te creëren, de anderen op een andere manier te leren kennen en van elkaar te weten te komen waarom ze hieraan meedoen. Niet alle spelletjes moeten tijdens de eerste sessie gedaan worden, je kan ze gerust ook gebruiken als tussendoortje in een latere fase van de opleiding.

Waarom zijn we hier?

- Kort toelichten waarom je ervoor gekozen hebt om hier vandaag te zijn.
- Leerkracht kan ook toelichten waarom hij/zij hier is.

Spelletjes

Eigenschappen die tekenend zijn voor jou

- ⇒ 1 karaktereigenschap, 1 talent, 1 uiterlijk kenmerk.
- ⇒ Leerlingen beschrijven zichzelf in 3 woorden.
- ⇒ Bijvoorbeeld: leergierig, tekenen, sproetjes.
- ⇒ Indien leerlingen moeilijkheden hebben met het vinden van een passende eigenschap kan je de lijst met eigenschappen aanreiken. **(Bijlage 5)**

Ordenen zonder praten op 1 lijn

- ⇒ Van groot naar klein
- ⇒ Op leeftijd

Complimentjes geven en krijgen

- ⇒ Alle namen van de bemiddelaars gaan in een doosje.
- ⇒ Iedereen trekt er blind een naam uit.
- ⇒ Iedereen bedenkt een fijn compliment voor degene die getrokken is.
- ⇒ De complimentjes worden uitgedeeld.

Vragenrondje

- ⇒ De leerlingen staan in 2 kringen met het gezicht naar elkaar.
- ⇒ Elke leerling krijgt een kaartje met daarop een vraag. **(Bijlage 6)**
- ⇒ De leerlingen bespreken hun vraag telkens met de persoon tegenover hen.
- ⇒ Op het signaal van de leerkracht schuift de buitenkring door.
- ⇒ De vragen kunnen na verloop van tijd gewisseld worden.

Brainstorm: wat is een conflict?

Alvorens echt te starten in de cursus peer mediation voor de leerlingen houden we eerst nog een oriënterend gesprek omtrent conflicten. We polsen naar de kennis die leerlingen al hebben over wat conflicten precies zijn en komen tot een gemeenschappelijke definitie.

- De leerkracht schrijft in het groot op bord: “Wat is een conflict?”
- Wij gaan binnenkort als bemiddelaars conflicten oplossen, maar wat is een conflict precies?
- Leerlingen noemen woorden die ze associëren met het begrip en de leerkracht noteert ze aan bord. We komen aan de hand van de genoemde woorden tot een definitie.
- Klagesprek over conflicten die de leerlingen al hadden.

Bijvoorbeeld: Een conflict ontstaat wanneer je verschilt van mening. Het kan gaan over veel verschillende dingen: roddelen, niet nakomen van afspraken tijdens een spel, ruzie bij het spelen, misverstanden, uit de hand gelopen grappen, afpakken van spullen, vooroordelen, plagerijen, uitsluiten en nog veel meer.

- Leerkracht stelt de bijkomende vraag: Willen wij als bemiddelaars de conflicten helemaal uit de wereld helpen?
 - ⇒ Leerlingen geven hun mening.
 - ⇒ Uiteindelijk komen tot: Nee, dat kunnen we ook helemaal niet. Conflicten zijn normaal en horen bij het leven. Het is dus niet de bedoeling dat je conflicten uit de wereld gaat helpen. Je leert er heel veel van bij. Als je een conflict oplost en iedereen is tevreden met het resultaat wint iedereen erbij: je krijgt meer zelfvertrouwen in je mogelijkheden om zelf conflicten op te lossen, soms krijg je er zelfs een nieuwe vriend of vriendin bij.

Conflict-o-meter

- ⇒ Leerkracht plaatst 2 kaartjes aan de uitersten van het lokaal: “akkoord” en “helemaal niet akkoord”
- ⇒ De leerkracht leest een aantal stellingen voor. Leerlingen plaatsen zich per stelling op de meest passende plaats op de lijn tussen de twee kaartjes.
- ⇒ Een lijst met stellingen kan je terugvinden in **bijlage 7**.

Start in de leerlingencursus

Als eerste vind je een contract in de leerlingencursus. Het duidt nog eens op de verantwoordelijkheid die de leerlingen hebben tijdens de opleiding. Het maakt nog eens duidelijk dat de opleiding geen spel is. De leerlingen lezen het contract door en als ze akkoord zijn ondertekenen ze het. Ze kunnen eventueel uit de cursus gehaald worden. Ze kunnen dan worden opgehangen in de klas.

Contract

Beste toekomstige bemiddelaar,

Jij zal binnenkort een grote verantwoordelijkheid dragen. Je zal aan de slag gaan als bemiddelaar. Wat is een bemiddelaar? Wel, een bemiddelaar is iemand die anderen helpt om ruzies en conflicten op te lossen. Een bemiddelaar geeft niet zomaar alle oplossingen aan de ruziemakers, ze helpen hen wel na te denken over wat er gebeurd is en welke oplossingen er mogelijk zijn.

Je kan dat natuurlijk niet zomaar op een, twee, drie. Samen met een aantal andere toekomstige bemiddelaars zal je een opleiding volgen. Je zal heel veel dingen bijleren over hoe je goed naar iemand kan luisteren, hoe je kan tonen dat je ruziemakers begrijpt, hoe je samen kan nadenken over oplossingen en nog veel meer!

Van jou worden natuurlijk ook een aantal dingen verwacht. Door het zetten van je handtekening onder dit contract beloof je dat:

- Je tijd vrij zal maken voor de opleiding.
- Je steeds je best zal doen tijdens de opleiding.
- Je serieus zal meewerken, want je begrijpt dat dit iets belangrijk is.

Naam van de toekomstige bemiddelaar:

handtekening toekomstige bemiddelaar:

handtekening leerkracht:

handtekening directeur:

handtekening ouder(s):

Koort herhalen...

Op pagina 3 en 4 van de leerlingencursus vind je volgende puntjes:

- ⇒ Waarom zijn bemiddelaars belangrijk?
- ⇒ Wat is een conflict?
- ⇒ Waarom ontstaan conflicten?

Lees ze samen als korte herhaling van de inleidende oefeningen. Eventueel kan je de essentie door de leerlingen laten aanduiden.

Waarom zijn bemiddelaars belangrijk?

Bemiddelaars zullen in de toekomst heel belangrijk worden bij ons op school. Je zal als bemiddelaar worden ingezet om andere kinderen te helpen bij het oplossen van hun conflicten. Voor je dat kan, moet je natuurlijk een aantal dingen weten en leren. Wij zullen jou klaarstomen tot betrouwbare bemiddelaar. Veel succes!

Wat is een conflict?

Ten eerste is het belangrijk om te weten wat een conflict precies is, aangezien je anderen zal helpen om ze op te lossen.

Een conflict ontstaat wanneer je verschilt van mening. Het kan gaan over veel verschillende dingen: roddelen, niet nakomen van afspraken tijdens een spel, ruzie bij het spelen, misverstanden, uit de hand gelopen grappen, afpakken van spullen, vooroordelen, plagerijen, uitsluiten en nog veel meer.

Conflicten zijn normaal en horen bij het leven. Als bemiddelaar is het dus niet de bedoeling dat je conflicten uit de wereld gaat helpen, integendeel, Je leert er heel veel van bij. Als je een conflict oplost en iedereen is tevreden met het resultaat wint iedereen erbij: je krijgt meer zelfvertrouwen in je mogelijkheden om zelf conflicten op te lossen, soms krijg je er zelfs een nieuwe vriend of vriendin bij.

Waarom ontstaan conflicten?

Het is soms moeilijk te begrijpen waarom een andere persoon iets anders wil of denkt dan jijzelf. Zo kunnen er discussies ontstaan. Het is dan belangrijk dat je niet vergeet dat je niet echt een probleem hebt met de persoon zelf, maar wel met jullie situatie. Je kan niet steeds dezelfde mening hebben, dus moet je samen een manier vinden om met het meningsverschil om te gaan.

Als bemiddelaar zal je soms omgaan met personen die eigenlijk al vergeten zijn waarover het conflict precies ging omdat ze nu gewoon een probleem hebben met elkaar. Het is dan belangrijk dat je hen goed laat nadenken over hoe het conflict gestart is. Je moet dan zorgen dat je de 2 partijen goed begrijpt. Je moet nooit zeggen wie volgens jou gelijk heeft. Je moet wel te weten komen hoe de 2 partijen zich voelen, daarom moet je heel goed luisteren naar de beide partijen.

Het ijsbergmodel van Sigmund Freud

Leerlingen vinden het ijsbergmodel terug in de leerlingencursus:

De ijsberg

Je kan een conflict goed vergelijken met een ijsberg. Bij een ijsberg ligt het grootste deel onder water verborgen, bij een conflict is dat net hetzelfde.

Aan de oppervlakte van het conflict zie je enkel hoe iemand zich gedraagt of wat iemand zegt. Vaak zijn bij een conflict de gevoelens, angsten, interesses, wensen en noden die niet meteen zichtbaar zijn veel belangrijker. Ze zitten als het ware onder het wateroppervlak en zijn heel moeilijk aan de oppervlakte te krijgen. Daarom moet je als bemiddelaar soms duiken door de juiste vragen te stellen en een gevoel van vertrouwen en begrip te geven. Zo kom je veel meer te weten.

Lees eerst het stukje tekst samen met de leerlingen. Deel de foto's en de bijhorende kaartjes uit. (Bijlage 8)

Elke leerling krijgt 1 kaartje of 1 foto. De leerlingen proberen in juiste groepjes te staan. (Per 4)

Kaartjes

- ⇒ Foto's waarop gedrag duidelijk af te lezen is.
- ⇒ Groene kaartjes: Wat is het gedrag van de persoon op de foto?
- ⇒ Gele kaartjes: Hoe voelt die persoon zich?
- ⇒ Blauwe kaartjes: Waaraan heeft die persoon nood om zich beter te voelen?

Bespreek de oefening goed na. Leg de nadruk op het feit dat de noden sterk kunnen verschillen van persoon tot persoon. Sommige mensen die verdrietig zijn, hebben nood aan een babbel terwijl anderen liever even alleen zijn.

De talenten van een bemiddelaar

Houd met de kinderen een brainstorm rond wat ze allemaal goed moeten kunnen in hun taak als bemiddelaars. Doe dat door een spinnenwebschema te maken aan bord.

Na de brainstorm overloop je met de leerlingen het werkblaadje op p.5 in hun leerlingencursus. De leerlingen kleuren de vakjes voor de juiste uitspraken groen. Ze mogen overleggen per 2.

Bespreek daarna de uitspraken en of die al dan niet nodig zijn om bemiddelaar te worden. Lees ook het wist-je-datje onderaan op de pagina. Pols naar eventuele ervaringen van de leerlingen zelf of geef een voorbeeld uit jouw leven.

Welke talenten moet een bemiddelaar hebben?

Bespreek volgende uitspraken tijdens het stellingenspel. Vink aan over welke talenten een bemiddelaar allemaal moet beschikken.

☐	Bemiddelaars moeten zich op de achtergrond kunnen houden.
☐	Bemiddelaars moeten goede punten halen in de klas.
☐	Bemiddelaars moeten zeer veel praten.
☒	Bemiddelaars moeten zich goed kunnen inleven in hoe iemand anders zich voelt.
☐	Bemiddelaars moeten vele mogelijke oplossingen voorstellen.
☐	Bemiddelaars moeten graag gezien zijn door de leerkracht.
☐	Bemiddelaars moeten fysiek heel sterk zijn.
☒	Bemiddelaars moeten betrouwbaar omgaan met wat er wordt gezegd.
☒	Bemiddelaars moeten de personen die ruzie hebben serieus nemen.
☐	Bemiddelaars moeten de leerkracht informeren over het conflict en de oplossing.
☒	Bemiddelaars moeten tussenbeide komen als er gescholden wordt.
☐	Bemiddelaars moeten de politie verwittigen als er geen oplossing wordt gevonden.
☐	Bemiddelaars moeten nagaan wie begonnen is.
☒	Bemiddelaars moeten oplettend luisteren.
☐	Bemiddelaars mogen zelf nooit conflicten hebben.
☒	Bemiddelaars moeten neutraal blijven.

Hoe langer een conflict duurt, hoe moeilijker het wordt om een goede oplossing te vinden waar iedereen tevreden mee is.

Het is dus beter om een conflict zo snel mogelijk uit te praten.

De conflictbrug

Bovenstaande voorstelling noemen we **de conflictbrug**. Het model is opgebouwd uit de 5 stappen die de bemiddelaars doorlopen met de kemphanen. Het kan gebruikt worden als geheugensteuntje bij een bemiddeling. Verder geeft het ook goed de relatie weer tussen de twee partijen tijdens de verschillende fases van het gesprek.

Bij de eerste stap staan de partijen nog ver uit elkaar en hebben een heel donkere kleur, naarmate de bemiddeling verder gaat, komen de twee partijen steeds dichterbij elkaar en worden de kleuren lichter. De laatste stap verbindt de beide zijden, zo ontstaat de brug.

Een grotere versie van de brug om te tonen aan de leerlingen vind je in **bijlage 9**.

Je stelt de conflictbrug voor aan de leerlingen en overloopt kort de stappen. Vervolgens vertel je de kinderen deze conflictsituatie:

“Sam en Zoë zijn twee kinderen uit het 3^e leerjaar. Sam heeft een melkdoosje en knijpt er eens hard op. Zoë krijgt de melk over zich heen en geeft Sam een harde duw.”

Je stelt volgende richtvragen:

- ⇒ Kan de conflictbrug helpen om elkaar beter te begrijpen? Waarom (niet)?
- ⇒ Wat moet je als bemiddelaar allemaal kunnen?

Een bemiddelingsgesprek: vijf stappen

Op p.6 in de leerlingencursus vind je een overzicht van de vijf fasen van een bemiddelingsgesprek. Lees de stappen samen met de kinderen. Zijn er moeilijkheden of onduidelijkheden, licht ze verder toe. Vertel de leerlingen dat er per stap oefeningen gedaan zullen worden om alles onder de knie te krijgen. Zeg ook dat ze de 5 stappen niet perfect uit hun hoofd moeten kennen. Op de plaats waar de bemiddelingsgesprekken zullen doorgaan, zijn de stappen visueel gemaakt. Leg ook de link met de conflictbrug.

Een bemiddelingsgesprek: vijf stappen

Een bemiddelingsgesprek heeft vijf stappen. Hier krijg je een overzicht van de vijf stappen. We zullen per stap nog heel veel bijleren.

1. Het gesprek inleiden (Conflictbrug: we spreken de gespreksregels af)
 - De conflictpartijen groeten en jezelf voorstellen.
 - Je rol toelichten: vertrouwen, onpartijdig en hulp bieden bij het zoeken naar een oplossing
 - Verloop van het gesprek toelichten
 - Gespreksregels toelichten: niet schelden, niet vechten, elkaar laten uitpraten
2. De verschillende standpunten verduidelijken: hoe ziet elke partij het probleem vanuit zijn of haar standpunt? (Conflictbrug: ik vertel mijn verhaal)
 - Wie begint er?
 - Ieder mag om beurt zijn of haar standpunt toelichten.
 - Herhalen, samenvatten en bijkomende vragen stellen.
 - Toezien dat de gespreksregels nageleefd worden.
 - Overeenkomsten en tegenstellingen duidelijk maken.
3. Conflictverduidelijking: persoonlijke betekenis van het conflict begrijpen. (Conflictbrug: ik probeer de andere te begrijpen)
 - Ik-boodschappen stimuleren.
 - Zich concentreren op gevoelens, noden en interesses.
 - De gevoelens van dat moment duidelijk maken.
 - Communicatie tussen de twee partijen beter maken.
4. Samen zoeken naar oplossingen: wie stelt iets voor? (Conflictbrug: we zoeken samen een oplossing)
 - Mogelijke oplossingen verzamelen en opschrijven.
 - Voorstellen voorlezen.
 - Checklist voor de voorstellen: is het voorstel realistisch, eerlijk en efficiënt?
5. Overeenkomst en afsluiting. (Conflictbrug: we komen weer overeen)
 - Samen komen tot een oplossing die goed is voor beide partijen.
 - De overeenkomst op papier zetten: contract.
 - Beide partijen ondertekenen de overeenkomst.
 - Elkaar bedanken voor de samenwerking en afscheid nemen.

Stap 1: het gesprek inleiden

De leerlingen krijgen op p.7 in de leerlingencursus een meer uitgebreid overzicht van wat stap 1 inhoudt. Laat hen het stuk tekst lezen. Zijn er moeilijkheden of onduidelijkheden, licht ze verder toe.

Stap 1: het gesprek inleiden

1. De conflictpartijen groeten en jezelf voorstellen:

Je begroet de twee partijen. Iedereen zegt zijn of haar naam.

2. Je rol toelichten:

Een van de bemiddelaars vertelt kort wat de rol is van een bemiddelaar.

- ⇒ Bijvoorbeeld: “Wij sturen het gesprek en zorgen ervoor dat jullie vriendelijk blijven tegen elkaar. Jullie zijn verantwoordelijk voor de oplossing van jullie probleem, maar wij gaan jullie ondersteunen.”

3. Vertrouwen garanderen:

Een van de bemiddelaars vertelt dat ze te vertrouwen zijn en dat ze geen partij zullen trekken voor iemand.

- ⇒ Bijvoorbeeld: “Alles dat je hier gaat vertellen blijft tussen ons. We gaan er met niemand over praten. We verwachten dat ook van jullie. We zullen ook niet zeggen wie gelijk heeft volgens ons, het belangrijkste is dat jullie probleem wordt opgelost.”

4. Verloop van het gesprek toelichten

De bemiddelaars vertellen kort hoe het gesprek zal verlopen. (Zie wandplaten)

- ⇒ Eigen standpunten toelichten.
- ⇒ Begrijpen wat het conflict voor iemand persoonlijk betekent.
- ⇒ Samen naar een oplossing zoeken.
- ⇒ Contract opstellen en afscheid nemen.

5. Gespreksregels toelichten en akkoord gaan

De bemiddelaars maken duidelijk wat de regels voor het gesprek zijn.

- ⇒ Bijvoorbeeld: “Je mag de andere niet onderbreken, jullie praten elk om beurt. Je mag ook niemand uitschelden, we moeten respect hebben voor elkaar. Als je toch iemand zou uitschelden, kunnen we het gesprek meteen stilleggen.

De bemiddelaars vragen of de twee partijen akkoord gaan met onderstaande afspraken, pas dan kan het gesprek verder gaan.

- ⇒ Er is telkens maar 1 persoon aan het woord.
- ⇒ Niemand kwetst de andere en het gesprek blijft binnen dit groepje.

Vertel de kinderen dat ze de eerste stap zullen uitschrijven in hun eigen woorden. Straks zullen ze per 2 voor de klas komen en elk om beurt hun geschreven stukje vertellen aan elkaar. De kinderen krijgen een korte voorbereidingstijd.

En nu jii...

1. De conflictpartijen groeten en jezelf voorstellen:

2. Je rol toelichten:

3. Vertrouwen garanderen:

4. Verloop van het gesprek toelichten:

5. Gespreksregels toelichten en akkoord gaan:

Tussendoortje: hoe kan ik kalmeren?

Leerkracht schrijft aan bord: "Hoe kan ik mezelf tot rust brengen als ik uitgedaagd word, zodat ik niet gewelddadig word?"

- Leerlingen schrijven al hun ideeën op.
- Na een tijdje worden alle ideetjes aan bord geschreven.
- De leerkracht legt de opdracht uit:
 - Straks gaan jullie per 2 werken, leerling A en leerling B. A moet B provoceren door te beledigen, uit te jouwen of uit te schelden. Jullie mogen elkaar niet aanraken. B denkt na en kiest een manier om rustig te blijven.
 - A provoceert B en B probeert de methode uit. A provoceert zolang B vraagt om te stoppen.
 - Vervolgens worden de rollen omgedraaid.
 - Elke leerling moet een aantal methodes uitproberen.
- Evaluatie: welke methode heb je uitgeprobeerd en hoe was het resultaat? Heb je aan een andere manier gedacht om rustig te blijven?
- Leerkracht bezorgt de leerlingen tegen de volgende les een kopie van alle ideeën om rustig te blijven.

Stap 2: De verschillende standpunten verduidelijken

Grijp eerst even terug naar p.6 in de leerlingencursus: “Een bemiddelingsgesprek: vijf stappen.” Herhaal daar samen met de leerlingen nogmaals wat stap 1 allemaal inhoudt. We gaan nu over naar stap 2. We zullen elk puntje verder uitdiepen en oefenen om alles goed onder de knie te krijgen.

2. De verschillende standpunten verduidelijken: hoe ziet elke partij het probleem vanuit zijn of haar standpunt?
 - Wie begint er?
 - Ieder mag om beurt zijn of haar standpunt toelichten.
 - Herhalen, samenvatten en bijkomende vragen stellen.
 - Toezien dat de gespreksregels nageleefd worden.
 - Overeenkomsten en tegenstellingen duidelijk maken.

Oefening: duidelijk zijn om misverstanden te voorkomen (marsmannetje)

- ⇒ De leerkracht verkleedt zich als marsmannetje
- ⇒ Er wordt aan de leerlingen verteld dat het marsmannetje al een tijdje via de Marsradio naar radioprogramma's van de aarde kan luisteren. Het marsmannetje verstaat dus onze taal. Wat het marsmannetje niet begrijpt, zijn bepaalde gewoontes van mensen.
- ⇒ Het marsmannetje heeft honger en wil een broodje kaas eten. Hij heeft een broodje, boter, kaas, een mes, een lepel en een vork. Hij neemt contact op met de mensen van de aarde omdat hij niet weet hoe alles werkt.
- ⇒ Het is de taak van de leerlingen om aan het marsmannetje uit te leggen wat het marsmannetje allemaal moet doen, zodat hij zijn broodje kaas kan eten.
- ⇒ Het marsmannetje begrijpt de instructies niet goed. Als een leerling zegt: “Neem het mes in de hand”, dan neemt hij het lemmet vast. Als ze dan zeggen: “Nee, niet die kant”, kan hij het in de andere hand vastnemen. Als ze zeggen: “Snijdt het broodje in twee”, dan kan hij het brood van boven naar onder snijden i.p.v. van links naar rechts.

Besprek vervolgens de oefening met het marsmannetje grondig na.

- ⇒ Wat waren de indrukken van de leerlingen?
- ⇒ Waarop moeten ze letten?

Besluit: Communicatie in één richting leidt tot misverstanden en onduidelijkheden. Bij een bemiddeling moeten daarom dergelijke misverstanden vermeden worden. Het is voor de bemiddelaar belangrijk dat hij helpt om duidelijkheid te brengen door controlevragen te stellen en te herhalen.

Neem er nu p.9 in de leerlingencursus bij. Hier vindt u alle puntjes van stap 2 met bijhorende uitleg. Lees ze met de kinderen. Zijn er moeilijkheden of onduidelijkheden, licht ze verder toe.

Stap 2: De verschillende standpunten verduidelijken: hoe ziet elke partij het probleem vanuit zijn of haar standpunt?

1. Wie begint er?

De bemiddelaars vragen aan de conflictpartijen wie het eerst zijn of haar standpunt wil verduidelijken. In de meeste gevallen kunnen de conflictpartijen over zoiets al snel overeenkomen. Soms is het goed om de persoon die niet op het idee kwam om te bemiddelen te laten beginnen. Als het een probleem is, dan wordt geloot wie mag beginnen. (Bijvoorbeeld kop of munt)

Ieder mag om beurt zijn of haar standpunt toelichten.

De conflictpartijen vertellen elk om beurt hoe ze tegenover het probleem staan. De bemiddelaar zorgt voor de nodige ondersteuning door volgende regels toe te passen:

⇒ Herhalen, samenvatten en bijkomende vragen stellen.

De bemiddelaars herhalen de belangrijkste punten en vatten samen wat er verteld wordt. Ze vragen of hun samenvatting correct is: "Vanuit jouw standpunt vond je dus ... is dat zo?"

⇒ Toezien dat de gespreksregels nageleefd worden.

Wanneer een conflictpartij de regels niet respecteert mag je hem of haar gerust op een vriendelijke manier terecht wijzen. "Kan je nog even wachten tot het jouw beurt is?" of "Gebruik alsjeblieft geen scheldwoorden, als jullie elkaar blijven uitschelden kunnen we niet verder doen. Dan stoppen we en gaan we pas door als jullie rustig zijn."

- Als conflictpartijen erg opgejaagd en boos zijn, kan je vermijden dat er gescholden wordt door hen met hun rug naar elkaar te zetten. Dan moeten ze elkaar niet rechtstreeks aankijken. Als ze weer rustig zijn, draaien ze meestal vanzelf weer naar elkaar.

⇒ Overeenkomsten en tegenstellingen duidelijk maken.

De belangen en gevoelens van de conflictpartners samenvatten zodat overeenkomsten en verschillen duidelijk worden:

- "Ik heb begrepen dat jullie allebei ... "
- "Jullie verschillen van mening over ... "
- "Het is voor jullie beiden belangrijk dat ... "

Oefening: samenvatten

- ⇒ Leerkracht legt uit: “Bij bemiddeling is het belangrijk dat de ruziënde personen het gevoel hebben dat ze juist begrepen worden. De bemiddelaars kunnen daartoe bijdragen door te herhalen wat er is gezegd. Zo controleren ze ook of ze alles juist begrepen hebben.”
- ⇒ De leerlingen zullen straks per twee werken. Ze vertellen elk om beurt een verhaal, de andere zal dat dan in eigen woorden samenvatten.
- ⇒ Mogelijke onderwerpen:
 - Vertel over je ouders.
 - Vertel over je verjaardagsfeest.
 - Vertel over je hobby.
 - Vertel over een conflict dat je zelf hebt meegemaakt.
- ⇒ Geef een klassikaal voorbeeld. Een leerling vertelt een verhaal, de leerkracht zal samenvatten.
- ⇒ Belangrijk dat ze af en toe afwisselen.

Bespreek de oefening rond samenvatten nog even in de grote groep.

- ⇒ Wat was moeilijk en wat was makkelijk?

Actief luisteren

Vraag een eerste leerling om een verhaal te vertellen uit voorgaande oefening. Zorg dat je actief luistert: kijk de leerling aan, richt je lichaam naar de leerling, stel jezelf open en geïnteresseerd op. Knik af en toe om aan te geven dat je hem of haar goed begrepen hebt.

Vraag een tweede leerling om een verhaal te vertellen uit voorgaande oefening. Stel je dit keer passief op: kijk de leerling niet aan, richt je lichaam weg van de leerling, pruts met een balpen terwijl de leerling zijn verhaal doet.

Vraag de eerste leerling of het aangenaam was om het verhaal zo te vertellen. Doe hetzelfde voor de tweede leerling. Welke verschillen merken ze op? Hoe zal je als bemiddelaar te werk gaan? Waar moet je op letten?

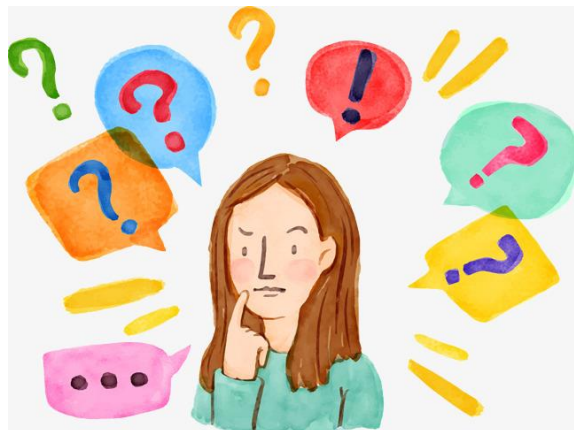

Oefening: open en gesloten vragen onderscheiden

- ⇒ Vertel: “Er zijn vragen die uitnodigen tot verder vertellen en er zijn vragen die een gesprek bemoeilijken. Bij een bemiddeling is het belangrijk dat de conflictpartijen hun standpunt kunnen uitleggen, daarom is het belangrijk dat je hen vragen stelt die ze uitgebreid kunnen beantwoorden. Er zijn twee soorten vragen: open vragen en gesloten vragen.
 - Gesloten vragen zijn vragen waar je kan op antwoorden met ja, nee of een korte zin: “Duurt school vandaag tot 16u?” of “Hoe graag wil je naar de zee, Marie?”
 - Open vragen nodigen uit om meer te vertellen: “Vertel eens, Jens, welke gerechten eet je graag?” of “Wat vind je leuk aan deze opleiding, Koen?”

- ⇒ Stel onderstaande vragen aan iemand uit de groep. Daarna zegt de groep of er open of gesloten vragen gesteld werden.

- Wie luistert er graag naar Ghost Rockers?	GESLOTEN
- Waarom wil je bemiddelaar worden?	OPEN
- Vertel eens over het werk van je papa?	OPEN
- Ben je bang?	GESLOTEN
- Hoe is het conflict begonnen?	OPEN

Lees en bespreek het wist-je-datje in de leerlingencursus op p.10.

Er bestaan verschillende soorten grove spreektaal:

- *Vernederende taal:* “die daar.”
- *Kwetsend taalgebruik:* “Jij bent toch wel een stommeeling.”
- *Cynisch taalgebruik:* “waaaaaw, da’s tof joh!”
- *Uitdagend taalgebruik:* “Ga maar wenen nu!”

Je kan hier als bemiddelaar op 2 manieren reageren. Ofwel draai je de conflictpersonen met de rug naar elkaar, ofwel herinner je hen aan de gespreksregels.

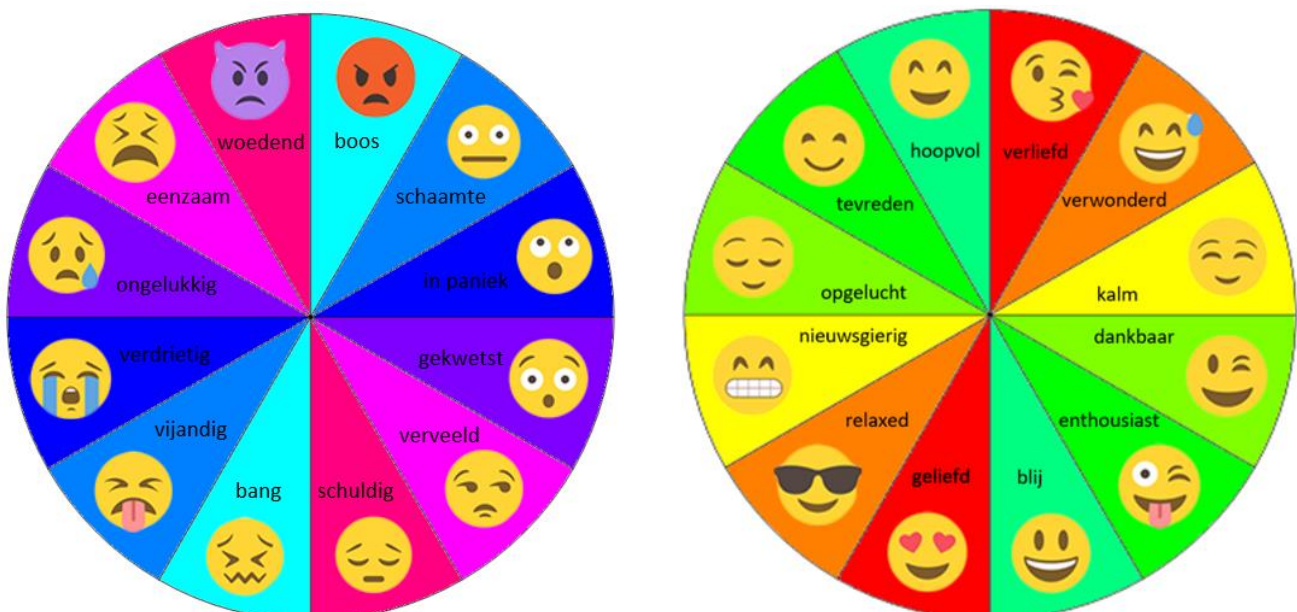
Stap 3: Conflictverduidelijking: persoonlijke betekenis van het conflict begrijpen

Naast de reeds aangeleerde gesprekstechnieken oefenen de leerlingen nu ook op het ingaan van de gevoelens van de conflictpartijen. Vooral jonge leerlingen vinden het moeilijk om gevoelens van anderen waar te nemen en eigen gevoelens uit te drukken. In conflicten spelen gevoelens een centrale rol. Het is pas als beide partijen zich begrepen voelen, dat ze bereid zijn om zich open te stellen voor het standpunt en de interesses van de andere partij.

Grijp eerst even terug naar p.6 in de leerlingencursus: “Een bemiddelingsgesprek: vijf stappen.” Herhaal daar samen met de leerlingen nogmaals wat stap 1 en 2 allemaal inhouden. We gaan nu over naar stap 3. We zullen elke puntje verder uitdiepen en oefeningen doen om alles goed onder de knie te krijgen.

3. Conflictverduidelijking: persoonlijke betekenis van het conflict begrijpen.
 - o Ik-boodschappen stimuleren.
 - o Zich concentreren op gevoelens, noden en interesses.
 - o De gevoelens van dat moment duidelijk maken.
 - o Communicatie tussen de twee partijen beter maken.

Omdat jonge leerlingen vaak last hebben met het uitdrukken van gevoelens zal aan de conflictoplossingsmuur een gevoelsmeter voorzien worden. Zo kunnen de leerlingen bekijken welke gevoelens het meest toepasbaar zijn op zichzelf. (Bijlage 10)

Oefening: zich in de andere verplaatsen en gevoelens uitdrukken (spiegelen)

- ⇒ Brainstorm met de bemiddelaars aan bord over de zin: “Wat gaat er in iemand om die naar de bemiddelaars komt?”
- ⇒ Vertel dat het er bij deze oefening, spiegelen, om gaat dat je met eigen woorden herhaalt wat voor de conflictpartijen belangrijk is. Zoals een spiegel het licht reflecteert, zo moeten de bemiddelaars reflecteren wat ze van de personen begrepen hebben. Bij het spiegelen gaat het vooral om de gevoelens van de conflictpartijen.
- ⇒ Noteer onderstaande zinnnetjes aan bord als houvast voor de bemiddelaars:

- “Als ik jou goed begrepen heb, gaat het bij jou erom dat ...? Klopt dat?”
- “Kan het zijn dat jij ...?”
- “Ik heb de indruk dat jij verdrietig bent, omdat ...? Klopt dat?”
- “Op dit moment lijkt je me heel boos, omdat ...? Klopt dat?”

- ⇒ De leerlingen gaan per 2 zitten. Persoon A beschrijft een klein probleem. Persoon B geeft in eigen woorden weer wat A gezegd heeft. Deze keer is het belangrijk de gevoelens van de andere te ontdekken. Daarvoor kan B de zinnnetjes aan bord gebruiken.
- ⇒ Op het einde vraagt B of hij de gevoelens van A goed begrepen heeft. Indien dit niet het geval is, vertelt persoon A nogmaals het verhaal en B spiegelt verder. Wanneer A zich begrepen voelt, kan A verder spreken.
- ⇒ Daarna rollen omdraaien.

Bespreek vervolgens de oefening rond spiegelen goed na.

- ⇒ Wat was er moeilijk in de oefening voor de luisteraar?
- ⇒ Wat is er goed gedaan?

De oefening op p.11 in de leerlingencursus gaat verder in op de 'ik-boodschap'. Dit is gelinkt aan het model van verbindend communiceren en de daar bijhorende giraffentaal van Marshall Rosenberg.

Een ik-boodschap formuleren gaat als volgt:

Als ik zie/ hoor dat ... Vertel wat je **MERKT**.

Voel ik me ... Vertel je **GEVOEL**.

Omdat ik dan ... Vertel de **GEVOLGEN** van de andere zijn gedrag op jezelf.

⇒ Bijvoorbeeld:

Wanneer ik merk dat jij ineens de spelregels van ons spel gaat aanpassen;

Voel ik mij verward en onzeker;

Omdat ik dan niet weet wat ik moet doen om nog te kunnen winnen.

Daarna kunnen de leerlingen zelf aan de slag per 2 in de leerlingencursus.

Ik-boodschappen formuleren

Een ik-boodschap bevat de volgende informatie:

Als ik zie/ hoor dat ... Vertel wat je **MERKT**.

Voel ik me ... Vertel je **GEVOEL**.

Omdat ik dan ... Vertel de **GEVOLGEN** van de andere zijn gedrag op jezelf.

Formuleer ik-boodschappen bij de volgende conflictsituaties

1. Iemand leent jouw fiets en brengt hem met een lekke band terug.

Als ik zie/ hoor dat: _____

Voel ik mij: _____

Omdat ik dan: _____

2. Jij vertrouwt iemand een geheim toe en jij hoort dat hij/zij het doorverteld heeft.

Als ik zie/ hoor dat: _____

Voel ik mij: _____

Omdat ik dan: _____

3. Jouw vriend/ vriendin heeft beloofd jou bij de volgende wiskundetaak te helpen. Plots belt hij/zij op het laatste ogenblik af.

Als ik zie/ hoor dat: _____

Voel ik mij: _____

Omdat ik dan: _____

Neem er nu p.12 in de leerlingencursus bij. Hier vindt u alle puntjes van stap 3 met bijhorende uitleg. Lees ze met de kinderen. Zijn er moeilijkheden of onduidelijkheden, licht ze verder toe.

Stap 3: *Conflictverduidelijking: persoonlijke betekenis van het conflict begrijpen*

1. Zich concentreren op gevoelens, noden en interesses.

De bemiddelaars proberen te zorgen dat de conflictpartijen zich concentreren op hun gevoelens en interesses. Daarvoor gebruiken ze vragen zoals:

- ⇒ “Wat dacht je/ wat voelde je, toen je ...?”
- ⇒ “Wat is er belangrijk voor jou?”
- ⇒ “Wat zou je willen bereiken?”

2. Ik-boodschappen stimuleren.

De conflictpartijen kunnen hun eigen aandeel in het conflict beter bespreken wanneer ze over zichzelf spreken, in de plaats van anderen te verwijten:

- ⇒ “Kan je vertellen wat jij gedaan hebt in dit conflict?”
- ⇒ “Als het alleen van jou afhing, wat zou jij dan doen?”

3. De gevoelens van dat moment duidelijk maken.

Soms stopt het gesprek omdat beide conflictpartijen uitgepraat zijn. Dan kan het soms helpen dat de bemiddelaars naar de gevoelens of de stemming van de conflictpartijen op dat ogenblik vragen:

- ⇒ “We komen misschien een stukje verder wanneer je ons kan vertellen hoe jullie zich nu voelen?”

4. Communicatie tussen de twee partijen beter maken.

Wanneer de conflictpartijen elkaar benaderen zonder agressie en meer over zichzelf praten, kunnen de bemiddelaars het gesprek tussen de twee partijen weer beter maken:

- ⇒ “Vertel het nu eens aan elkaar.”
- ⇒ “Hoe reageer je hier op? Zeg eens aan elkaar wat je daarvan vindt!”
- ⇒ “Zeg eens aan elkaar wat jullie van elkaar begrepen hebben!”

Oefening: rollenspel bemiddeling

- ⇒ Na het aanleren van stap 3 kan een bemiddeling gesimuleerd worden. Twee leerlingen treden in de rol van de conflictpartijen. Twee andere leerlingen zijn bemiddelaar.
- ⇒ Conflictpartijen bedenken een conflictsituatie voor het rollenspel, vaak zullen ze grijpen naar conflictsituaties die ze zelf meemaakten op school. De bemiddelaars doorlopen stap 1, 2 en 3.
- ⇒ Bespreek goed na. Wat ging al goed? Wat kan nog beter?

Stap 4: Samen zoeken naar oplossingen

Grijp nog even terug naar p.6 in de leerlingencursus: “Een bemiddelingsgesprek: vijf stappen.” Herhaal daar samen met de leerlingen nogmaals wat stap 1, 2 en 3 allemaal inhouden. We gaan nu over naar stap 4. We zullen elk puntje verder uitdiepen en oefenen om alles goed onder de knie te krijgen.

Tijdens stap 4 van een bemiddelingsgesprek zullen de bemiddelaars ondersteunen bij het zoeken naar oplossingsideeën aan de hand van brainstorming. De verzamelde oplossingsideeën moeten vervolgens met de “checklist voor goede oplossingen” gecontroleerd worden.

4. Samen zoeken naar oplossingen: wie stelt iets voor?
 - o Mogelijke oplossingen verzamelen en opschrijven.
 - o Voorstellen voorlezen.
 - o Checklist voor de voorstellen: is het voorstel realistisch, eerlijk en efficiënt?

Vertel de bemiddelaars het volgende: De stap waarin een oplossing gevonden kan worden, kan pas gestart worden wanneer de conflictpartijen elkaar zonder agressie in de ogen kunnen kijken en bereid zijn om rustig met elkaar te praten. De tijd is dan rijp om gezamenlijk naar oplossingsmogelijkheden te zoeken. Het kan erg handig zijn wanneer de bemiddelaars de druk van de conflictpartijen voelen om een oplossing te vinden, kunnen weerstaan en niet de eerste de beste oplossing aannemen.

Oplossingsideeën verzamelen kan je vergelijken met paddenstoelen zoeken in het bos: waar er eentje is, zijn er ook andere, maar je weet niet precies welke lekker zijn en welke gevaarlijk. Het beste is ze eerst allemaal te verzamelen en later uitzoeken welke werkelijk goed zijn.

Neem er nu p.13 in de leerlingencursus bij. Hier vindt u alle puntjes van stap 4 met bijhorende uitleg. Lees ze met de kinderen. Zijn er moeilijkheden of onduidelijkheden, licht ze verder toe.

Stap 4: Samen zoeken naar oplossingen

1. Mogelijke oplossingen verzamelen en opschrijven.

De bemiddelaars starten een brainstorming waarbij ze de conflictpartijen vragen om oplossingsvoorstellen te vinden. Alle voorstellen worden op een rijtje gezet. Hieronder enkele handige vragen die je als bemiddelaar kan stellen:

- ⇒ “Wat kunnen jullie doen om het probleem op te lossen?”
- ⇒ “Wat zijn jullie bereid om te doen?”
- ⇒ “Wat wensen jullie van de andere?”
- ⇒ “Wat zou de andere moeten doen om jou weer blij te maken?”

2. Voorstellen voorlezen.

Alle oplossingsvoorstellen worden voorgelezen en beluisterd. Commentaar wordt niet toegestaan.

3. Oplossingscontrole

- ⇒ Beantwoorden de oplossingen aan de “regels voor een goede oplossing”?
 - Eerlijk, realistisch, duidelijk?
- ⇒ Wordt het probleem ermee opgelost?
- ⇒ Welk voorstel vinden jullie het beste, of kan een combinatie van voorstellen werken?
- ⇒ Het eens worden over een oplossing.
- ⇒ De afspraken worden mondeling doorgenomen en er wordt gekeken of de conflictpartijen akkoord zijn met de oplossingen.
- ⇒ Als een van de partijen niet akkoord is, moet verder gezocht worden naar een oplossing.

Oefening: brainstorming

- ⇒ Houd met de leerlingen een brainstorm rond de vraag: “Wat weten jullie over brainstorming?”
- ⇒ Na de brainstorm overloop je aan bord de regels van brainstorming.

Brainstorming: Wat moet je daarbij naleven?

- De vraagstelling duidelijk voor iedereen opschrijven;
- Iedereen kan iets zeggen;
- Zo veel mogelijk ideeën;
- De bemiddelaars schrijven ieder voorstel op;
- Geen enkel idee wordt besproken of beoordeeld;
- Bij een stroeve ideeënvloed, nog meer stimuleren tot voorstellen.

Oefening: brainstorming

- ⇒ De leerlingen houden per 3 of 4 een brainstorm over een van de thema's op de kaartjes die terug te vinden zijn in **bijlage 11**.
- ⇒ Ieder lid van de groep krijgt een kaartje met daarop een thema.
- ⇒ De groepjes beslissen wie er begint.
- ⇒ Elk om beurt leidt een persoon een brainstorming. (5 tot 10 minuten)
- ⇒ Sluit af met een korte, klassikale nabespreking.

Vertel de leerlingen het volgende: Nadat in de bemiddeling talrijke oplossingen verzameld worden, komen de bemiddelaars tot een overeenstemming. Daarvoor lezen ze alle ideeën voor en vragen ze aan de conflictpartijen welke voorstellen ze de beste vinden. De goede voorstellen worden omcirkeld en opnieuw bekeken. Uiteindelijk wordt een oplossing of een combinatie van oplossingen gekozen en kan er een akkoord gesloten worden.

Oefening: oplossingscontrole (casus)

- ⇒ Start een brainstorm in de groep: "Waarom herken je een goede oplossing?"
- ⇒ Vervolgens lees je de casus voor. (**Bijlage 12**)
- ⇒ Leg het vervolg van de opdracht uit: "Jullie voeren een bemiddeling met Inez en Annika. Bij de zoektocht naar een oplossing verzamelen jullie ideeën voor een oplossing. Stap voor stap nemen jullie de ideeën door."
- ⇒ Wijs de leerlingen nogmaals op de checklist voor een goede oplossing.
 - Eerlijk, realistisch, duidelijk?
- ⇒ Verdeel de klas in 2 delen.
 - Goede oplossing aan de ene kant van de klas gaan staan.
 - Slechte oplossing aan de andere kant van de klas staan.
- ⇒ Lees de oplossingsideeën voor die op de fiche staan. De leerlingen kiezen per oplossingsidee een kant en motiveren waarom ze daar staan.

Lees met de leerlingen "wat nu?" in de leerlingencursus op p.14. Als leerkracht kan je de leerlingen per puntje een beetje extra informatie geven. (**Bijlage 13**)

De conflictpartijen vinden geen oplossing... Wat kan ik doen als bemiddelaar?

- *Je niet verantwoordelijk voelen om problemen van anderen op te lossen.*
- *Teruggaan naar stap 3.*
- *Apart naar oplossingen zoeken.*
- *Onhaalbare ideeën schrappen.*
- *Onderhandelen over ideeën.*
- *De bemiddelaars stellen zelf oplossingen voor.*
- *Oplossing: Mijd elkaar.*

Stap 5: Overeenkomst en afsluiting

Lees met de leerlingen alle uitleg per puntje in de leerlingencursus op p.15. Zijn er moeilijkheden of onduidelijkheden, licht ze verder toe.

Stap 5: Overeenkomst en afsluiting

Samen komen tot een oplossing die goed is voor beide partijen:

Dit is normaal al bereikt bij stap 4.

- ⇒ Controleer nog eens of de oplossing goed is voor beide partijen.

Elkaar bedanken voor de samenwerking en afscheid nemen:

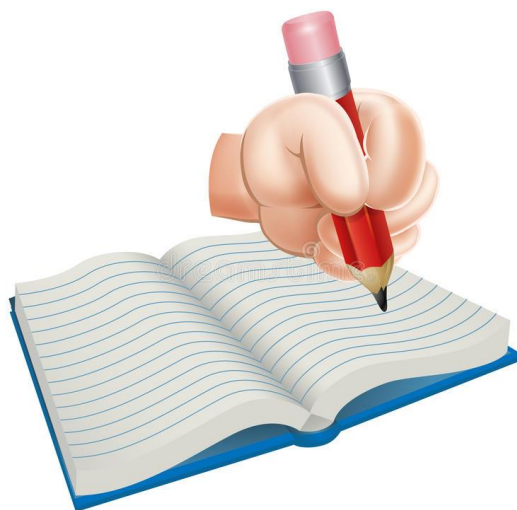
De bemiddelaars bedanken de conflictpartijen voor de medewerking en kunnen eventueel vertellen hoe het gesprek voor hen was. Daarna wordt afscheid genomen.

- ⇒ “Bedankt voor jullie medewerking, ik denk dat jullie nu een stapje verder geraakt zijn.”
- ⇒ “Voor mij was het een ... gesprek.” (Interessant, zwaar, triestig, moeilijk, vrolijk, goed, ...)

Logboek invullen:

De bemiddelaars van dienst vullen het logboek in. Ze vullen volgende informatie in:

- ⇒ Namen bemiddelaars
- ⇒ Namen conflictpartijen
- ⇒ Leerjaar conflictpartijen
- ⇒ Waar ging het conflict over?
- ⇒ Oplossing?
- ⇒ Gevoel bij het gesprek

Het logboek

Overloop met de leerlingen hoe zo'n contract er eigenlijk uitziet en hoe ze het moeten invullen. Welke informatie komt waar? Toon ze het voorbeeld dat je terugvindt in **bijlage 14**.

Logboek

Naam en leerjaar conflictpartij A: _____

Naam en leerjaar conflictpartij B: _____

Bemiddelaars: _____

Waar ging het conflict over?

	Meningsverschil
	Voorwerp afpakken
	Fysiek contact
	Voorwerp beschadigen
	Uitsluiten
	Beledigen
	Regel overtreden

Dit gesprek verliep:

Na overleg tijdens de testfase van dit product kwam ook een vereenvoudigd logboek tot stand. Dit is nog minder werk voor de kinderen om in te vullen. Het vereenvoudigd logboek kan je terugvinden op de volgende bladzijde en in **bijlage 15**.

Datum	Namen bemiddelaars	Namen conflictpartijen	Reden van conflict	Verloop gesprek																
	1: _____ 2: _____	1: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 2: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 3: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e	<table border="1"> <tr><td> </td><td>Meningsverschil</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp afpakken</td></tr> <tr><td> </td><td>Fysiek contact</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp beschadigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Uitsluiten</td></tr> <tr><td> </td><td>Beledigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Regel overtreden</td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </table>		Meningsverschil		Voorwerp afpakken		Fysiek contact		Voorwerp beschadigen		Uitsluiten		Beledigen		Regel overtreden			
	Meningsverschil																			
	Voorwerp afpakken																			
	Fysiek contact																			
	Voorwerp beschadigen																			
	Uitsluiten																			
	Beledigen																			
	Regel overtreden																			
	1: _____ 2: _____	1: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 2: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 3: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e	<table border="1"> <tr><td> </td><td>Meningsverschil</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp afpakken</td></tr> <tr><td> </td><td>Fysiek contact</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp beschadigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Uitsluiten</td></tr> <tr><td> </td><td>Beledigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Regel overtreden</td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </table>		Meningsverschil		Voorwerp afpakken		Fysiek contact		Voorwerp beschadigen		Uitsluiten		Beledigen		Regel overtreden			
	Meningsverschil																			
	Voorwerp afpakken																			
	Fysiek contact																			
	Voorwerp beschadigen																			
	Uitsluiten																			
	Beledigen																			
	Regel overtreden																			
	1: _____ 2: _____	1: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 2: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 3: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e	<table border="1"> <tr><td> </td><td>Meningsverschil</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp afpakken</td></tr> <tr><td> </td><td>Fysiek contact</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp beschadigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Uitsluiten</td></tr> <tr><td> </td><td>Beledigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Regel overtreden</td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </table>		Meningsverschil		Voorwerp afpakken		Fysiek contact		Voorwerp beschadigen		Uitsluiten		Beledigen		Regel overtreden			
	Meningsverschil																			
	Voorwerp afpakken																			
	Fysiek contact																			
	Voorwerp beschadigen																			
	Uitsluiten																			
	Beledigen																			
	Regel overtreden																			

Extra: omgaan met moeilijke situaties

Vertel de leerlingen dat zo'n bemiddelingsgesprek lang niet altijd vlot zal gaan. Soms krijg je te maken met een moeilijke situatie. Om hen te helpen zullen we er een aantal bespreken en handige tips en hulpmiddeltjes leren.

Lees en bespreek samen de leerlingencursus op p.16-17. Daar vind je enkele lastige situaties die zich tijdens een gesprek kunnen voordoen.

Omgaan met moeilijke situaties

De conflictpartijen schelden elkaar voortdurend uit.

Niemand kan gedwongen worden om aan een bemiddeling deel te nemen. Wie dan aan de bemiddeling deelneemt, moet zich aan de regels houden. Een bemiddeling kan alleen werken als iedereen de regels volgt. Wanneer de conflictpartijen elkaar voortdurend uitschelden en onderbreken, overtreden zij de regels.

⇒ Mogelijke reactie:

- Rust in het gesprek brengen. Met een handbeweging of een korte zin langzaam ingrijpen: "Momentje, jij bent zo meteen aan de beurt."
- De conflictpartijen met de rug naar elkaar draaien.
- Aan de regels herinneren en vragen of de conflictpartijen vrijwillig aanwezig zijn.
- Zeg: "Het lukt nu echt niet, misschien kom je volgende speeltijd beter eens terug."

Een deelnemer begint te wenen.

In een bemiddeling mag er geweend worden. Wenen is normaal. In de bemiddeling mogen gevoelens getoond worden. Niet enkel woede en agressie, maar ook kwetsbaarheid, angst en verdriet.

⇒ Mogelijke reactie:

- Gevoelens benoemen en erkennen: "Jij huult. Dat is helemaal niet erg."
- Even tijd geven: "Jij bent wel heel verdrietig. We zullen even een korte pauze nemen en je een zakdoekje geven."

Je merkt dat je niet meer neutraal kunt blijven.

Het is beter dat je als bemiddelaar niet deelneemt aan gesprekken waar je beste vrienden bij betrokken zijn. Ook kan het zijn dat jij tijdens een bemiddeling vindt dat de ene partij volledig gelijk heeft en de andere helemaal niet. Toch moet je als bemiddelaar professioneel en neutraal blijven, alleen dan kan je helpen.

⇒ Mogelijke reactie:

- Probeer ook de andere partij te begrijpen.
- Wanneer je het niet aankan, wees stil en laat de andere bemiddelaar verder werken.
- Ga op de speelplaats een andere bemiddelaar zoeken, die kan dan even voor je invallen.

De conflictpartijen zwijgen de meeste tijd.

Sommige leerlingen zijn stil of verlegen. Anderen zijn het gewoonweg niet gewoon om over hun persoonlijke zaken te spreken. Dat kan.

⇒ Mogelijke reactie:

- Niet aandringen, maar wel rustig de tijd geven.
- Duidelijk de vragen stellen: “Wat is belangrijk voor jou? Wil je nog iets zeggen?”
- In een apart gesprek te weten proberen komen waarom de persoon niet praat. Met hem of haar naar mogelijkheden zoeken die de bemiddeling kunnen verder helpen.

De conflictpartijen worden gewelddadig.

⇒ Meteen de leerkracht halen!

Het project voorstellen aan alle kinderen van de school

Wanneer de leerlingen de opleiding doorstaan hebben gaan ze kort het project aan alle klassen voorstellen. Dat kan aan de hand van een korte uitleg en een rollenspel gespeeld door de bemiddelaars. Ook de plaats waar bemiddelingen door zullen gaan wordt kort voorgesteld.

De kinderen en leerkrachten uit alle klassen krijgen dan ook de kans om vragen te stellen. De uitleg die de eerste generatie conflixers deden in alle klassen vind je terug in **bijlage 15**.

Verder ontvangen de geslaagde bemiddelaars een diploma in bijzijn van alle kinderen en leerkrachten van de vestiging.

De conflixbank

Om niet de hele speeltijd van de twee bemiddelaars van dienst af te pakken wordt er een plaats voorzien op de speelplaats waar de bemiddelingen door kunnen gaan. Deze conflixmuur moet aan een aantal voorwaarden voldoen:

- Zichtbaar zijn vanaf de hele speelplaats;
- Op een rustige plaats waar er niet te veel gestoord wordt;
- Gezellige en rustgevende inkleding;
- Geheugensteuntjes voor de bemiddelaars moeten omhoog kunnen hangen;
- Zorg dat er foto's ophangen van de bemiddelaars om visueel te maken wie van dienst is volgens de beurtenrol, zo is dat ook duidelijk voor de andere kinderen.

Het project in stand houden^{8 9}

Wanneer je een project omtrent peer mediation in stand wil houden, moet je er als school blijvend mee bezig zijn. Elk jaar zullen nieuwe bemiddelaars een opleiding moeten krijgen en moeten de bestaande bemiddelaars bijgeschoold worden. Het is dan ook van belang om regelmatig te evalueren. Wanneer je regelmatig evalueert, kan je op tijd bijsturen. Er wordt geadviseerd om minstens een keer per jaar te evalueren. Punten die zeker aan bod komen bij een evaluatie zijn:

- Aantal bemiddelingen;
- Resultaten van de bemiddelingen;
- Leeftijd van de conflictpartijen;
- Klas van de conflictpartijen;
- Conflicten of conflictpartijen die vaak terugkomen;
- Tijdsduur bemiddelingen;
- Ervaringen van de bemiddelaars, leerkrachten, leerlingen, overig personeel, ouders, ...

Om langdurig succes te garanderen, moeten de leerkrachten geloven dat de leerlingen in staat zijn om zelf hun conflicten op te lossen. Het project moet gedragen worden door het hele schoolteam en de verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij een aantal leerkrachten die het project verder willen bewaken.

Bemiddelaars zullen regelmatig moeten oefenen met bemiddelen en ook hun vaardigheden moeten regelmatig opgefrist worden.

Verder kan ook promotie aan bod komen. Er kunnen dan poster, artikels en andere promotiematerialen bedacht worden. Zo blijft peer mediation onder de aandacht van ouders, leerlingen en nieuwe leerkrachten.

⁸ Meijer, S. (2010). *Handboek leerlingenbemiddeling: het instrument in de praktijk*. Utrecht: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. p.26

⁹ Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via: https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf p.49-50

Bronnenlijst

Departement Onderwijs en Vorming (2015). *Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw school doeltreffend op pesten?* Geraadpleegd op 12 maart 2018 via:
https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Werken-aan-een-verbindend-schoolklimaat_Def_Spreads_Web.pdf

Van der Vloet, M. *Kies voor peer mediation*. Geraadpleegd op 14 april 2018 via:
https://www.paxchristi.be/sites/default/files/brochure-peer-mediation_NOM_0.pdf

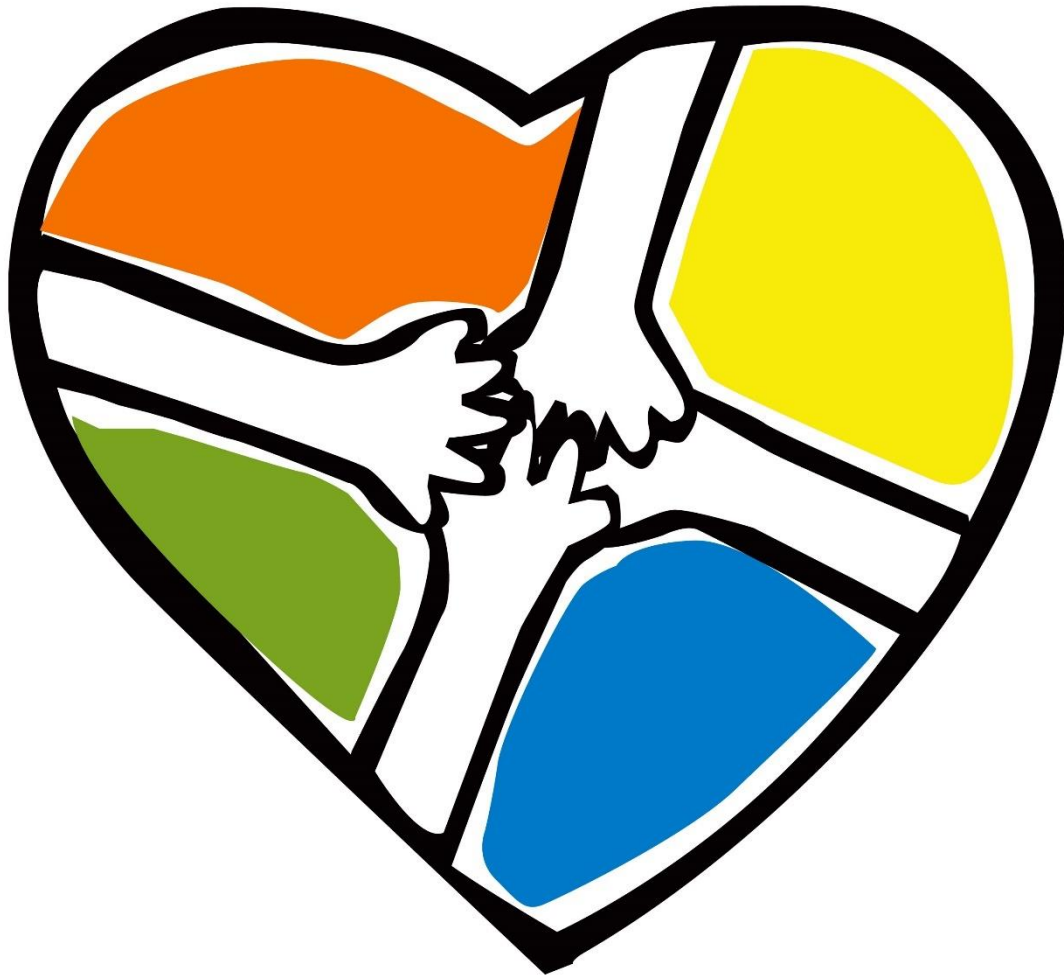
Vermesen, E., Guido, M. *Bemiddeling - een bouwsteen in de geweldpreventie*. Genk: CMGJ vzw

Meijer, S. (2010). *Handboek leerlingenbemiddeling: het instrument in de praktijk*. Utrecht: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid

Bijlage

Bijlage 1: Leerlingencursus	(p.42-58)
Bijlage 2: Formulier kandidaat bemiddelaar	(p.59)
Bijlage 3: Motivatiebrief	(p.60)
Bijlage 4: Toestemmingsbrief ouders	(p.61)
Bijlage 5: Lijst eigenschappen	(p.62)
Bijlage 6: Kennismakingsvragen	(p.63-64)
Bijlage 7: Stellingenspel	(p.65)
Bijlage 8: Gedrag gevoel behoefte	(p.66-68)
Bijlage 9: Conflictbrug	(p. 69)
Bijlage 10: Gevoelsmeter	(p.70-71)
Bijlage 11: Kaartjes thema's brainstorm	(p.72)
Bijlage 12: Casus Annika en Inez	(p.73)
Bijlage 13: De conflictpartijen vinden geen oplossing... Wat kan ik doen als bemiddelaar?	(p.74)
Bijlage 14: Logboek	(p.75)
Bijlage 15: Vereenvoudigd logboek	(p.76)
Bijlage 16: Brief voorstelling in andere klassen	(p.77)

Peer mediation

Cursus voor bemiddelaars

Naam: _____

Contract

Beste toekomstige bemiddelaar,

Jij zal binnenkort een grote verantwoordelijkheid dragen. Je zal aan de slag gaan als bemiddelaar. Wat een bemiddelaar is? Wel, een bemiddelaar is iemand die anderen helpt om ruzies en conflicten op te lossen. Een bemiddelaar geeft niet zomaar alle oplossingen aan de ruziemakers, ze helpen hen wel na te denken over wat er gebeurd is en welke oplossingen er mogelijk zijn.

Je kan dat natuurlijk niet zomaar op een, twee, drie. Samen met een aantal andere toekomstige bemiddelaars zal je een opleiding volgen. Je zal heel veel dingen bijleren over hoe je goed naar iemand kan luisteren, hoe je kan tonen dat je ruziemakers begrijpt, hoe je samen kan nadenken over oplossingen en nog veel meer!

Van jou worden natuurlijk ook een aantal dingen verwacht. Door het zetten van je handtekening onder dit contract beloof je dat:

- Je tijd vrij zal maken voor de opleiding.
- Je steeds je best zal doen tijdens de opleiding.
- Je serieus zal meewerken, want je begrijpt dat dit iets belangrijk is.

Naam van de toekomstige bemiddelaar:

handtekening toekomstige bemiddelaar:

handtekening leerkracht:

handtekening directeur:

handtekening ouder(s):

Waarom zijn bemiddelaars belangrijk?

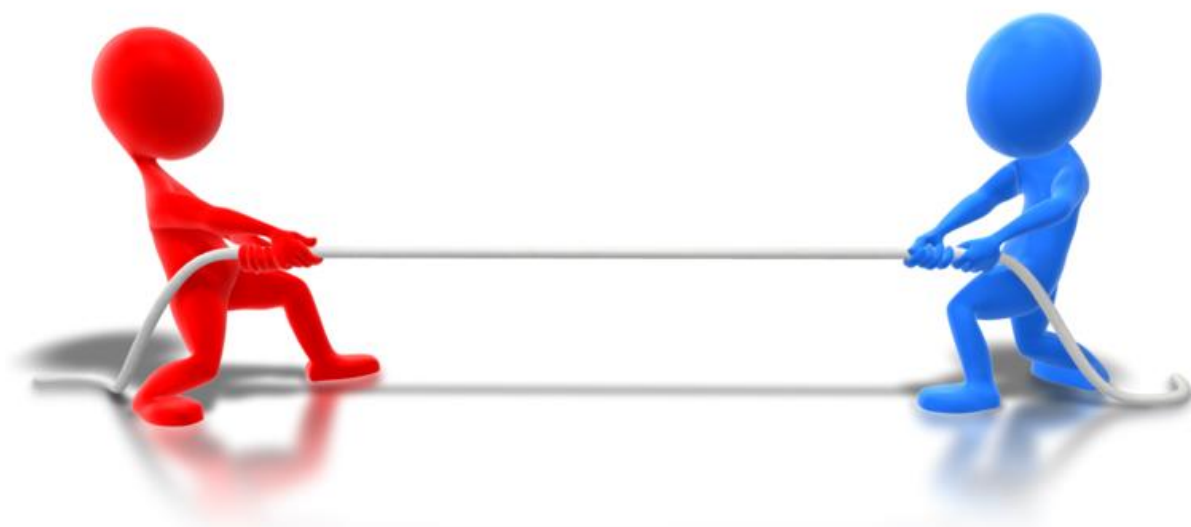
Bemiddelaars zullen in de toekomst heel belangrijk worden bij ons op school. Je zal als bemiddelaar worden ingezet om andere kinderen te helpen bij het oplossen van hun conflicten. Voor je dat kan, moet je natuurlijk een aantal dingen weten en leren. Wij zullen jou klaarstomen tot betrouwbare bemiddelaar. Veel succes!

Wat is een conflict?

Ten eerste is het belangrijk om te weten wat een conflict precies is, aangezien je anderen zal helpen om ze op te lossen.

Een conflict ontstaat wanneer je verschilt van mening. Het kan gaan over veel verschillende dingen: roddelen, niet nakomen van afspraken tijdens een spel, ruzie bij het spelen, misverstanden, uit de hand gelopen grappen, afpakken van spullen, vooroordelen, plagerijen, uitsluiten en nog veel meer.

Conflicten zijn normaal en horen bij het leven. Als bemiddelaar is het dus niet de bedoeling dat je conflicten uit de wereld gaat helpen, integendeel, Je leert er heel veel van bij. Als je een conflict oplost en iedereen is tevreden met het resultaat wint iedereen erbij: je krijgt meer zelfvertrouwen in je mogelijkheden om zelf conflicten op te lossen, soms krijg je er zelfs een nieuwe vriend of vriendin bij.

Waarom ontstaan conflicten?

Het is soms moeilijk te begrijpen waarom een andere persoon iets anders wil of denkt dan jijzelf. Zo kunnen er discussies ontstaan. Het is dan belangrijk dat je niet vergeet dat je niet echt een probleem hebt met de persoon zelf, maar wel met jullie situatie. Je kan niet steeds dezelfde mening hebben, dus moet je samen een manier vinden om met het meningsverschil om te gaan.

Als bemiddelaar zal je soms omgaan met personen die eigenlijk al vergeten zijn waarover het conflict precies ging omdat ze nu gewoon een probleem hebben met elkaar. Het is dan belangrijk dat je hen goed laat nadenken over hoe het conflict gestart is. Je moet dan zorgen dat je de 2 partijen goed begrijpt. Je moet nooit zeggen wie volgens jou gelijk heeft. Je moet wel te weten komen hoe de 2 partijen zich voelen, daarom moet je heel goed luisteren naar de twee kanten van het verhaal.

De ijsberg

Je kan een conflict goed vergelijken met een ijsberg. Bij een ijsberg ligt het grootste deel onder water verborgen, bij een conflict is dat net hetzelfde.

Aan de oppervlakte van het conflict zie je enkel hoe iemand zich gedraagt of wat iemand zegt. Vaak zijn bij een conflict de gevoelens, angsten, interesses, wensen en behoeften die niet meteen zichtbaar zijn veel belangrijker. Ze zitten als het ware onder het wateroppervlak en zijn heel moeilijk aan de oppervlakte te krijgen. Daarom moet je als bemiddelaar soms duiken door de juiste vragen te stellen en een gevoel van vertrouwen en begrip te geven. Zo kom je veel meer te weten.

Welke talenten moet een bemiddelaar hebben?

Bespreek volgende uitspraken tijdens het stellingenspel. Vink aan over welke talenten een bemiddelaar allemaal moet beschikken.

	Bemiddelaars moeten zich op de achtergrond kunnen houden.
	Bemiddelaars moeten goede punten halen in de klas.
	Bemiddelaars moeten zeer veel praten.
	Bemiddelaars moeten zich goed kunnen inleven in hoe iemand anders zich voelt.
	Bemiddelaars moeten vele mogelijke oplossingen voorstellen.
	Bemiddelaars moeten graag gezien zijn door de leerkracht.
	Bemiddelaars moeten fysiek heel sterk zijn.
	Bemiddelaars moeten betrouwbaar omgaan met wat er wordt gezegd.
	Bemiddelaars moeten de personen die ruzie hebben serieus nemen.
	Bemiddelaars moeten de leerkracht informeren over het conflict en de oplossing.
	Bemiddelaars moeten tussenbeide komen als er gescholden wordt.
	Bemiddelaars moeten de politie verwittigen als er geen oplossing wordt gevonden.
	Bemiddelaars moeten nagaan wie begonnen is.
	Bemiddelaars moeten oplettend luisteren.
	Bemiddelaars mogen zelf nooit conflicten hebben.
	Bemiddelaars moeten neutraal blijven.

Hoe langer een conflict duurt, hoe moeilijker het wordt om een goede oplossing te vinden waar iedereen tevreden mee is.

Het is dus beter om een conflict zo snel mogelijk uit te praten.

Een bemiddelingsgesprek: vijf stappen

Een bemiddelingsgesprek heeft vijf stappen. Hier krijg je een overzicht van de vijf stap. We zullen per stap nog heel veel bijleren over hoe je het best kan aanpakken.

1. Het gesprek inleiden (Conflictbrug: we spreken de gespreksregels af)
 - De conflictpartijen groeten en jezelf voorstellen.
 - Je rol toelichten: vertrouwen, onpartijdig en hulp bieden bij het zoeken naar een oplossing
 - Verloop van het gesprek toelichten
 - Gespreksregels toelichten: niet schelden, niet vechten, elkaar laten uitpraten
2. De verschillende standpunten verduidelijken: hoe ziet elke partij het probleem vanuit zijn of haar standpunt? (Conflictbrug: ik vertel mijn verhaal)
 - Wie begint er?
 - Ieder mag om beurt zijn of haar standpunt toelichten.
 - Herhalen, samenvatten en bijkomende vragen stellen.
 - Toezien dat de gespreksregels nageleefd worden.
 - Overeenkomsten en tegenstellingen duidelijk maken.
3. Conflictverduidelijking: persoonlijke betekenis van het conflict begrijpen. (Conflictbrug: ik probeer de andere te begrijpen)
 - Ik-boodschappen stimuleren.
 - Zich concentreren op gevoelens, noden en interesses.
 - De gevoelens van dat moment duidelijk maken.
 - Communicatie tussen de twee partijen beter maken.
4. Samen zoeken naar oplossingen: wie stelt iets voor? (Conflictbrug: we zoeken samen een oplossing)
 - Mogelijke oplossingen verzamelen en opschrijven.
 - Voorstellen voorlezen.
 - Checklist voor de voorstellen: is het voorstel realistisch, eerlijk en efficiënt?
5. Overeenkomst en afsluiting. (Conflictbrug: we komen weer overeen)
 - Samen komen tot een oplossing die goed is voor beide partijen.
 - De overeenkomst op papier zetten: contract.
 - Beide partijen ondertekenen de overeenkomst.
 - Elkaar bedanken voor de samenwerking en afscheid nemen.

Stap 1: het gesprek inleiden

1. De conflictpartijen groeten en jezelf voorstellen:

Je begroet de twee partijen. Iedereen zegt zijn of haar naam.

2. Je rol toelichten:

Een van de bemiddelaars vertelt kort wat de rol is van een bemiddelaar.

- ⇒ Bijvoorbeeld: “Wij sturen het gesprek en zorgen dat jullie vriendelijk blijven tegen elkaar. Jullie zijn verantwoordelijk voor de oplossing van jullie probleem, maar wij gaan jullie ondersteunen.”

3. Vertrouwen garanderen:

Een van de bemiddelaars vertelt dat ze te vertrouwen zijn en dat ze geen partij zullen trekken voor iemand.

- ⇒ Bijvoorbeeld: “Alles dat je hier gaat vertellen blijft tussen ons. We gaan er met niemand over praten. We verwachten dat ook van jullie. We zullen ook niet zeggen wie gelijk heeft volgens ons, het belangrijkste is dat jullie probleem wordt opgelost.”

4. Verloop van het gesprek toelichten

De bemiddelaars vertellen kort hoe het gesprek zal verlopen. (Zie wandplaten)

- ⇒ Eigen standpunten toelichten.
- ⇒ Begrijpen wat het conflict voor iemand persoonlijk betekent.
- ⇒ Samen naar een oplossing zoeken.
- ⇒ Contract opstellen en afscheid nemen.

5. Gespreksregels toelichten en akkoord gaan

De bemiddelaars maken duidelijk wat de regels voor het gesprek zijn.

- ⇒ Bijvoorbeeld: “Je mag de andere niet onderbreken, jullie praten elk om beurt. Je mag ook niemand uitschelden, we moeten respect hebben voor elkaar. Als je toch iemand zou uitschelden kunnen we het gesprek meteen stilleggen.”

De bemiddelaars vragen of de twee partijen akkoord gaan met onderstaande afspraken, pas dan kan het gesprek verder gaan.

- ⇒ Er is telkens maar 1 persoon aan het woord.
- ⇒ Niemand kwetst de andere en het gesprek blijft binnen dit groepje

En nu jü...

1. De conflictpartijen groeten en jezelf voorstellen:

2. Je rol toelichten:

3. Vertrouwen garanderen:

4. Verloop van het gesprek toelichten

5. Gespreksregels toelichten

Stap 2: De verschillende standpunten verduidelijken

1. Wie begint er?

De bemiddelaars vragen aan de conflictpartijen wie het eerst zijn of haar standpunt wil verduidelijken. In de meeste gevallen kunnen de conflictpartijen over zoiets al snel overeenkomen. Soms is het goed om de persoon die niet op het idee kwam om te bemiddelen te laten beginnen. Als het een probleem is, dan wordt geloot wie mag beginnen. (Bijvoorbeeld blad-steen-schaar)

Ieder mag om beurt zijn of haar standpunt toelichten.

De conflictpartijen vertellen elk om beurt hoe ze tegenover het probleem staan. De bemiddelaar zorgt voor de nodige ondersteuning door volgende regels toe te passen:

⇒ Herhalen, samenvatten en bijkomende vragen stellen.

De bemiddelaars herhalen de belangrijkste punten en vatten samen wat er verteld wordt. Ze vragen of hun samenvatting correct is: "Vanuit jouw standpunt vond je dus ... is dat zo?"

⇒ Toe zien dat de gespreksregels nageleefd worden.

Wanneer een conflictpartij de regels niet respecteert mag je hem of haar gerust op een vriendelijke manier terecht wijzen. "Kan je nog even wachten tot het jouw beurt is?" of "Gebruik alsjeblieft geen scheldwoorden, als jullie elkaar blijven uitschelden kunnen we niet verder doen. Dan stoppen we en gaan we pas door als jullie rustig zijn."

- Als conflictpartijen erg opgejaagd en boos zijn, kan je vermijden dat er gescholden wordt door hen met hun rug naar elkaar te zetten. Dan moeten ze elkaar niet rechtstreeks aankijken. Als ze weer rustig zijn, draaien ze meestal vanzelf weer naar elkaar.

⇒ Overeenkomsten en tegenstellingen duidelijk maken.

De belangen en gevoelens van de conflictpartners samenvatten zodat overeenkomsten en verschillen duidelijk worden:

- "Ik heb begrepen dat jullie allebei ... "
- "Jullie verschillen van mening over ... "
- "Het is voor jullie beiden belangrijk dat ... "

Er bestaan verschillende soorten grove spreektaal:

- Vernederende taal: "die daar."
- Kwetzend taalgebruik: "Jij bent toch wel een stomming."
- Cynisch taalgebruik: "waaaaaw, da's tof joh!"
- Uitdagend taalgebruik: "Ga maar wenen nu!"

Je kan hier als bemiddelaar op 2 manieren op reageren. Ofwel draai je de conflictpersonen met de rug naar elkaar, ofwel herinner je hen aan de gespreksregels.

Ik- boodschappen formuleren

Een ik boodschap bevat de volgende informatie:

Als ik zie/ hoor dat ...	Vertel wat je MERKT .
Voel ik me ...	Vertel je GEVOEL .
Omdat ik dan ...	Vertel de GEVOLGEN van de andere zijn gedrag op jezelf.

Formuleer ik-boodschappen bij de volgende conflictsituaties

1. Iemand leent jouw fiets en brengt hem met een lekke band terug.

Als ik zie/ hoor dat:

Voel ik mij:

Omdat ik dan:

2. Jij vertrouwt iemand een geheim toe en jij hoort dat hij/zij het doorverteld heeft.

Als ik zie/ hoor dat:

Voel ik mij:

Omdat ik dan:

3. Jouw vriend/ vriendin heeft beloofd jou bij de volgende wiskunde taak te helpen. Plots belt hij/zij op het laatste ogenblik af.

Als ik zie/ hoor dat:

Voel ik mij:

Omdat ik dan:

Stap 3: Conflictverduidelijking: persoonlijke betekenis van het conflict begrijpen

1. Zich concentreren op gevoelens, noden en interesses.

De bemiddelaars proberen te zorgen dat de conflictpartijen zich concentreren op hun gevoelens en interesses. Daarvoor gebruiken ze vragen zoals:

- ⇒ “Wat dacht je/ wat voelde je, toen je ...?”
- ⇒ “Wat is er belangrijk voor jou?”
- ⇒ “Wat zou je willen bereiken?”

2. Ik-boodschappen stimuleren.

De conflictpartijen kunnen hun eigen aandeel in het conflict beter bespreken wanneer ze over zichzelf spreken, in de plaats van anderen te verwijten:

- ⇒ “Kan je vertellen wat jij gedaan hebt in dit conflict?”
- ⇒ “Als het alleen van jou afhing, wat zou jij dan doen?”

3. De gevoelens van dat moment duidelijk maken.

Soms stop het gesprek omdat beide conflictpartijen uitgepraat zijn. Dan kan het soms helpen dat de bemiddelaars naar de gevoelens of de stemming van de conflictpartijen op dat ogenblik vragen:

- ⇒ “We komen misschien een stukje verder wanneer je ons kan vertellen hoe jullie je nu voelen?”

4. Communicatie tussen de twee partijen beter maken.

Wanneer de conflictpartijen elkaar benaderen zonder agressie en meer over zichzelf praten, kunnen de bemiddelaars het gesprek tussen de twee partijen weer beter maken:

- ⇒ “Vertel het nu eens aan elkaar.”
- ⇒ “Hoe reageer je hier op? Zeg eens aan elkaar wat je daarvan vindt!”
- ⇒ “Zeg eens aan elkaar wat jullie van elkaar begrepen hebben!”

Stap 4: Samen zoeken naar oplossingen

1. Mogelijke oplossingen verzamelen en opschrijven.

De bemiddelaars starten een brainstorming waarbij ze de conflictpartijen vragen om oplossingsvoorstellen te vinden. Alle voorstellingen worden op een rijtje gezet. Hieronder enkele handige vragen die je als bemiddelaar kan stellen:

- ⇒ “Wat kunnen jullie doen om het probleem op te lossen?”
- ⇒ “Wat zijn jullie bereid om te doen?”
- ⇒ “Wat wensen jullie van de andere?”
- ⇒ “Wat zou de andere moeten doen om jou weer blij te maken?”

2. Voorstellen voorlezen.

Alle oplossingsvoorstellen worden voorgelezen en beluisterd. Commentaar wordt niet toegestaan.

3. Oplossingscontrole

- ⇒ Beantwoorden de oplossingen aan de “regels voor een goede oplossing”?
 - Eerlijk, realistisch, duidelijk?
- ⇒ Wordt het probleem ermee opgelost?
- ⇒ Welk voorstel vinden jullie het beste, of kan een combinatie van voorstellen werken?
- ⇒ Het eens worden over een oplossing.
- ⇒ De afspraken worden mondeling doorgenomen en er wordt gekeken of de conflictpartijen akkoord zijn met de oplossingen.
- ⇒ Als een van de partijen niet akkoord is, moet verder gezocht worden naar een oplossing.

De conflictpartijen vinden geen oplossing... Wat kan ik doen als bemiddelaar?

- *Je niet verantwoordelijk voelen om problemen van anderen op te lossen.*
- *Teruggaan naar stap 3.*
- *Apart naar oplossingen zoeken.*
- *Onhaalbare ideeën schrappen.*
- *Onderhandelen over ideeën.*
- *De bemiddelaars stellen zelf oplossingen voor.*
- *Oplossing: Mijd elkaar.*

Stap 5: Overeenkomst en afsluiting

Samen komen tot een oplossing die goed is voor beide partijen:

Dit is normaal al bereikt bij stap 4.

- ⇒ Controleer nog eens of de oplossing goed is voor beide partijen.

Elkaar bedanken voor de samenwerking en afscheid nemen:

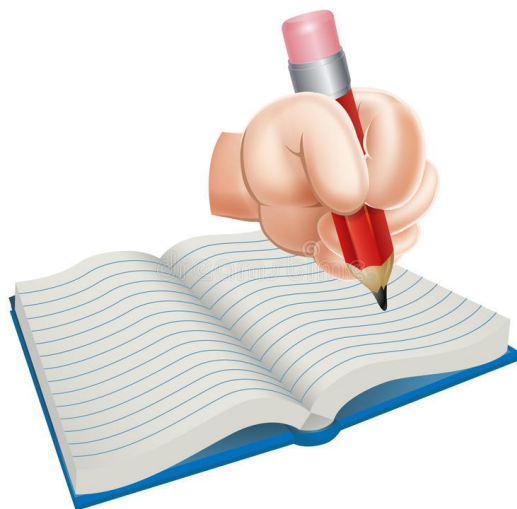
De bemiddelaars bedanken de conflictpartijen voor de medewerking en kunnen eventueel vertellen hoe het gesprek voor hen was. Daarna wordt afscheid genomen.

- ⇒ “Bedankt voor jullie medewerking, ik denk dat jullie nu een stapje verder geraakt zijn.”
- ⇒ “Voor mij was het een ... gesprek.” (Interessant, zwaar, triestig, moeilijk, vrolijk, goed, ...)

Logboek invullen:

De bemiddelaars van dienst vullen het logboek in. Ze vullen volgende informatie in:

- ⇒ Namen bemiddelaars
- ⇒ Namen conflictpartijen
- ⇒ Leerjaar conflictpartijen
- ⇒ Waar ging het conflict over?
- ⇒ Oplossing?
- ⇒ Gevoel bij het gesprek

Omgaan met moeilijke situaties

De conflictpartijen schelden elkaar voortdurend uit.

Niemand kan gedwongen worden om aan een bemiddeling deel te nemen. Wie dan aan de bemiddeling deelneemt, moet zich aan de regels houden. Een bemiddeling kan alleen werken als iedereen de regels volgt. Wanneer de conflictpartijen elkaar voortdurend uitschelden en onderbreken, overtreden zij de regels.

⇒ Mogelijke reactie:

- Rust in het gesprek brengen. Met een handbeweging of een korte zin langzaam ingrijpen: "Momentje, jij bent zo meteen aan de beurt."
- De conflictpartijen met de rug naar elkaar draaien.
- Aan de regels herinneren en vragen of de conflictpartijen vrijwillig aanwezig zijn.
- Zeg: "Het lukt nu echt niet, misschien kom je volgende speeltijd beter eens terug."

Een deelnemer begint te wenen.

In een bemiddeling mag er geweend worden. Wenen is normaal. In de bemiddeling mogen gevoelens getoond worden. Niet enkel woede en agressie, maar ook kwetsbaarheid, angst en verdriet.

⇒ Mogelijke reactie:

- Gevoelens benoemen en erkennen: "Jij huilt. Dat is helemaal niet erg."
- Even tijd geven: "Jij bent wel heel verdrietig. We zullen even een korte pauze nemen en je een zakdoekje geven."

Je merkt dat je niet meer neutraal kunt blijven.

Het is beter dat je als bemiddelaar niet deelneemt aan gesprekken waar je beste vrienden bij betrokken zijn. Ook kan het zijn dat jij tijdens een bemiddeling vindt dat de ene partij volledig gelijk heeft en de andere helemaal niet. Toch moet je als bemiddelaar professioneel en neutraal blijven, alleen dan kan je helpen.

⇒ Mogelijke reactie:

- Probeer ook de andere partij te begrijpen.
- Wanneer je het niet aankan, wees stil en laat de andere bemiddelaar verder werken.
- Ga op de speelplaats een andere bemiddelaar zoeken, die kan dan even voor je invallen.

De conflictpartijen zwijgen de meeste tijd.

Sommige leerlingen zijn stil of verlegen. Anderen zijn het gewoonweg niet gewend om over hun persoonlijke zaken te spreken. Dat kan.

⇒ Mogelijke reactie:

- Niet aandringen, maar wel rustig de tijd geven.
- Duidelijk de vragen stellen: "Wat is belangrijk voor jou? Wil je nog iets zeggen?"
- In een apart gesprek te weten proberen komen waarom de persoon niet praat. Met hem of haar naar mogelijkheden zoeken die de bemiddeling kunnen verder helpen.

De conflictpartijen worden gewelddadig.

⇒ Meteen de leerkracht halen!

Bemiddelaar op

Naam: _____

	Ik stel mezelf kandidaat als conflictbemiddelaar
	Ik stel mezelf NIET kandidaat als conflictbemiddelaar

Ik denk dat deze jongens en meisjes goed kunnen helpen bij het oplossen van de problemen van anderen:

1. _____
2. _____
3. _____

Bemiddelaar op

Naam: _____

	Ik stel mezelf kandidaat als conflictbemiddelaar
	Ik stel mezelf NIET kandidaat als conflictbemiddelaar

Ik denk dat deze jongens en meisjes goed kunnen helpen bij het oplossen van de problemen van anderen:

1. _____
2. _____
3. _____

Betreft: project peer mediation

Beste ouder(s),

Dit jaar ben ik, Jana Vincke, laatstejaars student lager onderwijs. Gedurende dit schooljaar liep ik een hele fijne stage op De Kouter basis. De kers op de taart van mijn opleiding is een eindwerk. Vanuit het leerkrachtenteam van De Kouter basis kwam de vraag om te werken aan een gezondere omgang tussen de kinderen onderling op de speelplaats. Na een hele zoektocht naar een manier van werken stel ik u graag mijn project voor: **“Conflictbemiddeling door peer-mediation: conflicten worden opgelost samen met opgeleide leerlingen uit de derde grad die in de rol van bemiddelaar treden”**

Conflicten komen vaak voor in onze samenleving. Leren omgaan met conflicten en ze ombuigen op een positieve wijze, kan nieuwe inzichten bieden. Een positieve kijk op conflicten, aangeleerd tijdens de jeugdijaren, vergroot de sociale vaardigheden en zal ongetwijfeld ook bijdragen tot de onderhandelingsvaardigheden. Verder leren de kinderen op deze manier probleemoplossend denken en handelen samen met anderen.

Een vrijwillige groep van leerlingen uit 5A, die zich spontaan kwam aanbieden, zal ik opleiden tot bekwame bemiddelaars. Nadat ze hun diploma van “peer-mediator” behaald hebben, gaan zij effectief aan de slag op de speelplaats. Onze bemiddelaars zullen jongere leerlingen en leeftijdsgenoten begeleiden in hun zoektocht naar oplossingen voor meningsverschillen.

Uw zoon/dochter kwam zich aanbieden of werd gekozen door zijn/haar medeleerlingen of leerkrachten om deel te nemen aan de opleiding. Hij/zij heeft ook te kennen gegeven gemotiveerd te zijn om mee te werken aan dit project. Ik hoop dat dit initiatief ook kan rekenen op uw goedkeuring en dat uw zoon/dochter mag deelnemen aan de opleiding.

Alvast bedankt voor het vertrouwen dat u in dit project stelt,

Vriendelijke groeten,

Juf Jana

Ik, _____, mama/papa/voogd van _____ uit klas _____ geef hierbij mijn zoon/dochter toelating de opleiding ‘**conflictbemiddeling door peer-mediation**’ te volgen.

- Donderdagnamiddag 26 april 13u15 tot 14u30 en van 14u45 tot 15u35.
- Vrijdagnamiddag 27 april van 13u15 tot 14u00.
- Eventuele verdere tijdstippen worden later afgesproken.

Eigenschappen...

aangenaam
 aangepast
 aanhankelijk
 aanpassend
 aantrekkelijk
 agressief
 achterdochtig
 behendig
 behoedzaam
 behulpzaam
 bescheiden
 beschermend
 bescheiden
 beschermend
 beschermend
 creatief
 contactloos
 eerlijk
 eigenwijs
 eigenzinnig
 doorzettend
 dominant
 flexibel
 flink
 gehoorzaam
 gemeenschappelijk
 gemoedelijk
 gulzig
 grappig
 heftig
 helder
 hulpvaardig
 humeurig

ijverig
 imiterend
 imponerend
 inactief
 ingenieus
 ingewikkeld
 innemend
 intelligent
 intensief
 jaloers
 kalm
 kieskeurig
 krachtig
 kunstig
 kwetsbaar
 lawaaierig
 leergierig
 leerzaam
 leidinggevend
 lief
 liefdevol
 lui
 luidruchtig
 materialistisch
 medelijdend
 merkwaardig
 moedig
 mooi
 muzikaal
 nieuwsgierig
 nors
 nuttig
 oppervlakkig
 praktisch
 rustig

samenwerkend
 scherpzinnig
 schitterend
 slim
 slordig
 sluw
 sober
 sociaal
 sportief
 spottend
 standvastig
 stil
 strijdlustig
 sympathiek
 taai
 tam
 teder
 temperamentvol
 teruggetrokken
 tevreden
 traag
 trots
 trouw
 volgbaar
 volhardend
 volhoudend
 wispelturig
 wisselvallig
 zeldzaam
 zelfbewust
 zelfstandig
 zelfzeker
 zintuigelijk
 zwijgzaam
 zorgzaam

-
 -

<p>Wat is jouw favoriete kleur en waarom?</p>	<p>Wat wil je later worden?</p>
<p>Wat is het eerste dat je doet als je wakker wordt?</p>	<p>Als je 1 wens kon doen, wat zou dat zijn?</p>
<p>Wat zijn de 3 dingen die je meeneemt naar een onbewoond eiland?</p>	<p>Alles kan en mag voor 1 dag, wat zou je doen?</p>
<p>Wat is jouw favoriete hobby en waarom?</p>	<p>Top 3 van meest lekkere gerechten?</p>

Wat is de leukste
reisbestemming?

In welk land zou je het
leukste willen wonen?

Wat vind jij het
leukste vak op school?

Vertel mij 3 dingen die je
heel goed kan?

Welke mop vind jij grappig?

Met wie zou jij graag
eens een dagje van leven
willen ruilen?

Wat zou je doen als je
een dag onzichtbaar
was?

Van welke muziek ga jij
door je dak?

Conflict-o-meter

Organisatie

Leerkracht plaatst 2 kaartjes aan de uitersten van het lokaal: “akkoord” en “helemaal niet akkoord”. De leerlingen kiezen per stelling hun positie in het lokaal.

Stellingen

1. Het aantal conflicten is toegenomen sinds ik hier naar school kom.
2. Ik heb vaker een conflict met een meisje dan met een jongen.
3. Ik heb vaker een conflict met een volwassene dan met iemand van mijn eigen leeftijd.
4. Af en toe ruzie maken is goed.
5. Na een ruzie moet je het altijd weer goedmaken.
6. Conflicten kan je vermijden.
7. Een vriendschap eindigt niet bij een conflict, maar wel wanneer je er niet over praat.
8. Uit een conflict kan je veel leren.

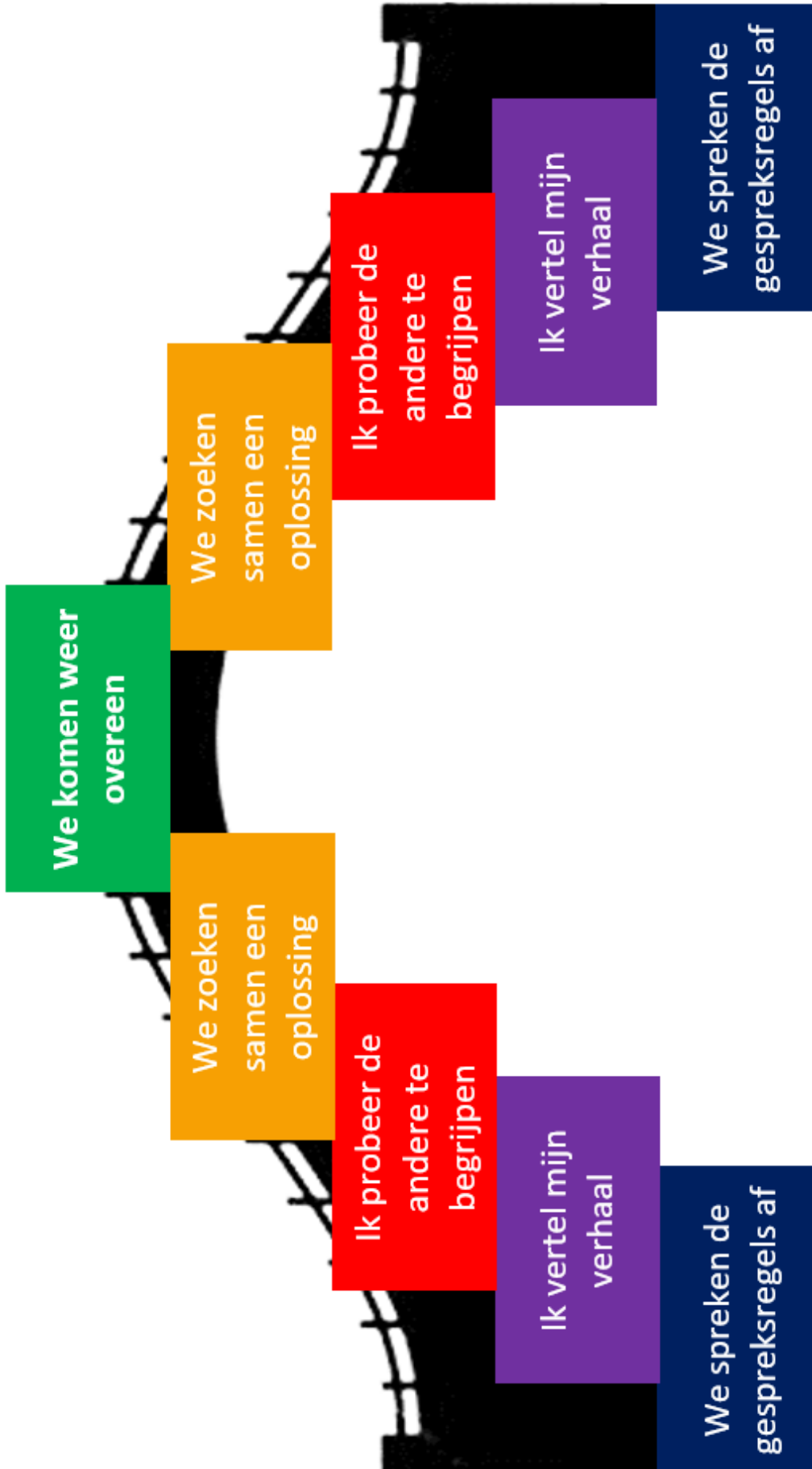

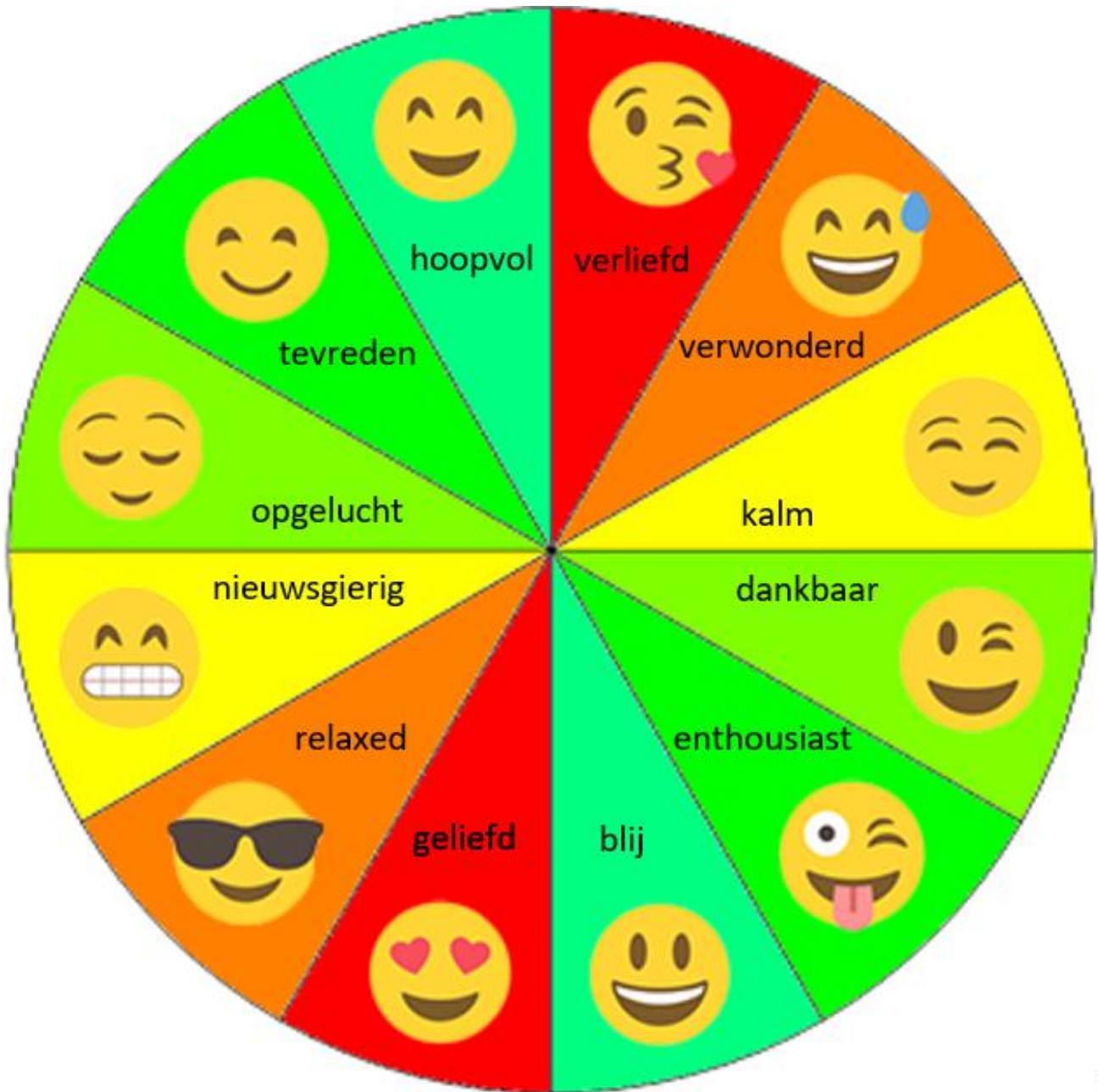

huilen	weglopen
stil zijn	schreeuwen

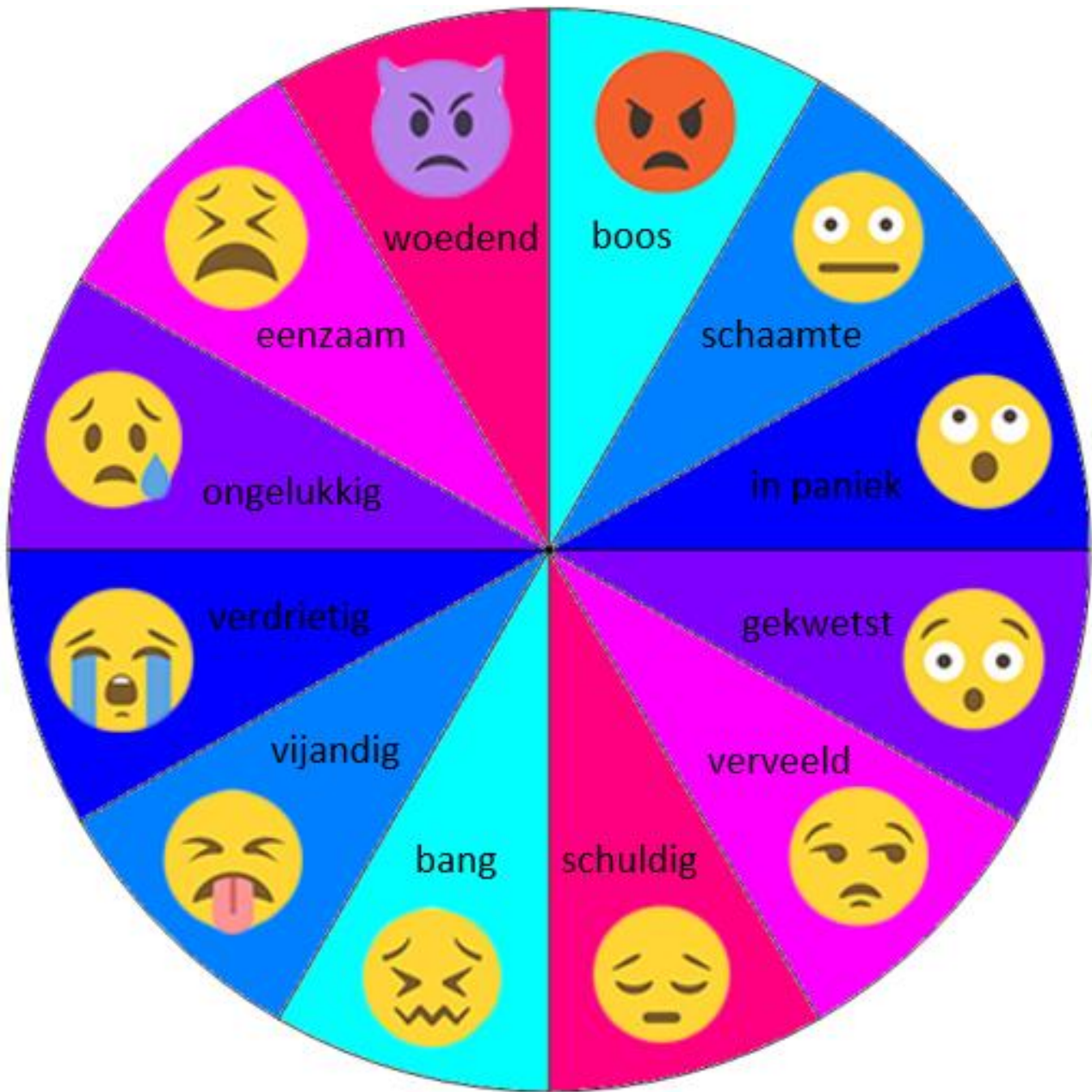
verdrietig	gefrustreerd
bang	boos

troost	rust
veiligheid	iemand die me begrijpt

|

Wat moet er allemaal georganiseerd worden voor een schoolfeest?

Wat kan je doen om op te vallen bij de persoon waarop je verliefd bent?

Wat moet de ideale reisbestemming te bieden hebben?

Hoe is het karakter en uiterlijk van de perfecte vriend?

Wat kan je allemaal doen om je kat te verwennen?

Wat kan je allemaal doen op het verjaardagsfeest van je dromen?

Je organiseert een klasfeest op het einde van het schooljaar. Wat moet er allemaal zijn?

Je mag een menu samenstellen met nieuwjaar. Wat zijn mogelijkheden?

Casus: Annika en Inez

Annika:

We hebben samen aan een opstel gewerkt en Inez heeft een boek van mij geleend. Ze heeft het boek niet meer teruggegeven en daardoor werd de uitleenperiode van de bibliotheek overschreden. Waarschijnlijk ligt het ergens onder haar rommel verstopt. Mijn ouders hebben gezegd dat ik het boek moet betalen als ik het niet vind.

Inez:

Annika zegt dat ik het boek van de bibliotheek verloren heb. Ik ben er echter zeker van dat ik het heb teruggegeven voordat de uitleenperiode van de bib verliep. Ik heb het gevoel dat ze mij de schuld wil geven. Ik vergeet soms veel dingen, maar deze keer zeker niet. In ieder geval heb ik niet genoeg geld om het te betalen. Bovendien hebben we de hele tijd samengewerkt. Wie weet schiet het Annika wel nog te binnen waar het zou kunnen zijn.

Leg uit:

- ⇒ Jullie voeren met Annika en Inez een bemiddeling. Bij de zoektocht naar een oplossing verzamelen jullie ideeën voor een oplossing. Stap voor stap nemen jullie de ideeën door en zeggen jullie of de ideeën tot een overeenkomst kunnen komen.

Oplossingsideeën (weergeven aan bord):

- Inez betaalt het boek, omdat zij het verloren heeft.
 - Ze wachten beiden af, misschien duikt het boek weer op.
 - Beiden vragen ze hun moeder of zij naar de bib willen gaan om te melden dat het boek gestolen is.
 - Beiden gaan naar de bib en vragen of het boek er is.
 - Annika betaalt het boek omdat zij het geleend heeft.
 - Beiden zoeken samen in hun kamers.
 - Beiden betalen het boek als ze het niet meer kunnen vinden.
-
- ⇒ Ga de checklist af: eerlijk, realistisch, duidelijk?
 - ⇒ De beslissing voor de concrete oplossing ligt bij de conflictpartijen.

De conflictpartijen vinden geen oplossing... Wat kan ik doen als bemiddelaar?

Je niet verantwoordelijk voelen om problemen van anderen op te lossen.

Het is de verantwoordelijkheid van de conflictpartijen om een oplossing te vinden voor hun conflict. Jullie moeten je niet verplicht voelen een oplossing te zoeken voor anderen. Jullie kunnen proberen hen bij het ophelderen van het conflict te ondersteunen. Het is hun beslissing of ze zich willen inzetten.

Teruggaan naar stap 3.

Onverenigbaarheid kan een aanwijzing zijn dat, in de voorgaande fasen, de achtergronden van het conflict niet duidelijk genoeg gesteld zijn en dat de conflictpartijen zich niet genoeg begrepen voelen. Dan moet je eventueel even terugkeren.

Apart naar oplossingen zoeken.

Wanneer het voor de conflictpartijen moeilijk is om samen oplossingen te vinden, kunnen ze apart, eventueel met een bemiddelaar, voorstellen zoeken.

Vraag: "Wat kan je zelf bijdragen tot een oplossing en wat wens je van de andere kant?" Sprokkel ideeën.

Onhaalbare ideeën schrappen.

Wanneer de conflictpartijen het moeilijk vinden om een idee uit te kiezen, kan je alle ideeën schrappen waarmee een partij helemaal niet kan leven.

Onderhandelen over ideeën.

Bovendien kan men over ideeën onderhandelen: de partijen moeten voorstellen veranderen en vormen zo een idee waarmee ze allebei kunnen instemmen.

De bemiddelaars stellen zelf oplossingen voor.

Eventueel kunnen bemiddelaars zelf door hun voorstellen wat beweging in de zaak brengen. Dit gaat enkel wanneer de beide partijen echt geen ideeën hebben. Het is wel belangrijk dat de conflictpartijen echt het gevoel hebben dat ze uit eigen beweging een oplossing gevonden hebben.

Oplossing: Mijd elkaar.

Wanneer er echt geen beweging in de zaak komt kunnen de bemiddelaars voorstellen om elkaar gewoon een tijdje te mijden. Wanneer ze er allebei klaar voor zijn kunnen de conflictpartijen langskomen voor een nieuwe bemiddeling.

Logboek

Naam en leerjaar conflictpartij A:

Naam en leerjaar conflictpartij B:

Bemiddelaars:

Waar ging het conflict over?

☐	Meningsverschil
☐	Voorwerp afpakken
☐	Fysiek contact
☐	Voorwerp beschadigen
☐	Uitsluiten
☐	Beledigen
☐	Regel overtreden
☐	

Oplossing(en).

Dit gesprek verliep:

Datum	Namen bemiddelaars	Namen conflictpartijen	Reden van conflict	Verloop gesprek																
	1: _____ 2: _____	1: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 2: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 3: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e	<table border="1"> <tr><td> </td><td>Meningsverschil</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp afpakken</td></tr> <tr><td> </td><td>Fysiek contact</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp beschadigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Uitsluiten</td></tr> <tr><td> </td><td>Beledigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Regel overtreden</td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </table>		Meningsverschil		Voorwerp afpakken		Fysiek contact		Voorwerp beschadigen		Uitsluiten		Beledigen		Regel overtreden			
	Meningsverschil																			
	Voorwerp afpakken																			
	Fysiek contact																			
	Voorwerp beschadigen																			
	Uitsluiten																			
	Beledigen																			
	Regel overtreden																			
	1: _____ 2: _____	1: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 2: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 3: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e	<table border="1"> <tr><td> </td><td>Meningsverschil</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp afpakken</td></tr> <tr><td> </td><td>Fysiek contact</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp beschadigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Uitsluiten</td></tr> <tr><td> </td><td>Beledigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Regel overtreden</td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </table>		Meningsverschil		Voorwerp afpakken		Fysiek contact		Voorwerp beschadigen		Uitsluiten		Beledigen		Regel overtreden			
	Meningsverschil																			
	Voorwerp afpakken																			
	Fysiek contact																			
	Voorwerp beschadigen																			
	Uitsluiten																			
	Beledigen																			
	Regel overtreden																			
	1: _____ 2: _____	1: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 2: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e 3: _____ 3 ^e - 4 ^e - 5 ^e	<table border="1"> <tr><td> </td><td>Meningsverschil</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp afpakken</td></tr> <tr><td> </td><td>Fysiek contact</td></tr> <tr><td> </td><td>Voorwerp beschadigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Uitsluiten</td></tr> <tr><td> </td><td>Beledigen</td></tr> <tr><td> </td><td>Regel overtreden</td></tr> <tr><td> </td><td> </td></tr> </table>		Meningsverschil		Voorwerp afpakken		Fysiek contact		Voorwerp beschadigen		Uitsluiten		Beledigen		Regel overtreden			
	Meningsverschil																			
	Voorwerp afpakken																			
	Fysiek contact																			
	Voorwerp beschadigen																			
	Uitsluiten																			
	Beledigen																			
	Regel overtreden																			

Voorstelling conflixers

Dag iedereen, wij zijn de conflixers! Je vraagt je zeker af wat conflixers zijn? Wel, conflixers fixen conflicten. De voorbije weken hebben wij 3 namiddagen lessen gevolgd om conflixer te kunnen worden. We leerden er heel veel bij. We leerden wat conflicten zijn, we leerden veel bij over gedrag en gevoelens en we leerden om in 5 stappen een ruzie op te lossen.

Wij komen in actie bij conflicten. Conflicten zijn meningsverschillen. Ze komen overal ter wereld voor en zijn heel normaal. Het beste worden ze wel heel snel opgelost, anders kan het erger worden. Conflicten kunnen gaan over gebroken vriendschappen, roddelen, niet nakomen van afspraken tijdens een spel, discussie over de verdeling van de voetbalploegen, uitsluiten, een duw tijdens het spelen en ruzie over materiaal om mee te spelen. Soms wordt er op de speelplaats gepest of is er geweld, dan hebben we geleerd om de juf of meester erbij te halen.

Wij zijn er niet omdat de leerkrachten te lui zijn om ons te helpen, wij zijn er wel omdat we als kinderen elkaar veel beter begrijpen. Wij denken dat we jullie veel beter kunnen helpen dan de leerkrachten omdat wij begrijpen hoe belangrijk jullie problemen zijn. Wij gaan jullie als conflixers ook nooit zeggen wat de oplossing voor jullie probleem is, die zoeken jullie zelf. Wij zijn er gewoon om te zorgen dat het gesprek op een goede manier verloopt.

Een paar dingen die belangrijk zijn om te weten:

- Wij werken met de conflictbrug, dat zijn 5 stappen van het gesprek. Als jullie ruzie hebben staan jullie allebei onderaan de brug, het is aan ons om te zorgen dat jullie weer bovenaan de brug geraken.
- Wij geven nooit de oplossing, we gaan wel samen op zoek naar een oplossing voor jullie probleem waar iedereen tevreden mee is.
- Wij zeggen nooit wie gelijk heeft
- We hebben een aantal regels: niet schelden, niet door elkaar praten en respect voor iedereen

Elke speeltijd zullen er 2 van ons klaarstaan om te helpen. Als je ruzie hebt moet je samen met het kind waar je ruzie mee hebt naar het bankje aan de turnzaal komen. Als wij je daar zien komen we zo snel mogelijk helpen. Dat wil zeggen dat je nu niet meer zomaar daar mag gaan zitten. Dat mag alleen als je ruzie hebt.

We tonen nog kort hoe zo'n gesprekje in zijn werk gaat.

(Rollenspel)

Je bent welkom op het bankje vanaf maandag in de speeltijd van 10u